

การประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญานิพนธ์
ของ
สุทัศน์ สุขประเสริฐ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา
พฤษภาคม 2544
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

ของ

สุทัศน์ีย์ สุขประเสริฐ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา

พฤษภาคม 2544

สุทัศน์ีย์ สุขประเสริฐ. (2544), การประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ดร.สมสุข วีระพิจิตร,
ดร.จรรุวรรณ สกุลคู

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้ (CIPP Model) ประเมินใน 4 ด้าน คือ
ด้านบริบท ได้แก่ วัตถุประสงค์หลักของสูตร ด้านปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ โครงสร้างของหลักสูตร
เนื้อหาของหลักสูตร คุณลักษณะของอาจารย์ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา อุปกรณ์การเรียน
การสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน และจำนวนคนไข้ ด้านกระบวนการ ได้แก่ กระบวนการ
เรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริหารหลักสูตร และด้านผลผลิต ได้แก่ การประเมิน
ประสิทธิภาพของบัณฑิต กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 321 คน ประกอบด้วย อาจารย์จำนวน 64 คน
นิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 6 จำนวน 37 คน บัณฑิตแพทย์จำนวน 120 คน และผู้บังคับบัญชาบัณฑิต
แพทย์ จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร
และแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่า
ร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) เกณฑ์
ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมคือ 3.50 โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ย
ความเหมาะสมกับเกณฑ์

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

✓ ด้านบริบท อาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ มีความเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมี
ความเหมาะสมในระดับมาก

ด้านปัจจัยเบื้องต้น โครงสร้างของหลักสูตรเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร
ของทบวงมหาวิทยาลัย พบว่ามีจำนวนหน่วยกิตโดยรวมสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานของ
ทบวงมหาวิทยาลัย และโครงสร้างของหลักสูตรมิได้กำหนดหมวดวิชาเลือกเสรีไว้ อาจารย์
นิสิต และบัณฑิตแพทย์ มีความเห็นว่าคุณลักษณะของอาจารย์และคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษามี
ความเหมาะสมในระดับมาก อาจารย์มีความเห็นว่าโครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตรมีความ
เหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนนิสิตและบัณฑิตแพทย์มีความเห็นว่ามีความเหมาะสมใน
ระดับมาก อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียนและจำนวนคนไข้ ทั้งอาจารย์
นิสิตและบัณฑิตแพทย์มีความเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ด้านกระบวนการ อาจารย์และบัณฑิตแพทย์ มีความเห็นว่ากระบวนการเรียนการสอน
มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง นิสิตมีความเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก
ด้านการวัดและประเมินผล อาจารย์มีความเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก นิสิตและ

An Evaluation of Medicine Curriculum at Srinakharinwirot University

AN ABSTRACT

BY

SUTHATSANEE SUKPRASERT

Presented in partial fulfillment of the requirements for the

Master of Education degree in Higher Education

At Srinakharinwirot University

May 2001

บัณฑิตแพทย์มีความเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนด้านการบริหารหลักสูตร อาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์มีความเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง

ด้านผลผลิต ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์ มีความเห็นว่าบัณฑิตแพทย์ เป็นแพทย์ที่เป็นที่ยอมรับของสังคม และประสิทธิภาพของบัณฑิตแพทย์ด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านการปฏิบัติงานมีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านทักษะมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดคือ ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 พบว่า อาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์มีความเห็นในด้านบริบทมีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

ด้านปัจจัยเบื้องต้นนิสิตและบัณฑิตแพทย์มีความเห็นว่ามีเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ส่วนอาจารย์มีความเห็นไม่แตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนด

ด้านกระบวนการ อาจารย์และนิสิตมีความเห็นไม่แตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนด ส่วนบัณฑิตแพทย์ มีความเห็นว่ามีเหมาะสมต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

ด้านผลผลิต ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตมีความเห็นว่ามีประสิทธิภาพของบัณฑิตแพทย์มีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

อาจารย์ นิสิตและบัณฑิตแพทย์ มีข้อเสนอแนะต่อหลักสูตรว่า ควรมีการจัดโครงการอบรมสัมมนา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้กับอาจารย์ อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียนและสถานที่เรียน ควรจัดให้เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียนและผู้สอน ควรปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้นิสิตรู้จักคิด วิเคราะห์และแก้ปัญหาเป็น โดยให้นิสิตได้ค้นคว้าด้วยตนเองและสนับสนุนให้มีการเรียนอย่างต่อเนื่อง ในส่วนของผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์มีข้อเสนอแนะว่า บัณฑิตแพทย์ควรมีความรู้ทางด้านทฤษฎีควบคู่กับการปฏิบัติงานจริง และมหาวิทยาลัยควรจัดโครงการติดตามผลบัณฑิตโดยศึกษาข้อมูลจากสภาพความเป็นจริง เพื่อได้แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องเป็นหลักสูตรที่ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป

Suthatsanee Sukprasert. (2001). An Evaluation of Medicine Curriculum at Srinakharinwirot University. Master, Degree of Education (Higher Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Dr.Somsuke Terapigitra, Dr.Jaruwan Skulkhu

The purpose of this research was to evaluate Medicine curriculum at Srinakharinwirot University, by using the CIPP Model in four aspects ; context, input, process and product. The subjects consisted of 64 instructors, 37 sixth-year medicine students, 120 medicine graduates, and 100 graduates' superiors. Five-rating scale questionnaires were administered. Data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The result revealed that :

Context : it was found that instructors, students and graduates thought that the objectives of the curriculum were at a high level.

Input : it was found that the total credit was higher than the standard criteria, set by the Ministry of the University Affairs, but there was no elective course. The instructors, students, and graduates thought the instructors and the students characteristic were at a high level, whereas the structure and content of the curriculum the instructors thought they were at a moderate level, but the students and graduates thought they were at a high level. For the instructional media, building and client, the instructors, students and graduates thought they were at a moderate level.

Process : the instructors and graduates thought the instructional process was at a moderate level, while students thought it was at a high level. For the evaluation procedure, the instructor thought it was at a high level whereas the students and graduates thought it was at a moderate level. As for the curriculum management, instructors students, and graduates though it was at a moderate level.

Product : the graduates' superiors thought the graduates was socially accepted on knowledge, attitude and performance at a high level, while it was at a moderate level on skill.

When compared with the criteria of 3.50, the instructors, medical students, and graduate thought that the context was significantly higher than the proposed criteria, which was the same as the graduates' superiors thought about the graduates. The students and graduates, thought that the input was significantly higher than the

proposed criteria, while there was no difference for the instructors. About the process, there was no significant difference for students but there was a significant difference lower than the proposed criteria for the instructors.

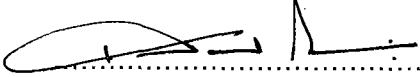
The recommendation from the open - ended questionnaires suggested that the training should be organized for staff development; the teaching and learning material, textbooks and classrooms should be sufficiently provided for students; self – access learning method should be promoted continuously for students. It was recommended from the graduates' superiors that the graduates should be furnished both theoretically and practically, and continued to follow up the alumni information and utilize as a means or instrument to develop the appropriated curriculum in the future.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

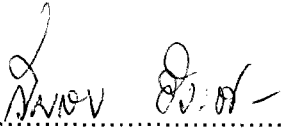
การประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

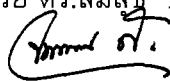
ของ
นางสาวสุทัศนีย์ สุขประเสริฐ

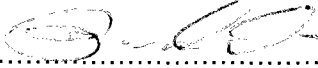
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

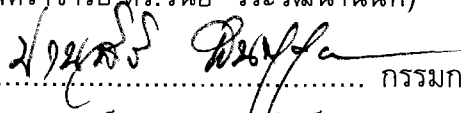
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)
วันที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. 2544

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน
(อาจารย์ ดร.สมสุข วีระพิจิตร)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกุลคุ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร.วินัย วีระวัฒนานนท์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานสิริ พันธุ์สุวรรณ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความรู้จาก อาจารย์ ดร.สมสุข ชีระพิจิตร อาจารย์ ดร.จรรุวรรณ สกุลคู่ ประธานและกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำและข้อเสนอแนะตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของการวิจัยเพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างมาก จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.วินัย วีระวัฒนานนท์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ปานสิริ พันธุ์สุวรรณ กรรมการสอบเพิ่มเติม ซึ่งได้เสียสละเวลาร่วมเป็นกรรมการสอบพร้อมให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ปานสิริ พันธุ์สุวรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์วันชัย บุพพันธ์เหรียญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ สุธรรมาภักดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ และอาจารย์อรุณศรี กุมุท ที่ได้กรุณาพิจารณาตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำต่าง ๆ ในการสร้างแบบสอบถาม ทำให้การวิจัยครั้งนี้ลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณนายแพทย์ธรรมบุญ วานิชะพงศ์ คณบดีคณะแพทยศาสตร์ ศาสตราจารย์ นายแพทย์นคร สมบูรณ์วิทย์ รองคณบดีฝ่ายศูนย์การแพทย์ฯ ที่ให้ความอนุเคราะห์อนุญาตให้ทำปริญญานิพนธ์เรื่องนี้ ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ นายแพทย์ วุฒิชัย ธนาพงศธร รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภักตร์เพ็ญ ทิพย์มนตรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ไพโรจน์ จงบัญญัติเจริญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รุ่งตะวัน สุภาพผล อาจารย์ ดร.ลัดดาวัลย์ ผิวทองงาม อาจารย์ นายแพทย์สมดี รัตนวิบูลย์ และอาจารย์อำนาจ แพร่ตกุล ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรของคณะแพทยศาสตร์ ขอขอบคุณ อาจารย์คณะแพทยศาสตร์ทุกท่าน นิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 6 ปีการศึกษา 2543 บัณฑิตแพทย์รุ่นที่ 8-10 และผู้บังคับบัญชาบัณฑิตแพทย์รุ่นที่ 8-10 ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการกรอกข้อมูล

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณชัชวาล-คุณนทรี พรธาดาวิทย์ ที่ช่วยกรอกข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ คุณอาชว์ดาม์ ภาคพิชเจริญ คุณณัฐภาส ถาวรวงษ์ คุณรุ่งเรือง บุญรินทร์ ที่ช่วยจัดพิมพ์ข้อมูลและจัดรูปเล่ม คุณกรรุธา ศรีสุวรรณ คุณอดิศร แสงซื่อ และ คุณภัทรชัย พ่วงแผน ที่ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณคุณณรรทมกล สุขประเสริฐ คุณไพรัตน์ ซาลี และนาวาอากาศตรีเลิศ พรประดับ ที่ช่วยให้ปริญญานิพนธ์เล่มนี้เป็นรูปเล่มอย่างสมบูรณ์

คุณค่าและประโยชน์ที่พึงมีจากปริญญานิพนธ์เล่มนี้ ขอมอบเป็นที่ระลึกแก่พระคุณของ บิดา-มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

สุทัศน์ย์ สุขประเสริฐ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	6
	ความสำคัญของการวิจัย	6
	ขอบเขตของการวิจัย	7
	นิยามศัพท์เฉพาะ	8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
	ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร	11
	ความหมายของหลักสูตร	11
	ลักษณะจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ดี	13
	การบริหารหลักสูตร	14
	องค์ประกอบของหลักสูตร	15
	ความรู้เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร	17
	ความหมายของการประเมิน	17
	ความหมายของการประเมินหลักสูตร	17
	จุดประสงค์ของการประเมินหลักสูตร	19
	เกณฑ์ในการประเมินหลักสูตร	19
	รูปแบบการประเมินหลักสูตร	20
	การศึกษาในคณะแพทยศาสตร์	32
	การรับนิสิต	32
	หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต	33
	โครงสร้างของหลักสูตร	35
	คุณสมบัติของผู้สำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐาน	
	ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2536	35
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร	37
	งานวิจัยในประเทศ	37
	งานวิจัยต่างประเทศ	43

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	47
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	47
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล	60
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	60
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	62
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	106
ความมุ่งหมายของการวิจัย	106
วิธีดำเนินการวิจัย	106
การวิเคราะห์ข้อมูล	106
สรุปผลการวิจัย	107
อภิปรายผล	110
ข้อเสนอแนะ	117
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	119
บรรณานุกรม.....	120
ภาคผนวก.....	127
ภาคผนวก ก หนังสือแนะนำและแบบสอบถาม.....	128
ภาคผนวก ข หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต	
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	154
ภาคผนวก ค ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร	
ระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2542.....	161
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม.	168
ภาคผนวก จ ประวัติย่อของผู้วิจัย	170

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ.....	48
2 รูปแบบการประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ	49
3 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนจำแนกตามสถานภาพ.....	60
4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ที่มีต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตร.....	63
5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์เกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร จากแบบสอบถามปลายเปิด.....	66
6 ผลการวิเคราะห์โครงสร้างของหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ กับโครงสร้างของหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2542 ของทบวงมหาวิทยาลัย.....	67
7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ที่มีต่อโครงสร้างของหลักสูตร.....	68
8 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนิสิตและบัณฑิตแพทย์เกี่ยวกับโครงสร้าง ของหลักสูตรจากแบบสอบถามปลายเปิด.....	71
9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิตและบัณฑิตแพทย์ที่มีต่อเนื้อหาของหลักสูตร.....	72
10 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์เกี่ยวกับ เนื้อหาของหลักสูตรจากแบบสอบถามปลายเปิด.....	73
11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์.....	76
12 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนิสิตและบัณฑิตแพทย์เกี่ยวกับคุณลักษณะ ของอาจารย์จากแบบสอบถามปลายเปิด.....	77
13 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิตและบัณฑิตแพทย์ที่มีคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา.....	78
14 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนิสิต และบัณฑิตแพทย์ที่มีคุณสมบัติ ของผู้เข้าศึกษาจากแบบสอบถามปลายเปิด.....	80

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง		หน้า
15	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ที่มีต่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียนและจำนวนคนไข้.....	81
16	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนิสิต และบัณฑิตแพทย์ที่มีต่ออุปกรณ์ การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน และจำนวนคนไข้ จากแบบสอบถามปลายเปิด.....	83
17	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิตและบัณฑิตแพทย์ที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอน.....	84
18	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนิสิต และบัณฑิตแพทย์ที่มีต่อกระบวนการ การเรียนการสอนจากแบบสอบถามปลายเปิด.....	87
19	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิตและบัณฑิตแพทย์ที่มีต่อการวัดและประเมินผล.....	88
20	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนิสิต และบัณฑิตแพทย์ที่มีต่อการวัด และประเมินผลจากแบบสอบถามปลายเปิด.....	89
21	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ที่มีต่อการบริหารหลักสูตร.....	90
22	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ที่มี ต่อการบริหารหลักสูตรจากแบบสอบถามปลายเปิด.....	91
23	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของ ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์ที่มีต่อประสิทธิภาพของบัณฑิตแพทย์ เป็นแพทย์ที่ยอมรับของสังคม ด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และ การปฏิบัติงาน.....	93
24	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์เกี่ยวกับ ประสิทธิภาพของบัณฑิตแพทย์จากแบบสอบถามปลายเปิด.....	97
25	ความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิต บัณฑิตแพทย์ และผู้บังคับบัญชาของ บัณฑิตแพทย์ที่มีต่อหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.....	99

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง	หน้า
26 การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรด้านบริบทตามความคิดเห็นของ อาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์.....	100
27 การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรด้านปัจจัยเบื้องต้นตามความ คิดเห็นของอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์....	100
28 การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรด้านกระบวนการตามความคิดเห็นของ อาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์.....	102
29 การประเมินความเหมาะสมด้านผลผลิตตามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา ของบัณฑิตแพทย์ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์.....	103
30 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิต บัณฑิตแพทย์ และ ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์ ที่มีต่อหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กับเกณฑ์.....	104

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
1	รูปแบบการประเมินของไทเลอร์	21
2	รูปแบบการประเมินของทาบา	22
3	รูปแบบการประเมินหลักสูตรของแฮมมอนต์	23
4	แนวคิดในการประเมินของสคริฟเวน	25
5	รูปแบบการประเมินที่ยึดหลักเกณฑ์ของสเตค	26
6	ความสัมพันธ์ของการประเมินและการตัดสินใจตามแนวคิดของ สตัฟเฟิลบีม	28
7	วิธีการประเมินองค์ประกอบโดยใช้รูปแบบการประเมินชิบ	29
8	รูปแบบการประเมินของโพรวัส	31
9	แผนภูมิแสดงลำดับขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย	59

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี คุณภาพของประชากรเป็นสิ่งสำคัญ เพราะการพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้านต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญ ซึ่งกำลังคนที่จะมีประสิทธิภาพนั้นย่อมขึ้นอยู่กับการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ และคนอื่น ๆ. 2531 : 1) ในการจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ดำเนินไปตามจุดมุ่งหมายได้ก็คือหลักสูตร (กาญจนา คุณารักษ์. 2527 : 1) หลักสูตรเปรียบเสมือนเครื่องชี้นำแนวทางในการจัดการศึกษาว่าควรจัดการศึกษาไปในแนวทางใด (ชมพันธุ์ ฤกษ์ ฤกษ์ ฤกษ์. 2530 : 1) โดยปกติหลักสูตรจะต้องมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพื่อให้ทันต่อความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี ในการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร จะกระทำได้ดีก็ต่อเมื่อมีการประเมินหลักสูตรอยู่ตลอดเวลา (ชมพันธุ์ ฤกษ์ ฤกษ์. 2530 : 169) การประเมินหลักสูตรจะทำให้ทราบปัญหาและแนวทางปรับปรุงหลักสูตรได้ชัดเจนขึ้น เพราะการประเมินหลักสูตรเป็นการพิจารณาเกี่ยวกับคุณค่าของหลักสูตร (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2535ก : 203) และผลจากการประเมินจะเป็นตัวบ่งชี้ว่าองค์ประกอบหลักสูตรส่วนใดที่สมควรพิจารณาปรับปรุง แก้ไขเปลี่ยนแปลงให้มีประสิทธิภาพ (สมบุญ ชาติพงศ์. 2529 : 1) ดังนั้นการประเมินหลักสูตรจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งประการหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตรที่สมควรจะดำเนินการเป็นระยะๆ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญที่จะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมต่อไป

การจัดการศึกษาของสถาบันใดหรือหลักสูตรใด ที่สามารถทำให้นักศึกษาทุกคนสำเร็จการศึกษาได้ตามหลักสูตรที่กำหนด โดยประหยัดทั้งงบประมาณ แรงงาน วัสดุ อุปกรณ์ และเวลาที่ใช้ในการศึกษา การจัดการศึกษาของสถาบันนั้นหรือหลักสูตรนั้นย่อมมีประสิทธิภาพมาก คุณภาพของการศึกษาจะดีหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของหลักสูตร โดยหลักสูตรที่ดีควรมีความทันสมัย เหมาะสมกับสถานการณ์ ความก้าวหน้าของวิทยาการต่างๆ และตอบสนองความต้องการของสังคม ตลอดจนเสริมสร้างคุณธรรมด้านต่างๆ ของผู้เรียน เพื่อให้ได้บุคคลที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง และสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในการจัดทำหลักสูตรนั้นผู้จัดทำหลักสูตรต้องศึกษาข้อมูลอย่างกว้างขวางเพื่อที่จะสามารถกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร วางเค้าโครงและรูปแบบของหลักสูตร กำหนดเนื้อหา

สาระและประสบการณ์การเรียนรู้ได้ นอกจากนี้หลังจากได้จัดทำหลักสูตรเรียบร้อยแล้วผู้จัดทำต้องตอบคำถามอีกว่า หลักสูตรที่สร้างเสร็จนั้นเป็นหลักสูตรที่ดีมีจุดเด่นและจุดบกพร่องอย่างไร ซึ่งการประเมินหลักสูตรจะทำให้ทราบปัญหาและข้อมูลในการแก้ไข ปรับปรุงหลักสูตรให้ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การปรับปรุงหลักสูตรให้ดีและเหมาะสมต่อไป (ทิตินา แคมมณี. 2535 : 133 - 134) เพราะการประเมินหลักสูตรเป็นการพิจารณาเกี่ยวกับคุณค่าของหลักสูตร โดยใช้ผลจากการวัดในแง่มุมต่างๆ ของสิ่งที่ประเมิน เพื่อนำมาพิจารณาร่วมกันและสรุปว่าจะให้คุณค่าของหลักสูตรที่พัฒนานั้นว่าเป็นอย่างไร มีคุณภาพดีหรือไม่เพียงใด หรือได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ มีส่วนใดต้องปรับปรุงแก้ไข (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2535ก : 203)

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เกิดขึ้นจากคณะผู้ริเริ่มโครงการที่มีความคิดจะแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแพทย์ของประเทศ โดยยึดนโยบายประหยัด นำทรัพยากรของชาติที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการผลิตแพทย์และมีความมุ่งหมายที่จะผลิตแพทย์ออกไปรับใช้ประชากรในชนบท เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศชาติอย่างแท้จริง โครงการจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์ เริ่มต้นในปีพ.ศ. 2523 และได้รับอนุมัติการจัดตั้งเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2528 โดยมีโครงสร้างของคณะแตกต่างจากโครงสร้างของคณะแพทยศาสตร์ของมหาวิทยาลัยอื่นๆ ในประเทศไทย กล่าวคือไม่มีองค์กรประกอบทางโรงพยาบาลแต่ใช้ศิริพยาบาล (ปัจจุบันคือวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล) โรงพยาบาลตำรวจ และสถาบันในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นสถาบันฝึกอบรมทางคลินิก (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2534 : 2)

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แบ่งออกเป็น 17 ภาควิชา ดังนี้ 1.ภาควิชากายวิภาคศาสตร์ 2.ภาควิชาชีวเคมี 3.ภาควิชาสรีรวิทยา 4.ภาควิชาเภสัชวิทยา 5.ภาควิชาจุลชีววิทยา 6.ภาควิชาพยาธิวิทยา 7.ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ 8.ภาควิชาจักษุ-โสต-นาสิก-ลาริงซ์วิทยา 9.ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ 10.ภาควิชารังสีวิทยา 11.ภาควิชาวิสัญญีวิทยา 12.ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม 13.ภาควิชาศัลยศาสตร์ 14.ภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา 15.ภาควิชาอายุรศาสตร์ 16.ภาควิชาออร์โธปิดิกส์ 17.ภาควิชานิติเวชศาสตร์ โดยภาควิชาที่ 1 - 5 อยู่ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาควิชาที่ 6 - 16 อยู่ที่วชิรพยาบาล และภาควิชาที่ 17 อยู่ที่สถาบันนิติเวช สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . 2540 :1 -2)

ปัจจุบันคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีอาจารย์อยู่ 162 คน (แบ่งเป็นอาจารย์ฝ่ายคลินิก 92 คน และอาจารย์ฝ่ายพรีคลินิก 70 คน) อาจารย์ลาศึกษาต่อรวม 54 คน (แบ่งเป็นอาจารย์ฝ่ายคลินิก 25 คน ฝ่ายพรีคลินิก 29 คน) และช่วยราชการจำนวน 2 คน รวมอาจารย์ที่ปฏิบัติงาน 106 คน (แบ่งเป็นฝ่ายคลินิก 67 คนและฝ่ายพรีคลินิก 39 คน) และมีบัณฑิตแพทย์ที่สำเร็จการศึกษา จำนวน 10 รุ่น รวม 457 คนซึ่งส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ตาม

โรงพยาบาลต่างๆ ทั่วประเทศและมีบางส่วนลาศึกษาต่อ ตลอดระยะเวลาตั้งแต่ปีการศึกษา 2528 จนถึงปัจจุบัน คณะแพทยศาสตร์ยังไม่ได้มีการประเมินหลักสูตรตลอดหลักสูตร โดยในปีการศึกษา 2539 ได้มีการปรับปรุงข้อบังคับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ว่าด้วยการศึกษา การวัดผลและประเมินผล ชั้นปีที่ 4-5-6 ในปีการศึกษา 2541 ภาควิชาทางฟิสิกส์ได้ปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนเป็นแบบบูรณาการ และในปีการศึกษา 2542 ได้มีการปรับปรุง หลักสูตรโดยการปรับหน่วยกิตให้ลดลงจาก 271 หน่วยกิต เป็น 263 หน่วยกิตตามเกณฑ์ของ ทบวงมหาวิทยาลัย โดยปรับลดจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาศึกษาทั่วไป และหมวดวิชาเอก เพิ่มจำนวนหน่วยกิตวิชาของพลศึกษา เพิ่มวิชาเลือกเสรี วิชาเวชจริยศาสตร์ และเวชศาสตร์- จุกเงิน ส่วนเนื้อหารายวิชาของหลักสูตรยังคงใช้หลักสูตร พ.ศ.2528 ทุกรายวิชา โดยยังมีได้ มีการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงแต่อย่างใด

จากการศึกษาวิธีการประเมินหลักสูตรหลายๆ รูปแบบ พบว่ารูปแบบการประเมิน หลักสูตรแบบชิปปี้ (CIPP) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์การประเมินที่ ครอบคลุมหลักสูตร 4 ด้าน คือ (1) ด้านบริบท ได้แก่ การประเมินวัตถุประสงค์ของหลักสูตร (2) ด้านปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร คุณลักษณะของ อาจารย์ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน และ จำนวนคนใช้ (3) ด้านกระบวนการ ได้แก่ การประเมินกระบวนการเรียนการสอน การวัดและ ประเมินผล และการบริหารหลักสูตร (4) ด้านผลผลิต ได้แก่ การประเมินประสิทธิภาพของ ผู้สำเร็จการศึกษา จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารของคณะแพทยศาสตร์ ได้แก่ รองคณบดี ฝ่ายวิชาการและวิจัย รองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิต รองคณบดีฝ่ายบริหาร ผู้ช่วยคณบดี หัวหน้า ภาควิชาและอาจารย์ผู้สอน พบประเด็นที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ดังนี้

ด้านบริบท เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรพบว่า อาจารย์ประจำและอาจารย์ พิเศษหลายท่านไม่ทราบวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ทำให้จัดการเรียนการสอนไม่เหมาะสมกับ สภาพของหลักสูตร (สมชาย สันติวัฒนกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุทัศน์ีย์ สุขประเสริฐ เป็น ผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องฝ่ายวิชาการ ชั้น 4 คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2543)

ด้านปัจจัยเบื้องต้น เกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตรพบว่า จำนวนหน่วยกิตรวมตลอด หลักสูตร 271 หน่วยกิต ไม่เหมาะสม ถึงแม้ว่าในปี 2541 จะได้ปรับลดเหลือ 263 หน่วยกิต ตามเกณฑ์ทบวงมหาวิทยาลัยแล้วก็ตาม แต่ในแต่ละหมวดวิชาได้แก่หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาพื้นฐานเฉพาะแพทย์ และหมวดวิชาเอกมีจำนวนหน่วยกิตมากเกินไป และโครงสร้าง หลักสูตรในระดับฟิสิกส์ยังไม่มีการแยกชั่วโมงบรรยายและชั่วโมงปฏิบัติการออกจากกัน ดังนั้น อาจารย์บางภาควิชาซึ่งไม่เข้าใจโครงสร้างของหลักสูตรจึงจัดการเรียนการสอนเกิน จำนวนหน่วยกิตที่กำหนดให้ เป็นเหตุให้นิสิตไม่มีเวลาว่างทำกิจกรรมและศึกษาหาความรู้ ด้วยตนเอง (ลัดดาวัลย์ ผิวทองงาม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุทัศน์ีย์ สุขประเสริฐ เป็นผู้สัมภาษณ์)

ที่ภาควิชาเภสัชวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2543, สมบัติ รัตนวิบูลย์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุทัศน์ีย์ สุขประเสริฐ เป็นผู้สัมภาษณ์ที่ฝ่ายวิชาการ ชั้น 4 คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2543 และ อำนาจ แพรัตกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุทัศน์ีย์ สุขประเสริฐ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ภาควิชา จุลชีววิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2543)

ด้านเนื้อหาของหลักสูตรพบว่า รายวิชาตลอดหลักสูตรตั้งแต่ปีการศึกษา 2528 จนถึง ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงน้อยมาก การเรียนการสอนในระดับคลินิกใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย และการสอนข้างเตียง โดยยังไม่มีการนำวิธีการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem Based Learning) มาใช้

ด้านคุณสมบัติของอาจารย์พบว่า ผู้สอนขาดเทคนิคการสอนโดยเฉพาะมุ่งสอน วิชาการมากเกินไป ด้านคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ เปิดโอกาสให้นักเรียนจากส่วนภูมิภาคเข้ามาศึกษาในคณะแพทยศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 50 ซึ่งในการรับนิสิตเข้ามาศึกษาในคณะแพทยศาสตร์ มีการสอบทัศนคติต่อ วิชาชีพทางการแพทย์ การตรวจร่างกาย และการสอบสัมภาษณ์ โดยได้มีการแต่งตั้ง คณะกรรมการพิจารณารับนิสิตอย่างรอบคอบ และการตรวจร่างกายควรมีการตรวจเลือดด้วย (รุ่งตะวัน สุภาพผล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุทัศน์ีย์ สุขประเสริฐ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ภาควิชา สรีรวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2543) นอกจากนั้นในการสอบสัมภาษณ์ควรมีเกณฑ์กลางเพื่อเป็นมาตรฐานในการคัดเลือกนิสิตด้วย (อำนาจ แพรัตกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุทัศน์ีย์ สุขประเสริฐ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ภาควิชา จุลชีววิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2543)

ด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน และจำนวนคนไข้ พบว่า อุปกรณ์การเรียนการสอนมีเพียงพอกับความต้องการในการใช้งานแต่ไม่ได้รับความสะดวก ในการให้บริการ ตำราเรียนบางภาควิชามีจำนวนน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการ เช่น ภาควิชาพยาธิวิทยา เป็นต้น ส่วนสถานที่เรียนในระดับคลินิกยังต้องใช้สถานที่เรียนที่ วชิรพยาบาล โรงพยาบาลตำรวจ และสถาบันนิติเวช สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เนื่องจาก คณะแพทยศาสตร์ ยังไม่มีโรงพยาบาลเป็นของตนเอง อย่างไรก็ตามปัจจุบันได้มีการก่อสร้าง ศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชราชกุมารี เพื่อใช้เป็นสถานที่เรียน ในระดับคลินิกของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแล้ว (ภักตร์เพ็ญ ทิพยมนตรี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุทัศน์ีย์ สุขประเสริฐ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ภาควิชาสรีรวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2543)

ด้านกระบวนการ เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน พบว่าทางฟรีคลินิกได้ปรับ รูปแบบการเรียนการสอนเป็นแบบบูรณาการ เพื่อลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชาในรายวิชาที่มีความสัมพันธ์กัน (ปานสิริ พันธุ์สุวรรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุทัศน์ีย์ สุขประเสริฐ

เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ฝ่ายวิชาการ ชั้น 4 คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2543) ในส่วนการเรียนการสอนทางคลินิก ควรลดการบรรยายให้เหลือครึ่งหนึ่งของเวลาบรรยายทั้งหมด เพื่อให้มีสัปดาห์ได้มีเวลาว่างมากขึ้น อาจารย์ผู้สอนแต่ละรายวิชา ควรจะมีการปรึกษาหารือกัน เพื่อลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชาในรายวิชาที่มีความสัมพันธ์กัน และเห็นควรนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบ PBL (Problem Based Learning) มาใช้ นอกจากนี้บางภาควิชาใช้เอกสารประกอบการเรียนการสอนที่ไม่เหมาะสม ขาดการวางแผน เพื่อให้สอดคล้องกับจำนวนหน่วยกิตและเวลาเรียน ส่วนการจัดการเรียนการสอนที่วชิรพยาบาล โรงพยาบาลตำรวจ และสถาบันนิติเวช มีปัญหาด้านการประสานงาน การจัดกิจกรรม การจัดการเรียนการสอน รวมทั้งเนื้อหาวิชา จำนวนหน่วยกิต และการวัดและประเมินผล (วุฒิชัย วัฒนาพงษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุทัศน์ สุขประเสริฐ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ฝ่ายวิชาการ ชั้น 4 คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2543) การวัดและประเมินผลอาจารย์ผู้สอนใช้การประเมินผลทั้งอิงเกณฑ์และอิงกลุ่ม ตามความเหมาะสมของภาควิชา นั้นๆ ซึ่งควรมีเกณฑ์มาตรฐานในการวัดและประเมินผลเพื่อใช้ร่วมกันในคณะแพทยศาสตร์ (อำนาจ แพร่ตกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุทัศน์ สุขประเสริฐ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ภาควิชาจุลชีววิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2543) และในส่วนของการบริหารหลักสูตร ปานสิริ พันธุ์สุวรรณ ให้เห็นว่าควรจัดให้หนังสือสามารถเลือกรายวิชาเรียนได้ด้วยตนเอง (ปานสิริ พันธุ์สุวรรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุทัศน์ สุขประเสริฐ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ฝ่ายวิชาการ ชั้น 4 คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2543)

ด้านประสิทธิภาพของบัณฑิต คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผลบัณฑิตแพทย์ขึ้น โดยได้ติดตามประเมินผลบัณฑิตแพทย์ตั้งแต่รุ่นที่ 1 - 9 ด้วยวิธีการสัมภาษณ์บัณฑิตแพทย์ จำนวน 48 คน พบว่า หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตอยู่ในเกณฑ์พอใช้ถึงดี บัณฑิตแพทย์มีความรู้ความสามารถทางการแพทย์อยู่ในเกณฑ์ดี ด้านการป้องกัน การส่งเสริม และการฟื้นฟูสมรรถภาพ บัณฑิตแพทย์มีความมั่นใจในระดับปานกลาง ส่วนผู้บังคับบัญชาประเมินว่าบัณฑิตแพทย์มีจริยธรรม มีความรับผิดชอบ และมีเจตคติดีถึงดีมาก มีความรู้ด้านการรักษาดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี และสามารถทำงานเป็นทีมได้ (ไพโรจน์ จงบุญญิตเจริญ. 2542 : 1) แต่เนื่องจากมีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามเพียงร้อยละ 12.31 จากจำนวนบัณฑิตแพทย์ทั้งหมด 390 คน ทำให้ข้อมูลที่ได้รับไม่เพียงพอที่จะนำมาสรุปเป็นผลการศึกษาได้

อย่างไรก็ตามบัณฑิตแพทย์ที่จบการศึกษาจากคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒไปแล้ว ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานและได้รับยกย่องจากสังคมอยู่หลายคน อาทิ นายแพทย์วรวิทย์ ดันดิวัฒน์ทรัพย์ บัณฑิตแพทย์รุ่นที่ 1 ได้รับยกย่องเป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลดีเด่น พ.ศ. 2537 แพทย์ชนบทดีเด่น พ.ศ. 2538 และแพทย์ในชนบท

ดีเด่น พ.ศ. 2541 ซึ่งบัณฑิตแพทย์ผู้นี้ได้ใช้ชีวิตพัฒนาโรงพยาบาลอุ้มผาง จังหวัดตาก ซึ่งเป็นโรงพยาบาลชายแดนทุรกันดารนับตั้งแต่จบการศึกษา เมื่อปี พ.ศ. 2534 จนถึงปัจจุบัน ทำให้ประชาชนในเขตพื้นที่ดังกล่าวได้รับการตรวจรักษาและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น นอกจากนี้ยังมีบัณฑิตแพทย์อีกหลายคนสำเร็จการศึกษาออกไปเป็นผู้บริหารและได้รับ ยกย่องจากสังคม นับเป็นความสำเร็จของคณะแพทยศาสตร์ที่สามารถผลิตบัณฑิตออกไปรับใช้ชนบทตามปณิธานที่ตั้งไว้ (สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2538 : 3)

จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้บริหารของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพบว่า โครงสร้างของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ตลอดจนประสิทธิภาพของบัณฑิตแพทย์ยังมีปัญหาโดยเฉพาะด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเป็นนักวิชาการของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจึงเห็นว่า ควรจะได้มีการประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต เพื่อจะได้ทราบถึงประสิทธิภาพของหลักสูตร ข้อบกพร่องของหลักสูตร และส่วนที่ควรปรับปรุงแก้ไข ซึ่งผลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรนี้จะเป็นประโยชน์โดยการนำข้อมูลมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้เป็นหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน และสามารถผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

งานวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในด้านต่อไปนี้

1. ด้านบริบท (Context) ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร
2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ได้แก่ โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาวิชาของหลักสูตร คุณลักษณะของอาจารย์ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน และจำนวนคนไข้
3. ด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ กระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลหลักสูตร และการบริหารหลักสูตร
4. ด้านผลผลิตของหลักสูตร (Product) ได้แก่ คุณลักษณะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต

ความสำคัญของการวิจัย

การประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต จะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ดังนี้

1. เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. เป็นข้อมูลสำหรับฝ่ายวิชาการของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตและการจัดการเรียนการสอนของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. เป็นแนวทางสำหรับอาจารย์ของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนตลอดจนการผลิตบัณฑิตแพทย์ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการประเมินซีปปี้ (CIPP Evaluation Model) เป็นแนวทางในการประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เกี่ยวกับ

1.1 บริบท (Context) ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1.2 ปัจจัยเบื้องต้น (Input) ได้แก่ โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาวิชาของหลักสูตร คุณลักษณะของอาจารย์ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียนและจำนวนคนไข้

1.3 กระบวนการ (Process) ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลหลักสูตร และการบริหารหลักสูตร

1.4 ผลผลิตของหลักสูตร (Product) ได้แก่ คุณลักษณะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต

2. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยอาจารย์ที่สอนรายวิชาต่างๆ ในคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 106 คน นิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 6 จำนวน 61 คน บัณฑิตแพทย์ 3 รุ่น จำนวน 200 คน และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์ จำนวน 200 คน รวมทั้งสิ้น 567 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพ จำแนกเป็น

3.1.1 อาจารย์

3.1.2 นิสิต

3.1.3 บัณฑิตแพทย์

3.1.4 ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิต บัณฑิตแพทย์ และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์ ที่มีต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร คุณลักษณะของอาจารย์ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา อุปกรณ์การเรียนการสอน

ตำราเรียน สถานที่เรียน จำนวนคนไข้ กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริหารหลักสูตร และประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักสูตร หมายถึง แผนการเรียนการสอนหรือข้อกำหนด ซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหาวิชาของหลักสูตร ตลอดจนคุณลักษณะของอาจารย์ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน จำนวนคนไข้ การจัด การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการบริหารหลักสูตร ในการวิจัยนี้หมายถึง หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. การประเมินหลักสูตร หมายถึง การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการรายงานข้อมูล เพื่อใช้ในการตัดสินใจ ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2530 : 75 - 76) ในการวิจัยนี้หมายถึง การรวบรวมข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง และความคิดเห็น จากผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ อาจารย์ นิสิต บัณฑิตแพทย์ และผู้บังคับบัญชาบัณฑิตแพทย์ ที่มีต่อ หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยใช้รูปแบบการประเมิน แบบซีบีพี (CIPP) มาเป็นแนวทางในการประเมินประเด็นต่อไปนี้

2.1 การประเมินบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินวัตถุประสงค์ของ หลักสูตร ซึ่งหมายถึงการประเมินความคาดหวังที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนได้มี คุณลักษณะตามที่กำหนดไว้

2.2 การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการประเมินโครงสร้าง ของหลักสูตร และเนื้อหาของหลักสูตร คุณลักษณะของอาจารย์ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาใน คณะแพทยศาสตร์ ตำราเรียน สถานที่เรียน และจำนวนคนไข้

2.2.1 โครงสร้างของหลักสูตร หมายถึง องค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร ได้แก่ระยะเวลาการศึกษา จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร จำนวนหน่วยกิตในแต่ละหมวดวิชา และกลุ่มวิชา

2.2.2 เนื้อหาของหลักสูตร หมายถึง ความรู้ในแต่ละรายวิชาที่นำมา ถ่ายทอด การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้

2.2.3 คุณลักษณะของอาจารย์ หมายถึง ลักษณะอาจารย์ในอุดมคติของ คณาจารย์ และนิสิตที่พึงปรารถนาได้แก่ มีความรู้ดี มีเทคนิค วิธีสอนดี มีคุณธรรมตามวิชาชีพ (อุทุมพร (ทองอุทัย) จามรมาน. ม.ป.ป.: 96 - 98)

2.2.4 คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษา ตอนปลายหรือเทียบเท่าแผนวิทยาศาสตร์ และมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยและ ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนด

2.2.5 อุปกรณ์การเรียนการสอน หมายถึง สื่อประกอบการเรียนการสอนที่ใช้ในการเรียนการสอนตามหลักสูตร

2.2.6 ตำราเรียน หมายถึง บทเรียน เอกสารประกอบการเรียนการสอนที่เป็นแนวทางในการศึกษาตามหลักสูตร

2.2.7 สถานที่เรียน หมายถึง ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร

2.2.8 จำนวนคนไข้ หมายถึง จำนวนผู้ป่วยที่ใช้ในการเรียนการสอนตามหลักสูตร

2.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการต่างๆ ของการใช้หลักสูตรสำหรับการตัดสินใจว่าจะดำเนินการด้วยวิธีใด จะแก้ไขอย่างไร ในงานวิจัยนี้จะประเมินการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการบริหารหลักสูตร

2.3.1 การจัดการเรียนการสอน หมายถึง เทคนิคการสอน แผนการสอน ที่อาจารย์ผู้สอนนำมาใช้ในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และเจตคติจากหลักสูตรไปสู่ผู้เรียน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2.3.2 การวัดและประเมินผล หมายถึง การดำเนินการในการพิจารณาตัดสินพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อให้ทราบเกี่ยวกับการสอนของผู้สอน และข้อบกพร่องต่างๆ จากการเรียนการสอน เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

2.3.3 การบริหารหลักสูตร หมายถึง การบริหารงานของคณะแพทยศาสตร์ การควบคุมมาตรฐานการศึกษา การคัดเลือกนิสิต และการดำเนินงานทางด้านวิชาการ

2.4 การประเมินผลผลิตของหลักสูตร (Product Evaluation) เป็นการประเมินองค์ประกอบที่เป็นผลผลิตและผลกระทบของการใช้หลักสูตรว่า เกิดผลตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ และยังเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงหลักสูตร ในงานวิจัยนี้จะประเมินความรู้ความสามารถของบัณฑิตในการประกอบอาชีพเป็นแพทย์ มีความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรม และจรรยาบรรณแพทย์ ตามข้อบังคับของแพทยสภา และมีคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2.5 ปัญหาและอุปสรรคของการใช้หลักสูตร หมายถึง สาเหตุหรือเงื่อนไขบางประการที่ทำให้การใช้หลักสูตรไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3. อาจารย์ผู้สอน หมายถึง อาจารย์ที่สอนรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4. นิสิต หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 6 ปีการศึกษา 2543

5. บัณฑิตแพทย์ หมายถึง ผู้ที่จบการศึกษาตามหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2540 - 2542

6. ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์ หมายถึง ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าของบัณฑิตแพทย์ที่จบการศึกษาตามหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตและไปปฏิบัติราชการชุดใช้ทุน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยได้ศึกษาดำรง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร ได้แก่ ความหมายของหลักสูตร ลักษณะจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ดี การบริหารหลักสูตร และองค์ประกอบของหลักสูตร

ความรู้เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร ได้แก่ ความหมายของการประเมิน หลักสูตร จุดประสงค์ของการประเมินหลักสูตร เกณฑ์การประเมินหลักสูตร รูปแบบการประเมินหลักสูตร

การศึกษาในคณะแพทยศาสตร์ ได้แก่ การรับนิสิตเข้าศึกษาในคณะแพทยศาสตร์ โครงสร้างของหลักสูตร และคุณสมบัติของผู้สำเร็จการศึกษาที่พึงประสงค์ ตามเกณฑ์ของแพทยสภา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร

ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตร

ได้มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายของหลักสูตรไว้ ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 : 2) กล่าวว่า หลักสูตร คือ ประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้นักเรียน ให้นักเรียนได้เรียนรู้ และพัฒนาตนเองไปในทิศทางที่โรงเรียนปรารถนา และหลักสูตรที่ดีนั้นควรจะต้องตอบสนองต่อความต้องการ และความสนใจของผู้เรียนอันสอดคล้องกับความต้องการของชีวิตที่เหมาะสมที่สุด

กาญจนา คุณารักษ์ (2527 : 2) กล่าวว่าหลักสูตรเป็นโครงการ หรือแผน หรือข้อกำหนด ประกอบด้วยหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง กิจกรรม และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอนที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ความสามารถ โดยส่งเสริมให้เอกัตบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตนเอง และรวมถึงลำดับของประสบการณ์ที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสมที่จะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักแปลความคิดไปสู่การปฏิบัติ ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในสังคมที่ดี

ชมพันธุ์ ฤกษ์ธร ณ อรุณยา (2530 : 1) ได้กล่าวถึงหลักสูตรในความหมายดั้งเดิมว่า หลักสูตร หรือ Curriculum มีความหมายว่า Racecourse หรือ “สนามแข่ง” และตามความหมายจริงแล้ว หลักสูตรแต่เดิมนั้นคนส่วนใหญ่คิดว่ามีลักษณะเป็นสนามแข่งจริงๆ กล่าวคือนักศึกษาดูต้องแข่งขันกันเรียนให้จบเพื่อที่จะได้รับปริญญา แม้ในปัจจุบันความเชื่อเกี่ยวกับหลักสูตรก็ยัง

ยึดอยู่ว่า หลักสูตรคือสนามแข่งที่ประกอบด้วยรายวิชาต่างๆ ซึ่งนักศึกษาต้องเรียนให้ประสบผลสำเร็จ

สจ๊วต อุทราพันธ์ (2532 : 5 – 8) ได้กล่าวถึงขอบเขตความหมายของหลักสูตรว่า จะมีขอบเขตอยู่ภายใน 3 สถานะดังนี้

1. ความหมายของหลักสูตรในขอบเขตของศาสตร์สาขาวิชาหนึ่งในที่นี้หมายถึง สาขาวิชาหลักสูตรซึ่งจะต้องศึกษาถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตร วิธีการใช้หลักสูตร

2. ความหมายของหลักสูตรในขอบเขตข้อกำหนดเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เขียนขึ้นอย่างเป็นทางการตามความหมายนี้ หลักสูตรจะหมายถึงเอกสารหลักสูตรที่กล่าวถึงสาระของหลักสูตรในด้านจุดประสงค์ หลักการ โครงสร้าง และเนื้อหาสาระที่จัดไว้ในหลักสูตร รวมถึงเอกสารประกอบหลักสูตร อันได้แก่ คู่มือครูเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรและคู่มือหลักสูตร แผนการสอนกลุ่มวิชาต่างๆ คู่มือประเมินผลการเรียน เป็นต้น

3. ความหมายของหลักสูตรในขอบเขตของระบบการทำงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ซึ่งหมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งหมดของหลักสูตร กระบวนการประเมินผลหลักสูตร ตลอดจนผลิตผลต่างๆ ที่เกิดเกี่ยวกับหลักสูตร

สมสุตา ผู้พัฒน์ และโสภณ ธนะมัย (2534 : 12 - 13) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 2 ลักษณะ คือหลักสูตรในเชิงความคิดรวบยอดหมายถึงมวลประสบการณ์การเรียนรู้ที่สถาบันการศึกษาจัดให้กับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และหลักสูตรในเชิงปฏิบัติการ หมายถึงเอกสารที่เขียนขึ้นเกี่ยวกับแนวของเนื้อหาที่จะต้องสอนในหลักสูตร วัตถุประสงค์ หลักการและเหตุผลที่ต้องมีหลักสูตรฉบับนั้นๆ และวิธีการประเมินผล

ทาบา (Taba. 1962 : 9) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ต่างๆ ที่โรงเรียนและครูผู้สอนจัดขึ้นเพื่อให้เด็กเรียนมีการเปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะที่ตั้งจุดหมายไว้

กู๊ด (Good. 1973 : 7) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการ คือ 1) หลักสูตร คือ เนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบให้ผู้เรียนได้ศึกษา เช่น หลักสูตรสังคมศึกษา หลักสูตรศิลปศึกษา เป็นต้น 2) หลักสูตร คือเค้าโครงทั่วไปของเนื้อหา หรือสิ่งเฉพาะที่จะต้องสอน ซึ่งโรงเรียนจัดให้แก่เด็กเพื่อให้มีความรู้จนจบชั้นเรียน หรือได้รับประกาศนียบัตรเพื่อให้สามารถเข้าเรียนต่อในทางอาชีพต่อไป 3) หลักสูตร คือกลุ่มวิชาและการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งนักเรียนได้เล่าเรียนภายใต้การแนะนำของโรงเรียนและสถาบัน

เซเลอร์และอเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander. 1974 : 3) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรหมายถึง ความพยายามทั้งหมดของโรงเรียนในการที่จะก่อให้เกิดผลการเรียนที่โรงเรียนพึงปรารถนา ทั้งในสถานการณ์ภายในและภายนอกโรงเรียน

ทรัมป์และมิลเลอร์ (Trump and Miller.1968 : 11-12) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรหมายถึง กิจกรรมการเรียนการสอนชนิดต่างๆ ที่เตรียมไว้และจัดให้แก่ผู้เรียน โดยโรงเรียนหรือระบบโรงเรียน

กล่าวโดยสรุป หลักสูตรหมายถึง ประสบการณ์การเรียนรู้ที่สถาบันการศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียน อันประกอบด้วยวัตถุประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหาของหลักสูตร ตลอดจนคุณลักษณะของอาจารย์ อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการบริหารหลักสูตร

ลักษณะจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ดี

สปิน ปินชยัน (2530 : 3 - 7) กล่าวว่าหลักสูตรเป็นเสมือนทิศทางของแหล่งวิทยาการที่ผู้สอนประสงค์อยากให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะ และมีทัศนคติที่พึงประสงค์ การจัดหัวข้อเรื่องต่างๆ ในหลักสูตร จะต้องมองเห็นภาพของคนที่จะเข้ามาเรียนและผู้ที่จะออกไปรับใช้สังคมให้ชัดเจน ทั้งด้านความรู้และการปฏิบัติ ดังนั้นหลักสูตรที่ดีจะต้องมีลักษณะที่เป็นกระบวนการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้กับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียน เปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของบุคคลตามที่สังคมพึงประสงค์ หลักสูตรสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลง มีความยืดหยุ่นสูง เป็นกระบวนการบูรณาการในด้านการพัฒนาความคิด ความเชื่อ ค่านิยม เจตคติ การสร้างสรรค์และมีความรู้ ในการประยุกต์ใช้งานได้หลายๆ ด้านในลักษณะที่เป็นสหวิทยาการ (Multidisciplinary Approach)

อมรวิรัช นาคทรพรพ (2530 : 106 - 116) กล่าวว่า หลักสูตรที่ดีจะต้องไม่บั่นทอนความมั่งคั่งทางจริยธรรม จุดมุ่งหมายของหลักสูตรจะต้องกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตที่มีลักษณะเป็นชุมชนแห่งวิชาความรู้ สามารถชี้ทางแก้ปัญหาให้ผู้อื่นได้ ตลอดจนมีความรู้กว้างขวางปรับตัวเข้ากับงานที่หลากหลายได้

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2530 : 43 - 54) มีความเห็นว่าลักษณะของหลักสูตรที่ดีจะต้องสอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ประชากร ตลอดจนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สังต์ อุทรานันท์ (2532 : 211 - 212) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ดีว่า ควรมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

1. ควรตั้งอยู่บนรากฐานของการศึกษาอย่างถูกต้อง เช่น พื้นฐานทางปรัชญา จิตวิทยา สังคมวิทยา ธรรมชาติของความรู้ และนอกจากนั้นยังต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความจริงและสามารถนำไปปฏิบัติได้
2. สอดคล้องกับความต้องการของสังคม สามารถสนองตอบความต้องการของสังคมและชาติ โดยมุ่งให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของส่วนรวม และมีความเสียสละ มีความรู้สึกรักชื่นชม

ภาคภูมิใจในชาติ สามารถที่จะสร้างเสริมและมีศรัทธาในการปกครองระบอบประชาธิปไตย และเป็นผู้รับผิดชอบในฐานะพลเมืองดีของชาติ

3. สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ตามหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย เช่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนกล้าแสดงออกในด้านความคิดเห็น สนองความต้องการของผู้เรียน ด้านความอบอุ่น การได้รับการยอมรับจากกลุ่ม ดังนั้นจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแต่ละระดับจึงมีความแตกต่างกัน นักพัฒนาหลักสูตรจึงควรรู้ว่ากิจกรรมใดบ้างที่ผู้เรียนในวัยนั้นๆ จะฝึกได้หรือไม่ได้ นั่นคือมุ่งสิ่งที่เป็นไปได้เหมาะกับการที่จะฝึกปฏิบัติ และส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนทุกๆ ด้าน

4. มุ่งสร้างเสริมค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม โดยให้ผู้เรียนเรียนรู้ และเข้าใจว่าสิ่งใดควรจะอนุรักษ์ไว้ นอกจากนั้นยังมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนรู้จักสร้างสรรค์วัฒนธรรมให้เจริญก้าวหน้าอีกด้วย

5. เน้นและส่งเสริมคุณสมบัติส่วนบุคคลของผู้เรียน ให้มีความเจริญงอกงามหลายๆ ด้าน ตลอดจนส่งเสริมให้เป็นคนคิดเป็น มีความสนใจ มีความกระตือรือร้น มีอาชีพตามความถนัด และจะต้องเน้นหนักในการเสริมสร้างทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมและฝึกอาชีพ การรวมกลุ่มสหกรณ์ตามกลุ่มอาชีพ รู้จักเป็นผู้บริโภคที่ฉลาด

6. ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการศึกษาให้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติ อันจะก่อให้เกิดค่านิยมที่ถูกต้อง และมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของสังคม

7. มีความชัดเจนต่อเนื่องกันทุกข้อ โดยไม่มีความขัดแย้งกัน

8. มีความยืดหยุ่นและเปลี่ยนแปลงไปตามความเหมาะสมของสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

การบริหารหลักสูตร

การบริหารหลักสูตร เป็นกระบวนการต่อเนื่องกระบวนการหนึ่งของวงจรการพัฒนาหลักสูตร อันได้แก่การดำเนินการตามแผนการต่างๆ เช่น การจัดโปรแกรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเตรียมคู่มือสำหรับผู้เรียน การเตรียมความพร้อมของผู้สอน การนิเทศกำกับดูแล และการประเมินผลการเรียน (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2535 : 29 - 30) สำหรับการบริหารหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้เริ่มดำเนินการเปิดสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2528 โดยได้รับอนุมัติจากทบวงมหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2528 โดยรับนิสิตผ่านทบวงมหาวิทยาลัยและรับนิสิตตามระบบโควต้าของมหาวิทยาลัย ซึ่งคณะแพทยศาสตร์ดำเนินการคัดเลือกเอง การบริหารหลักสูตรจะมีคณบดี รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย และหัวหน้าภาควิชาทั้ง 17 ภาควิชา ทำหน้าที่ควบคุมดูแลการจัดโปรแกรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามโปรแกรมการศึกษาที่กำหนดไว้ใน

หลักสูตร จัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมให้นักเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จัดอุปกรณ์การเรียน ตำราเรียน สถานที่เรียน และสถานที่ฝึกปฏิบัติงานให้เหมาะสม จัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษาให้มีส่วนช่วยในการเรียน จัดอาจารย์ผู้สอนในแต่ละรายวิชาให้มีภาระงานเหมาะสม จัดระบบการลงทะเบียนที่เหมาะสม ตลอดจนการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการเรียนที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม

องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตร เป็นเครื่องชี้แนวทางของหลักสูตร ดังนั้นในการสร้างหลักสูตร จึงต้องคำนึงถึงองค์ประกอบเป็นสำคัญ นักการศึกษาได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตร ไว้ดังนี้

ก่อ สวัสดิพิพาณิชย์ (2517 : 207) ได้กล่าวว่าหลักสูตรประกอบด้วย ความมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาหลักสูตร วัตถุประสงค์ และกระบวนการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตร

วิชัย แหวนเพชร (2530 : 70-71) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรว่าประกอบด้วย

1. ความมุ่งหมาย (Curriculum Objectives) เป็นวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหลักสูตรนั้นว่าเมื่อผู้เรียนผ่านประสบการณ์แล้วผู้เรียนจะเกิดอะไร การกำหนดความมุ่งหมายต้องให้สอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และคำนึงถึงการพัฒนาของตัวผู้เรียนด้วย

2. เนื้อหา (Curriculum Contents) เป็นส่วนที่ได้เลือกสรรเนื้อหาสาระความรู้ ประสบการณ์มาจัดรวมเรียงลำดับไว้เพื่อที่ว่าเมื่อผู้เรียนผ่านกิจกรรมต่างๆ แล้วจะพัฒนาไปสู่จุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งใจไว้

3. กระบวนการเรียนการสอนและการบริหาร (Method and Organization) เป็นส่วนที่กล่าวด้วยการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนำวิธีการสอนแบบต่างๆ มาใช้ให้เหมาะสมกับวัยและเนื้อหา รวมทั้งการจัดและบริหารหลักสูตรด้วย ซึ่งจะทำให้หลักสูตรใช้ได้สัมฤทธิ์ผล

4. การประเมินผล (Evaluation) หลักสูตรต้องมีการประเมินผลเพราะทำให้ทราบว่าประสิทธิภาพของการเรียนหรือหลักสูตรนั้นเป็นอย่างไร ซึ่งการประเมินผลนั้นต้องขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้นๆ ด้วย

องค์ประกอบของหลักสูตรทั้ง 4 ส่วนนี้ จะต้องมีความสัมพันธ์และสอดคล้องกัน

ปทีป เมษาคุณวุฒิ (2532 : 1-2) กล่าวว่า วิชา องค์ประกอบของหลักสูตรมี 4 ส่วน แต่ละส่วนมีบทบาทในการกำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาวิชาในหลักสูตร คือ การศึกษาทั่วไป (General Education) การศึกษาวิชาเฉพาะ (Specialized Education) การศึกษาเลือกตามความสนใจ (Exploratory Education) และการศึกษาที่ช่วยเสริมสร้างประสบการณ์-

ด้านอื่น (Enrichment Education) ทั้ง 4 ส่วนนี้มีบางส่วนที่ซ้อนกันอยู่ในลักษณะของวิชา หรือ เนื้อหารายวิชา และมีบางส่วนที่แยกเป็นอิสระจากกัน

อาร์ม บัวศรี (2532 : 8) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนหลังจากที่เรียนจบหลักสูตรไปแล้ว
2. จุดประสงค์ของการเรียนการสอน (Instructional Objectives) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ หลังจากที่ยอมรับเนื้อหาสาระในรายวิชาที่กำหนดไว้
3. เนื้อหาสาระและประสบการณ์ (Content and Experiences) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และประสบการณ์ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับ
4. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) หมายถึง กระบวนการและวิธีการในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางความรู้ และอื่น ๆ ตามจุดประสงค์และจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
5. วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน (Instructional Media and Materials) หมายถึง เครื่องมือ เครื่องใช้และวัสดุต่าง ๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษาที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน
6. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลหลักสูตร และการประเมินผลการเรียนการสอน

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 39) ได้กล่าวถึงหลักสูตรที่ดีว่าเป็นแนวทางให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาจะจัดและบริหารหลักสูตรอย่างไรจึงจะเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย
2. ครูและผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับหลักสูตร โดยหลักสูตรได้บอกไว้ว่า ควรจะจัดประสบการณ์อย่างไร จะสอนอย่างไร ทำไมจึงต้องสอนวิธีนั้น การเรียนจะได้ผลอย่างไร รวมทั้งจะประเมินผลและวัดผลอย่างไรด้วย
3. นักเรียนควรเรียนอะไรและคาดหวังผลจากการเรียนอะไรบ้าง ศึกษาในคุณลักษณะใด ผลผลิตคือผู้สำเร็จการศึกษา ควรมีคุณภาพอย่างไรที่สังคมต้องการ

ส่วนโบแชมปี (Beauchamp. 1981 : 197) กล่าวว่า หลักสูตรประกอบด้วย ระบบเนื้อหา ระบบการสอน และระบบของการประเมินผล

และทาบ (Taba. 1962 : 10) มีความเห็นว่า หลักสูตรไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดก็ตาม ควรมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. ความมุ่งหมาย (Objectives) ซึ่งจะเป็นแนวทางในการสอน และเพื่อกำหนดว่าต้องการให้ผู้เรียนเป็นคนอย่างไร หรือจะให้การศึกษาเพื่ออะไร
2. เนื้อหาวิชา (Contents) เป็นการเลือกสรรและจัดเนื้อหาวิชาความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่ความมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้

3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) เป็นการนำเอาหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผล

4. การประเมินผล (Evaluation) เป็นการหาคำตอบว่าการดำเนินการของหลักสูตรเป็นไปตามความมุ่งหมายหรือไม่เพียงใด

จะเห็นได้ว่ามีผู้จำแนกองค์ประกอบของหลักสูตรไว้แตกต่างกันแต่จะมีประเด็นที่สำคัญเช่นเดียวกันคือ หลักสูตรจะต้องประกอบด้วยความมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล

ความรู้เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร

ความหมายของการประเมิน

การประเมินหมายถึง กระบวนการคิดวิเคราะห์ และเก็บรวบรวมข้อมูลอันเป็นข่าวสารที่ให้ประโยชน์สำหรับการตัดสินใจคุณค่าผลผลิต วิธีการ และแนวทางเลือกต่างๆ สำหรับการตัดสินใจ (Worthen and Sanders. 1973 : 129) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ไพศาล หวังพานิช (2536 : 2) เยาวดี วิบูลศรี (2535 : 92) ทิศนา ขัมมณี (2535 : 134-135) และ ทาบา (Taba. 1962 : 312) ที่กล่าวว่า การประเมินหมายถึง กระบวนการในการตรวจสอบ หรือ วิเคราะห์ รวบรวมข้อมูล การใช้ข้อมูล การพิจารณาตัดสินคุณลักษณะของสิ่งหนึ่งสิ่งใด กิจกรรมใดๆ หรือโปรแกรมการศึกษาใดๆ เพื่อกำหนดคุณค่า คุณภาพ ความถูกต้องเหมาะสม โดยอาศัยเกณฑ์เป็นหลักในการตัดสินใจเลือกแนวทางเลือกต่างๆ ส่วน สันต์ ธรรมบำรุง (2527 : 155) ได้ให้ความหมายของการประเมินไว้ว่า เป็นกระบวนการในการศึกษาส่วนประกอบต่างๆ ของหลักสูตร ได้แก่ หลักการ ความมุ่งหมาย โครงสร้าง จุดประสงค์ การเรียนรู้ เนื้อหาวิชา กิจกรรม สื่อการเรียนการสอน วิธีสอน และการวัดผล

ความหมายของการประเมินหลักสูตร

นักการศึกษาได้สรุปความหมายของการประเมินหลักสูตร ไว้หลายทัศนะ ดังนี้

คาร์รอล เอช วิสส์ (Carol H. Weiss : 1973) ให้คำนิยามการประเมินผลว่า คือการศึกษาดูว่าโครงการหรือแผนงานได้บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ทั้งในระหว่างการปฏิบัติงานตามแผนและภายหลังงานเสร็จสิ้นแล้ว

เยเซเกล ดือร์ (อุทัย หิรัญโต. 2532 : มปป. ; อ้างอิงจาก Yehezkel Dior : มปป.) ให้ความหมายการประเมินผลว่า คือการเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจริง (Actual Results) กับผลงานที่คาดว่าจะเกิดขึ้น (Expected Results) โดยชี้ให้เห็นว่าผลที่เกิดขึ้นจริง เมื่อเปรียบเทียบกับผลที่คาดว่าจะได้รับแล้วจะได้เป็น 4 ประการด้วยกัน คือ 1) ผลที่คาดหวังและปรารถนาจะให้เกิด 2) ผลที่คาดหวัง แต่ไม่พึงปรารถนา 3) ผลที่ไม่คาดหวัง

ว่าจะเกิด แต่พึงปรารถนา 4) ผลที่ไม่คาดหวังว่าจะเกิด และไม่พึงปรารถนา ผลการปฏิบัติงานจริง ที่เกิดขึ้น ถ้าตรงกับเป้าหมายที่กำหนดไว้จะอยู่ในข้อ 1 หรือข้อ 2 ส่วนผลที่เกิดขึ้นแต่ไม่ได้กำหนดไว้ในเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ จะอยู่ในข้อ 3 หรือข้อ 4 ผลที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นลักษณะใดก็ตาม สามารถวัดได้ในประการใดประการหนึ่งใน 4 ประการข้างต้นทั้งสิ้น หากปรากฏว่าผลตามข้อ 1 เกิดขึ้นครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ ก็อาจกล่าวได้ว่าโครงการหรืองานนั้นบรรลุเป้าหมาย ส่วนการที่จะประเมินว่าโครงการหรืองานนั้นๆ มีคุณค่าสมควรที่จะทำต่อไปหรือไม่ จะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอย่างไร หรือจะต้องหาโครงการอื่นมาสนับสนุน ก็ต้องศึกษาผลของโครงการตามข้อ 2, 3 และ 4

ทาบ (Taba.1962 : 52) มีความเห็นว่าการประเมินหลักสูตรมีความมุ่งหมายที่ครอบคลุมขอบข่ายหลายประการ เราอาจจะประเมินหลักสูตรโดยประเมินจุดมุ่งหมายและขอบข่ายของหลักสูตร คุณสมบัติของบุคลากรที่รับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตร ความสามารถของนักเรียน ความสำคัญของรายวิชาต่างๆ ผลสัมฤทธิ์ของการนำจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไปใช้ และวัสดุสื่อการเรียนต่างๆ เป็นต้น

สคริฟเวน (Scriven. 1967 : 52) มีความเห็นว่า การประเมินหลักสูตรนั้นมิใช่เพียงแต่จะ ดูว่ารายวิชาแต่ละรายวิชานั้นได้สัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายหรือไม่เท่านั้น แต่ควรจะดูว่ารายวิชาแต่ละรายวิชานั้นดีมาน้อยเพียงใดด้วย

โชติ เพชรชื่น (มปป. ; 14) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร (Curriculum Evaluation) มีความหมายและขอบข่ายกว้างขวางมาก ทั้งกระบวนการสอน ตำราเรียน วัสดุอุปกรณ์ และหลักสูตร ฯลฯ ความจำเป็นที่ต้องประเมินหลักสูตรมีหลายอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแข่งขันระหว่างชาติ ความต้องการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ฯลฯ เป็นต้น

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2530 : 7) ให้ความหมายไว้ว่า การประเมินหลักสูตรคือ กระบวนการเปรียบเทียบระหว่างผลการใช้หลักสูตรที่จัดไว้กับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ว่าการปฏิบัติจริงนั้นผลที่ได้ใกล้เคียงกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่

ส่วนพรสุข หุ่นรินทร์ (2534 : 130) ได้ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ว่า การประเมินหลักสูตรเป็นการพิจารณาเกี่ยวกับคุณค่าของหลักสูตรว่ามีคุณภาพดี หรือไม่ดีอย่างไร มีส่วนใดต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้มีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นปัจจุบันสอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

สมบัติ คชสิทธิ์ (2536 : 75) ได้ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ว่าเป็น กระบวนการให้ข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน พัฒนาการเรียนการสอนแต่ละคน ตลอดจนนำมาปรับปรุงระบบการบริหารของมหาวิทยาลัย และการปฏิบัติงานของบุคลากร

จากความหมายของการประเมินและการประเมินหลักสูตรดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการประเมินหลักสูตร หมายถึง การศึกษาผลของการนำหลักสูตรไปใช้โดยพิจารณาจาก

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน การบริหารหลักสูตรและประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อนำผลมาปรับปรุงและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป

จุดประสงค์ของการประเมินหลักสูตร

ทิศนา แคมมณี. (2535 : 134) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรมีจุดประสงค์เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตร เพื่อตัดสินใจในการวางแผนโครงสร้างของหลักสูตร การบริหารงาน และการสอนตามหลักสูตรที่ถูกต้อง ตลอดจนประเมินผู้เรียนที่เป็นผลผลิตของหลักสูตรว่าเป็นอย่างไร

ส่วนสันต์ ธรรมบำรุง (2527 : 140) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรเป็นการพิจารณาองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตรว่าสอดคล้องกันหรือไม่ เพื่อดัดแปลงความเหมาะสมในการบริหารงานด้านวิชาการ ด้านหลักสูตร และเพื่อติดตามผลผลิตจากหลักสูตรว่า ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลังจากผ่านกระบวนการทางการศึกษามาแล้ว

โชติ เพชรชื่น (2536 : 570) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรมีจุดประสงค์สำคัญ 3 ประการ คือ ประการที่ 1 เป็นการพิจารณาว่าโครงสร้างของหลักสูตร ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ สื่อการเรียนการสอน การวัดและการประเมิน มีความสอดคล้องระหว่างกันเพียงไร และโครงสร้างดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับปรัชญา แผนพัฒนา นโยบายของประเทศ และความต้องการของสังคมเพียงไร ตลอดจนการพิจารณาความเป็นไปได้ของโครงสร้าง หลักสูตร ประการที่ 2 เป็นการพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรว่าสมควรจะนำไปใช้ดำเนินการต่อหรือไม่ มีข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไรบ้าง ประการสุดท้าย เพื่อพิจารณาคูณภาพของผลผลิตของหลักสูตรว่ามีคุณลักษณะหรือมีคุณภาพตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ในหลักสูตรหรือไม่ และยังพิจารณาถึงผลกระทบกับผลพลอยได้ที่เกิดขึ้นอีกด้วย

เกณฑ์ในการประเมินหลักสูตร

เน็กลีย์ และอีแวนส์ (Neagley and Evans. 1967 : 15-16) ได้กำหนดเกณฑ์การประเมินหลักสูตรไว้ 7 ประการคือ 1) หลักสูตรที่ดีจะต้องมีการวางแผนจัดทำและประเมินผลอย่างเป็นระบบ 2) หลักสูตรที่ดีจะต้องสะท้อนวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาออกมาเด่นชัด 3) หลักสูตรที่ดีจะต้องรักษาดุลยภาพของวัตถุประสงค์ด้านต่างๆ ไว้โดยตลอด 4) หลักสูตรที่ดีจะต้องส่งเสริมให้ได้ประสบการณ์ที่ต่อเนื่องกัน 5) หลักสูตรที่ดีจะต้องยืดหยุ่นเหมาะสมกับสภาพการณ์และสภาพของผู้เรียน 6) หลักสูตรที่ดีจะต้องใช้ประโยชน์จากประสบการณ์การเรียนรู้และจากทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่ให้มากที่สุด 7) หลักสูตรที่ดีจะต้องให้ผู้เรียนแต่ละคน มีโอกาสได้พัฒนานตนเองให้ถึงขีดสุด

ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล (2529: 226 – 227) เสนอแนวคิดในการใช้เกณฑ์การประเมินหลักสูตรว่า เกณฑ์ที่นำมาใช้ควรพิจารณาให้สัมพันธ์กับผลที่ได้ที่พึงปรารถนา กระบวนการของการใช้หลักสูตรและความเหมาะสมของหลักสูตรกับมาตรฐานที่กำหนดไว้

ผลที่ได้รับเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินผลการศึกษา ซึ่งจำแนกได้เป็นผลที่ได้รับในระยะสั้นและระยะยาว ผลที่ได้รับโดยตั้งใจกับมิได้ตั้งใจ ตลอดจนจำแนกผลที่ได้รับจากพฤติกรรมที่แสดงออกในสามด้าน คือ พฤติกรรมทางพุทธิลักษณะ จิตลักษณะและปฏิบัติลักษณะ กระบวนการ เป็นอีกเกณฑ์หนึ่งที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่เกิดขึ้นจากการใช้หรือการเรียนรู้ หลักสูตร โดยพิจารณาในรูปของการดำเนินงาน อันเป็นกระบวนการที่ได้วางแผนไว้ว่า กิจกรรมในห้องเรียน และปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ความเหมาะสมกับมาตรฐาน เป็นการประเมินผลโดยการตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตรกับมาตรฐานที่ได้มาจากลักษณะหลักสูตรที่พึงปรารถนา เช่น หลักสูตรทันสมัยหรือไม่ สอดคล้องความต้องการของสังคมปัจจุบันหรือไม่ เป็นต้น

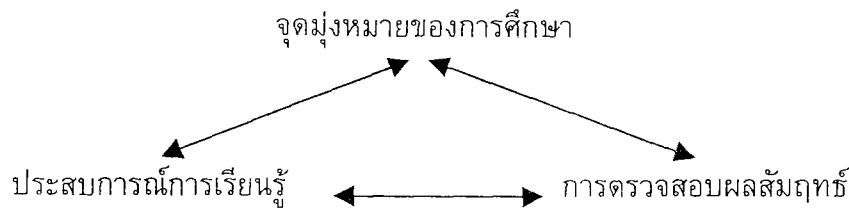
รูปแบบการประเมินหลักสูตร

รูปแบบการประเมินหลักสูตรนั้น ได้มีนักการศึกษาเสนอไว้หลายรูปแบบ ซึ่งสามารถสรุปได้ 3 ลักษณะ คือ

1. รูปแบบที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal Attainment Model) ซึ่งเน้นวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นหลักในการประเมิน ดังนั้น ผู้ประเมินจึงต้องกำหนดจุดมุ่งหมายและตีค่าจุดมุ่งหมายเหล่านี้ เพื่อพิจารณาว่าสิ่งที่จะประเมินบรรลุจุดมุ่งหมายมากน้อยเพียงใด ผู้มีความคิดในแนวนี้ ได้แก่ ไทเลอร์ (Tyler) ทาบา (Taba) แฮมมอน (Hammond) และครอนบาค (Cronbach)

1.1 รูปแบบการประเมินของ ไทเลอร์ (Tyler 's Model of Evaluation)

ไทเลอร์ (Tyler, 1970 : 110 – 125) ให้ความเห็นว่า การประเมินควรใช้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นเกณฑ์ โดยมีการศึกษาเป็นกระบวนการของความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ จุดมุ่งหมายของการศึกษา ประสิทธิภาพการเรียนรู้และการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์กระบวนการนี้ถือว่า การประเมินผลหลักสูตรเป็นการตรวจสอบว่า ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ โดยมีรูปแบบการประเมินตามภาพประกอบ ดังนี้

ภาพประกอบ 1 รูปแบบการประเมินของไทเลอร์

ตามแนวคิดดังกล่าวนี้ พื้นฐานของการจัดหลักสูตรก็คือ ผู้จัดทำหลักสูตรจะต้องสามารถวางจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนว่า ต้องการให้ผู้เรียนเปลี่ยนหรือมีพฤติกรรมอย่างไร บทบาทของการประเมินหลักสูตรจึงอยู่ที่การดูผลผลิตของหลักสูตรว่า ตรงตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ แนวคิดของไทเลอร์ ยึดความสำเร็จของจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal Attainment Model)

จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรของ ไทเลอร์ ถือว่าการประเมินผลหลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน และเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตร ไทเลอร์ (Tyler, 1970 : 110 – 125) ได้เสนอขั้นตอนการเรียนการสอนและเป็นการประเมินผล ดังนี้

1.1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายอย่างกว้างๆ โดยการวิเคราะห์ทรัพยากรของจุดมุ่งหมาย (Goal – Sources) คือ นักเรียน สังคมและเนื้อหาสาระ และขอบเขตของจุดมุ่งหมาย (Goal – Seleans) คือจิตวิทยาการเรียนรู้และปรัชญาการศึกษา

1.1.2 กำหนดจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมอย่างชัดเจน เจาะเจาะจงซึ่งอาจจะเป็นพฤติกรรมที่ต้องการวัดในภายหลัง

1.1.3 กำหนดเนื้อหาหรือประสบการณ์ทางการศึกษา เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

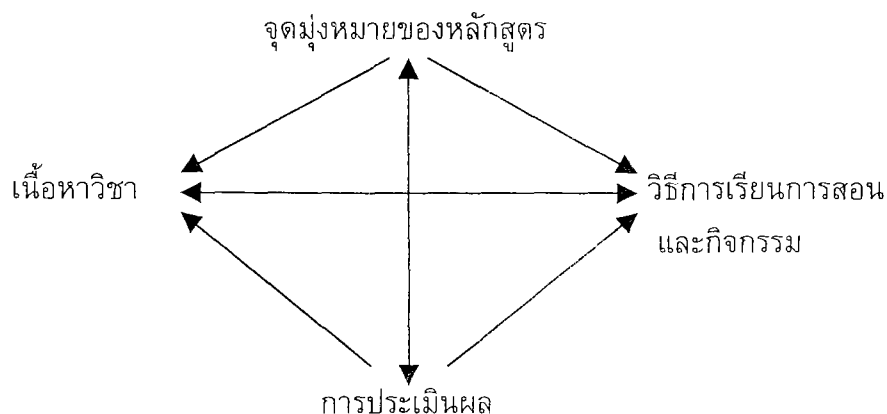
1.1.4 เลือกวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสม ก็จะทำให้เนื้อหาหรือประสบการณ์ที่วางไว้ประสบความสำเร็จ

1.1.5 การประเมินผลโดยการตัดสินใจด้วยการวัดผลทางการศึกษา หรือการทดสอบสัมฤทธิ์ผลในการเรียน

1.1.6 ถ้าไม่บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ก็จะต้องมีการตัดสินใจที่จะยกเลิกหรือปรับปรุงหลักสูตรนั้น แต่ถ้าบรรลุตามจุดมุ่งหมายก็อาจจะใช้ผลสะท้อนกลับ (Feedback) ของหลักสูตรนั้นเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการกำหนดจุดมุ่งหมาย หรือใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณค่าของหลักสูตร

1.2 รูปแบบการประเมินของทาบ (Taba's Model Evaluation)

ทาบ (Taba. 1962 : 413 – 444) ได้เสนอรูปแบบโดยใช้ชื่อว่า A Conceptual Frame Work for Curriculum Design ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 2 รูปแบบการประเมินของทาบ

ภาพประกอบ 2 แสดงว่า หลักสูตรประกอบด้วยจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาวิชา วิธีการเรียนการสอนและกิจกรรม และการประเมินผล โดยมีจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นเกณฑ์ เพื่อที่จะกำหนดแนวทางในด้านเนื้อหา วิธีการเรียนการสอนและกิจกรรม รวมทั้งการประเมินผลว่าผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่

1.3 รูปแบบการประเมินของแฮมมอน (Hammond 's Model Evaluation)

แฮมมอน (Hammond. 1969 : 1 – 17) มีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบว่า การปรับปรุงหลักสูตรมีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยมีรูปแบบของการประเมินหลักสูตรประกอบด้วยสามมิติ คือ

มิติที่ 1 ด้านการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดชั้นเรียนและตารางสอน

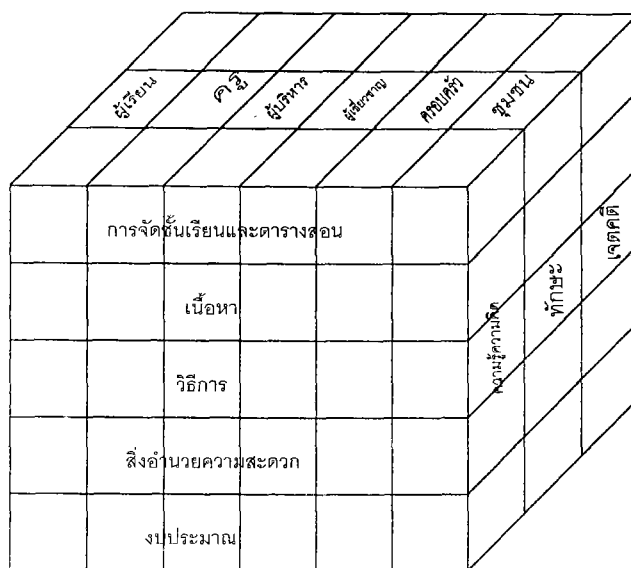
เนื้อหาวิชา วิธีการสอน วัสดุอุปกรณ์และค่าใช้จ่าย

มิติที่ 2 ด้านสถาบัน ได้แก่ นักเรียน ครู ผู้บริหาร ครอบครั้ว ผู้เชี่ยวชาญ

และชุมชน

มิติที่ 3 ด้านพฤติกรรม ได้แก่ ความรู้ ความจำ เจตคติ และทักษะ

มิติที่ 2 ด้านสถาบัน

มิติที่ 1

ด้านการเรียนการสอน

มิติที่ 3

ด้านพฤติกรรม

ภาพประกอบที่ 3 รูปแบบการประเมินหลักสูตรของแฮมมอนด์

(บุญชม ศรีสะอาด, 2528 : 240 : อ้างอิงมาจาก Hammond, 1969 : 1 – 17)

ภาพประกอบ 3 แสดงว่า มิติที่ 1 และมิติที่ 2 ให้ข้อมูลเชิงอธิบาย ส่วนมิติที่ 3 ให้ข้อมูลที่เป็นวัตถุประสงค์ว่าจะให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมใดบ้าง ทั้ง 3 มิตินี้มีความสัมพันธ์กัน เช่น ผู้ประเมินต้องการทราบว่า ถ้าใช้วิธีสอน (มิติที่ 1) แล้วจะให้นักเรียน (มิติที่ 2) เกิดทักษะตามที่ต้องการหรือไม่ (มิติที่ 3) ดังนั้นข้อมูลในมิติที่ 1 และมิติที่ 2 จะเป็นข้อมูลเชิงอธิบายเกี่ยวกับปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการและสภาพสังคม ส่วนมิติที่ 3 เป็นความมุ่งหมายของหลักสูตร ดังนั้น การประเมินหลักสูตรตามแนวของแฮมมอนด์ จึงต้องทำการประเมินทั้ง 3 มิติ

1.4 แนวคิดในการประเมินของครอนบาค (Cronbach) (อ้างอิงจากอุทุมพร (ทองอุไทย) จามรนาน, 2520 : 12 - 14)

ครอนบาค ได้เสนอให้ทำการประเมินสิ่งต่อไปนี้

1.4.1 กระบวนการ (Process) เป็นการศึกษาขั้นตอนต่างๆ ในระหว่างการดำเนินการเรียนการสอน เน้นการปฏิบัติงานของครู

1.4.2 ความชำนาญ (Proficiency) เป็นการวัดความสามารถของผู้เรียน ซึ่งจะวัดความสามารถในหลายด้าน ไม่เฉพาะแต่ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเท่านั้น ขึ้นอยู่กับ

ผู้ประเมินและใช้วิธีการหลายวิธีในการวัดแต่ต้องเหมาะกับจุดมุ่งหมายที่จะวัด สิ่งสำคัญต้องมีความเชื่อมั่นได้

1.4.3 เจตคติ (Attitude) เป็นความเชื่อของบุคคล ถ้าผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ผู้เรียนจะมีความสนใจในกิจกรรมการเรียน การวัดอาจใช้วิธีการสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม เป็นต้น

1.4.4 การติดตามผล (Follow-up) เป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาติดตามผลสำเร็จตามหลักสูตร โดยมุ่งผลหลักสูตรหรือรายวิชาในภาพรวม ไม่เน้นการเปรียบเทียบหลักสูตรซึ่งมีความเบี่ยงเบนได้ง่าย

แนวทางการประเมินหลักสูตรตามแนวคิดของครอนบาคนี้ คำนึงถึงตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการหลักสูตร เป็นการเพิ่มเติมจากแนวคิดของไทเลอร์ นั่นคือครอนบาค ได้ให้ความสนใจในด้านกระบวนการดำเนินการหลักสูตร และมีการติดตามผลนักศึกษาด้วย ผลที่ได้จากการประเมินมุ่งสู่การตัดสินใจหลายประการ คือ ทั้งการตัดสินใจเกี่ยวกับรายวิชา เกี่ยวกับตัวบุคคล คือ นักศึกษา และเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาแนวคิดในการประเมินของครอนบาค โดยละเอียดแล้ว จะพบว่า มีข้อจำกัดในการประเมินอยู่หลายประการคือ

1. องค์ประกอบของหลักสูตรที่แนวคิดนี้ให้ความสนใจจะประเมินมีเพียงองค์ประกอบที่เป็นกระบวนการใช้หลักสูตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเน้นกระบวนการเรียนการสอนเท่านั้น ส่วนองค์ประกอบเกี่ยวกับผลผลิตของหลักสูตร องค์ประกอบอื่นที่อยู่ในระยะก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ มิได้รับความสนใจที่จะประเมิน เช่น ความเหมาะสมของทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการ หลักสูตรหรือคุณลักษณะของครูและนักเรียน เป็นต้น

2. ลักษณะการประเมินเป็นแบบการประเมินรวม (Summative Evaluation) มากกว่าการประเมินย่อย (Formative Evaluation)

3. วิธีการตัดสินคุณค่าของหลักสูตร มิได้มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าจะทำอย่างไร เกณฑ์การตัดสินจะเป็นไปตามลักษณะของกลุ่มมากกว่า

2. รูปแบบที่ยึดเกณฑ์เป็นหลัก (Criterion Model) รูปแบบที่ใช้เกณฑ์เป็นหลัก แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 ประเภทใช้เกณฑ์ภายในเป็นหลัก ได้แก่ การประเมินกระบวนการต่างๆ ที่ช่วยให้วัตถุประสงค์บรรลุผล เช่น การประเมินกระบวนการ หรือวิธีการ

2.2 ประเภทใช้เกณฑ์ภายนอกเป็นหลัก ได้แก่ การประเมินผลของวัตถุประสงค์ที่บรรลุผล เช่น การประเมินผลผลิต ผู้นำแนวคิด รูปแบบการประเมินประเภทนี้ ได้แก่ สคริฟเวน (Scriven) และสเตค (Stake)

2.2.1 แนวคิดในการประเมินของสคริฟเวน (Scriven's Goal Free Evaluation)

สคริฟเวน (Scriven, 1967 : 39 - 83) ได้นำแนวคิดของครอนบาคมาขยายให้กว้างออกไป สคริฟเวน ได้เน้นการประเมิน 4 ลักษณะ คือ

ก. ประเมินผลย่อย (Formative Evaluation) เป็นการประเมินที่อยู่ระหว่างการดำเนินโครงการ หรือดำเนินการหลักสูตร เป็นการประเมินเพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอน

ข. การประเมินผลรวบยอด (Summative Evaluation) เป็นการประเมินสรุปของหลักสูตรจะดำเนินการเมื่อสิ้นสุดกระบวนการใช้หลักสูตรแล้ว ทั้งนี้เพื่อเป็นการตัดสินคุณค่าของหลักสูตร ตลอดจนหาจุดเด่น หรือจุดบกพร่องของหลักสูตร ที่ได้ดำเนินการไปแล้ว เพื่อการนำไปใช้กับหลักสูตรอื่น

ค. การประเมินผลภายใน (Intrinsic Evaluation) เป็นการประเมินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ภายในตัวของมันเอง เช่นการประเมินเนื้อหา จุดมุ่งหมายโครงสร้างของหลักสูตร เป็นต้น

ง. การประเมินผลสำเร็จ (Pay-off Evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดจากสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ใช้ในการดำเนินการหลักสูตร เช่น การประเมินผลที่เกิดจากการสอนของครูที่มีต่อนักเรียน ผลที่เกิดขึ้นกับครู หรือผลที่เกิดกับผู้ปกครอง เป็นต้น

ตามแนวคิดของสคริฟเวนเกี่ยวกับการประเมินใน 4 ลักษณะดังกล่าวนี้ เมื่อนำมาสัมพันธ์กันจะได้ลักษณะของผลการประเมินเพื่อการตัดสินใจ 4 ประการ ดังแสดงในภาพประกอบ 4

ลักษณะการประเมิน	การประเมินภายใน	การประเมินผลสำเร็จ
การประเมินย่อย	ตัดสินความสมบูรณ์ของเนื้อหา	ตัดสินผลที่เกิดระหว่างดำเนินการเพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับ
การประเมินรวม	ตัดสินขั้นสุดท้ายเกี่ยวกับวัสดุต่าง ๆ	ตัดสินขั้นสุดท้ายเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้น

ภาพประกอบ 4 แนวคิดในการประเมินของสคริฟเวน

จุดเด่นสำคัญของการประเมินผลโดยยึดหลักเกณฑ์เป็นหลักของสคริฟเวน ก็คือเป็นการประเมินผลทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากหลักสูตรที่คาดหวังไว้และไม่คาดหวังไว้ เป็นการขยายแนวคิดของไทเลอร์ สคริฟเวนไม่ได้เสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการประเมิน

องค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร เป็นเพียงการเสนอรูปแบบรวมๆ ของการประเมินผลตามทัศนะของเขาเท่านั้น

2.2.2 แนวความคิดการประเมินของสเตค (Stake's Countenance Model)

สเตค (Stake. 1967 : 523 - 540) ได้เสนอให้เห็นองค์ประกอบของหลักสูตร แนวความคิดของสเตคต่างจากผู้อื่นในด้านที่ว่า ถ้าพบว่าผลผลิตของหลักสูตรไม่ดีแล้ว ไม่ได้หมายความว่า เนื้อหาของหลักสูตรจะไม่ดี แต่ผลที่เกิดขึ้นอาจจะเกิดจากองค์ประกอบอื่นๆ เช่น การจัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม ผู้สอน หรือผู้เรียน แนวความคิดของสเตค เขียนเป็นภาพประกอบได้ ดังนี้

	Intents (ผลที่คาดหวัง)	Deservation (ผลที่เกิดขึ้นจริง)	Standard (มาตรฐานที่ใช้)	Judgement (ที่มาของการตัดสินใจ)
สิ่งนำเข้า (Inputs)	ควรมีปัจจัยใดบ้างที่จะเอื้ออำนวยในการเรียนการสอน	ภาระที่มีอยู่จริงก่อนการเรียนการสอน		
กระบวนการ (Process)	ควรดำเนินการเรียนการสอนอย่างไร	การเรียนการสอนจริงตามที่สังเกตในขณะที่มีการเรียนการสอน		
ผลผลิต (Outcome)	ต้องการให้เกิดผลอย่างไรหลังจากการเรียนการสอนแล้ว	ผลที่ได้รับหลังจากการเรียนการสอนจบลงแล้ว		

ตารางมิติเชิงบรรยาย
ตารางมิติเชิงตัดสินใจ

ภาพประกอบ 5 รูปแบบการประเมินที่ยึดหลักเกณฑ์ของสเตค

จากภาพประกอบ 5 ในส่วนของตารางมิติเชิงบรรยาย ต้องพิจารณาข้อมูลในแนวตั้งว่ามีความสัมพันธ์หรือไม่กับข้อมูลในแนวนอน โดยพิจารณาถึงความสอดคล้องกันเพื่อตรวจสอบว่าข้อมูลที่เกิดขึ้นตามแนวตั้งสอดคล้องกับข้อมูลที่คาดหวังไว้หรือไม่เมื่อพิจารณา

แล้วพบว่ามีความสัมพันธ์กันในแนวตั้ง และมีความสอดคล้องกันในแนวนอนแสดงว่าหลักสูตรหรือกระบวนการวิชานั้นเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในส่วนของการวางมิติเชิงตัดสินใจ จะเป็นเกณฑ์มาตรฐานเพื่อพิจารณาข้อมูลที่ได้มาจากตารางมิติเชิงบรรยาย ซึ่งแบ่งเป็นมาตรฐานที่ใช้ในการประเมิน และที่มาของการตัดสินใจว่าหลักสูตรบรรลุจุดมุ่งหมายหรือมีประสิทธิภาพเพียงใด ต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงที่จุดใดมีปัจจัยอะไรเป็นตัวเกื้อหนุน

3. รูปแบบที่ช่วยในการตัดสินใจ (Decision Model) เป็นรูปแบบที่อาศัยการประเมินผลเปรียบเทียบข้อมูล หรือสิ่งที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของหลักสูตรกับมาตรฐานที่ผู้ประเมินกำหนดไว้ ผู้ที่เสนอรูปแบบนี้ ได้แก่ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) และโพรวัส (Provus)

3.1 รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (The CIPP Model of Evaluation)

ในปี ค.ศ. 1968 สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ได้เสนอรูปแบบเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรหรือโครงการซึ่งเป็นที่รู้จักกันทั่วไปชื่อ ซิปป์ โมเดล (CIPP Model) คำว่าซิปป์ มาจากอักษรย่อของคำ 4 คำ คือ

C =	Context	คือ	บริบท
I =	Input	คือ	ปัจจัยเบื้องต้น
P =	Process	คือ	กระบวนการ
P =	Product	คือ	ผลผลิต

รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม เป็นรูปแบบที่เน้นเกี่ยวกับการตัดสินใจทางด้านการศึกษา โดยสตัฟเฟิลบีมได้อธิบายเกี่ยวกับแนวทางของการตัดสินใจไว้ 4 แนวทางคือ

1. การตัดสินใจเพื่อนำไปสู่แนวทางการเปลี่ยนแปลงอย่างสิ้นเชิง หรือเปลี่ยนแปลงทั้งหมดทั้งสิ้น (Metamorphism) ซึ่งอาจจะเปลี่ยนแปลงทั้งโครงสร้าง รูปแบบระบบ ฯลฯ เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ต้องมีข้อมูลมากเพียงพอในการพิจารณาเพื่อจะได้กระทำได้ด้วยคามมั่นใจ

2. การตัดสินใจเพื่อเปลี่ยนแปลงบางสิ่งบางอย่าง แต่ยังคงรักษาหรือคงสภาพการเดิมไว้ (Homeostasis) มาตรฐานและการควบคุมคุณภาพจะเป็นสิ่งช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลง อย่างไรก็ตามการตัดสินใจแบบนี้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่สำคัญน้อย ลักษณะการตัดสินใจแนวนี้มีในชีวิตประจำวันมาก เช่น การจัดครูเข้าสอน การกำหนดตารางเรียนของนักเรียน ฯลฯ

3. การตัดสินใจเพื่อปรับปรุงและพัฒนา (Incremental) ผู้ชำนาญงานจะเป็นผู้ให้ข้อมูล ความรู้และเทคนิคต่าง ๆ สำหรับการตัดสินใจ การตัดสินใจแนวนี้น่าจะมุ่งหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปดีกว่าเดิม

4. การตัดสินใจนำสิ่งใหม่เข้ามาในระบบ โดยใช้วิธีการทดลองและสืบค้นหาลักษณะมีระบบ (Neomobilistic) โดยอาศัยแนวคิดใหม่ กิจกรรมใหม่ ทฤษฎีหรือข้อค้นพบใหม่สำหรับการทดลอง การตัดสินใจแนวนี้น่าจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างสูง และในวงการศึกษา กำลังมีมากขึ้น ๆ

จากแนวทางของการตัดสินใจทั้ง 4 แนวทางดังกล่าวนี้ สตีฟเฟิลบีมได้กำหนดรูปแบบการประเมินและการตัดสินใจเป็น 4 อย่าง ดังภาพประกอบ 6

	ความคาดหวัง	ความเป็นจริง
เป้าหมาย	การตัดสินใจในการวางแผนหรือตั้งความมุ่งหมาย (ประเมินบริบท) (1)	การตัดสินใจในผลสำเร็จ (ประเมินผลผลิต) (4)
วิธีการ	การตัดสินใจในการออกแบบดำเนินการหรือโครงสร้าง (ประเมินปัจจัยเบื้องต้น) (2)	การตัดสินใจในการใช้วิธีดำเนินการ (ประเมินกระบวนการ) (3)

ภาพประกอบ 6 ความสัมพันธ์ของการประเมินและการตัดสินใจตามแนวคิดของสตีฟเฟิลบีม

จากภาพประกอบ 6 แสดงว่าหลังจากทำการประเมินองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตรแล้ว จะทำให้สิ่งต่อไปนี้เป็นคือ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร (กรอบที่ 1) ปัจจัยหรือกิจกรรมที่ควรจัดเข้าไปในหลักสูตร (กรอบที่ 2) กิจกรรมหรือกระบวนการที่นำไปปฏิบัติ (กรอบที่ 3) และผลที่เกิดขึ้นจริงจากการดำเนินการหลักสูตร (กรอบที่ 4) การประเมินตามแนวความคิดนี้ ต้องทำการประเมินเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกัน

แนวคิดในการประเมินเพื่อการตัดสินใจ 4 ขั้นตอน คือ 1) การตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผน (Planning Decisions) 2) การตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้าง (Structuring Decisions) 3) การตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงาน (Implementing Decisions) และ 4) การตัดสินใจเมื่อสิ้นสุดโครงการ (Recycling Decisions) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความสำเร็จของโครงการ เรียกว่าการตัดสินใจเกี่ยวกับความสำเร็จ ซึ่งเป็นการประเมินที่จะนำไปสู่การตัดสินใจที่มีขั้นตอน สตีฟเฟิลบีม ได้เสนอความคิดว่าควรทำการประเมินองค์ประกอบ 4 ประการ คือ

ก. การประเมินบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาความต้องการและสิ่งต่างๆ เพื่อเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจตั้งวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ข. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการประเมินสิ่งที่นำเข้ามาใช้ในการดำเนินการโครงการหรือหลักสูตร ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เพื่อการตัดสินใจว่าจะเลือกปัจจัยใดดี ในการวางแผนออกแบบในการดำเนินการต่อไป

ค. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกิจกรรมหรือกระบวนการต่างๆ ในการปฏิบัติงาน เช่น การบริหารหลักสูตร จัดประสบการณ์ต่างๆ ให้แก่ผู้เรียนเพื่อใช้ในการตัดสินใจว่าจะดำเนินการโดยวิธีใดและอย่างไร วิธีใดมีข้อบกพร่องและจะแก้ไขอย่างไร

ง. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตและผลกระทบของโครงการ หรือหลักสูตรว่าได้ผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงโครงการหรือหลักสูตรให้ได้ผลดีกว่าเดิม

จากแนวความคิดในการประเมินองค์ประกอบต่างๆ ดังกล่าว กรอบความคิดในการประเมินของสตัฟเฟิลบีม สามารถเขียนแสดงความสัมพันธ์ของการประเมินได้ ดังนี้

บริบท	ปัจจัยเบื้องต้น	กระบวนการ	ผลผลิต
1.บรรยายสภาพแวดล้อม 2.เปรียบเทียบปัจจัยป้อนเข้าและผลผลิตที่เป็นจริงกับที่คาดหวัง 3.เปรียบเทียบระบบการปฏิบัติที่น่าจะเป็นและที่เป็นไปได้ 4. วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่เป็จริง	บรรยายและวิเคราะห์ทรัพยากรมนุษย์และวัสดุที่เหมาะสม ยุทธวิธีการแก้ปัญหาและการออกแบบกระบวนการที่เกี่ยวข้องที่เป็นไปได้	รวบรวมข้อมูลโดยเฉพาะสำหรับการตัดสินใจในโครงการและกระบวนการที่เป็นจริง	กำหนดเกณฑ์การวัดที่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ โดยการเทียบผลการวัดกับเกณฑ์มาตรฐานและแปลความหมายผลผลิตในรูปของข้อมูลที่ได้จากองค์ประกอบทั้ง 3 เป็นพื้นฐาน

ภาพประกอบ 7 วิธีการประเมินองค์ประกอบโดยใช้รูปแบบการประเมินชิป

(Worthen and Sanders. 1973 : 128-150)

จากภาพประกอบ 7 จะเห็นได้ว่าการประเมินโดยใช้รูปแบบของสตัฟเฟิลบีม เป็นการประเมินที่ปฏิบัติเป็นขั้นเป็นตอนต่อเนื่องเป็นวัฏจักร มีระบบและสามารถย้อนกลับได้ทุกขั้นตอน กล่าวคือการประเมินบริบทเป็นจุดเริ่มต้นของการตัดสินใจ เพื่อการวางแผน และตั้งวัตถุประสงค์ การประเมินปัจจัยเบื้องต้นเพื่อกำหนดโครงสร้างของหลักสูตร เลือกวิธีการที่เหมาะสม การประเมินกระบวนการ ก็คือการนำหลักสูตรไปใช้เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการขั้นตอนสุดท้ายเมื่อสิ้นสุดหลักสูตรก็ประเมินผลผลิต

3.2 รูปแบบการประเมินของโพรวัส (Provus's Discrepancy Evaluation Model) (วิชัย วงษ์ใหญ่.2536 : 84-86 ; อ้างอิงมาจาก Provus.1969)

โพรวัส ได้เสนอรูปแบบการประเมินเรียกว่า รูปแบบการประเมินความไม่สอดคล้องกัน (The Discrepancy Evaluation Model) โดยเสนอขั้นตอนในการประเมิน 5 ขั้นตอน คือ

1. การนิยามหลักสูตร (Program Definition) เป็นการบอกรายละเอียด หรือพิจารณาคุณภาพของสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ได้แก่ วัตถุประสงค์ คุณลักษณะของผู้สอน ผู้เรียน โสทัดตานุภาพ สิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้หลักสูตร และกิจกรรมของผู้สอน และผู้เรียนที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตร (Program Standard) หรืออาจใช้มาตรฐานจากการจัดกลุ่มของจุดมุ่งหมายการศึกษา (Taxonomy of Educational Objectives) ก็ได้

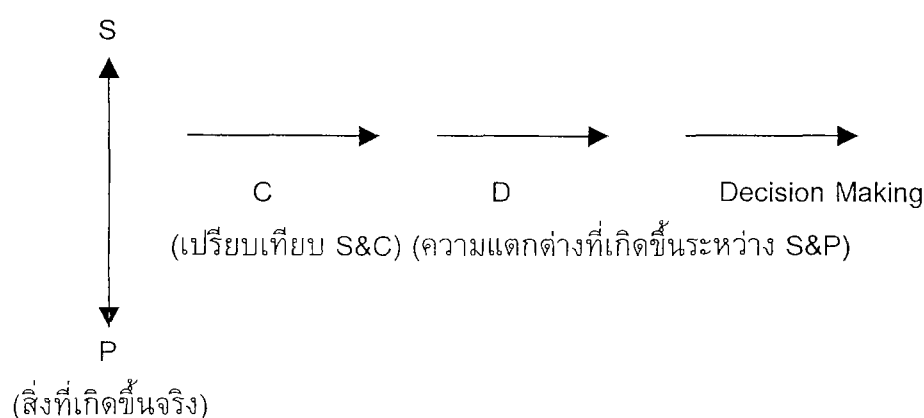
2. การประเมินการจัดตั้งหลักสูตร (Program Installation) เป็นขั้นตอนการพิจารณาภาพที่เป็นจริงของการดำเนินการใช้หลักสูตร เพื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานหลักสูตรที่กำหนดไว้ว่ามีความเหมาะสมเพียงใด โดยเฉพาะด้านกิจกรรมของผู้สอนและผู้เรียนว่ามีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นข้อมูลให้คณะกรรมการตัดสินใจประเมินหลักสูตร ในขั้นนี้จะทำให้ทราบความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังไว้ในขั้นที่ 1 กับสิ่งที่เป็นจริง

3. การประเมินกระบวนการ (Program Process) เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นบางส่วนจากการดำเนินการ ผลย่อยๆ ที่เกิดขึ้นนี้จะเป็นโยบายในแง่ของการปรับปรุงการดำเนินการ ผู้ประเมินซึ่งมุ่งหาคำตอบในขั้นนี้ว่า หลักสูตรบรรลุวัตถุประสงค์ย่อยๆ เพียงใด และจะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ขั้นสุดท้ายได้เพียงใด ภายใต้เงื่อนไขใด อาจกล่าวได้ว่าการประเมินกระบวนการนี้ คือความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการกับผลผลิตที่จะเกิดขึ้นตามทีระบุไว้

4. การประเมินผลผลิตของหลักสูตร (Program Product) เป็นการประเมินผลขั้นสุดท้ายของหลักสูตร เป็นการประเมินเพื่อมุ่งหาคำตอบว่า หลักสูตรได้บรรลุวัตถุประสงค์ขั้นสุดท้าย หรือจุดมุ่งหมายปลายทางหรือไม่ เพียงใด

5. การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายและผลที่ได้รับ (Cost-Benefit Analysis) เป็นการวิเคราะห์ว่าหลักสูตรดังกล่าวได้ผลตอบแทนคุ้มค่ากับการลงทุนมากน้อยเพียงใด ซึ่งการประเมินในขั้นนี้อาจมีหรือไม่ก็ได้ ขึ้นอยู่กับความเป็นไปได้ของผู้ประเมินจะพิจารณา

(มาตรฐานที่กำหนด)

ภาพประกอบ 8 รูปแบบการประเมินของโพรวัส

- S = Standard เป็นขั้นแรกของการดำเนินการประเมินหลักสูตร กล่าวคือ ผู้ประเมินจะต้องตั้งเกณฑ์มาตรฐานของสิ่งที่ต้องการวัดได้ก่อน
- P = Performance หลังจากดำเนินการขั้นแรกเรียบร้อยแล้ว ผู้ประเมินจะต้องรวบรวมข้อมูลในสิ่งที่ต้องการวัดมาให้เพียงพอ และข้อมูลเหล่านั้น ควรเป็นข้อมูลที่แสดงให้เห็นพฤติกรรมที่ชัดเจน
- C = Compare เมื่อตั้งมาตรฐานและรวบรวมข้อมูลเสร็จแล้ว ก็นำข้อมูลมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้
- D = Discrepancy จากการเปรียบเทียบข้อมูลกับมาตรฐานที่กำหนดไว้ ผู้ประเมินจะพบว่า มีช่องว่างอะไรที่เกิดขึ้นกับผลที่คาดหวัง

การประเมินหลักสูตรทุกขั้นตอนของโพรวัส จะต้องนำไปเปรียบเทียบสิ่งที่เป็นจริงในหลักสูตรกับสิ่งที่กำหนดไว้เป็นมาตรฐานว่ามีความสอดคล้องหรือไม่ หากไม่สอดคล้องก็จะเป็นข้อมูลนำไปสู่การตัดสินใจ ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหรือล้มเลิกการใช้หลักสูตร

จะเห็นได้ว่ารูปแบบในการประเมินหลักสูตรที่ยืดหยุ่นมุ่งหมายเป็นหลัก และรูปแบบที่ยึดเกณฑ์เป็นหลัก ต่างก็มุ่งองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง ส่วนรูปแบบที่ช่วยในการตัดสินใจ เป็นการประเมินในหลายๆ องค์ประกอบ แล้วนำผลที่ได้มาประกอบกัน

จากการที่ได้ศึกษารูปแบบการประเมินผลทั้ง 3 รูปแบบ ผู้วิจัยจึงได้เลือกรูปแบบการประเมินหลักสูตรตามรูปแบบการประเมินชิปของสตัฟเฟิลบีม มาเป็นแนวทางในการประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เนื่องจากรูปแบบการประเมินชิปเป็นการประเมินที่เป็นระบบครอบคลุมทั้งการวางแผนการดำเนินงานและผลผลิตทำให้มองเห็นความสัมพันธ์และสอดคล้องกันของหลักสูตรและจุดบกพร่องที่ควรแก้ไข การประเมินหลักสูตรตามรูปแบบการประเมินชิปนี้เป็นการประเมินหลักสูตรอย่างมีระบบทำให้ทราบว่าส่วนใดของหลักสูตรใช้ได้ ส่วนใดบกพร่อง หรือต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อจะได้แก้ไขให้ตรงจุด และข้อมูลที่ได้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

จึงอาจสรุปได้ว่าการประเมินหลักสูตรโดยประเมินองค์ประกอบหลายด้านเป็นการมองหลักสูตรในด้านกว้าง และเป็นรูปแบบที่มีลักษณะเป็นการใช้ข้อมูลย้อนกลับในกระบวนการต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เป็นวัฏจักรที่ครบวงจร (โชติ เพชรชื่น. ม.ป.ป. : 74) ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของเตือนใจ เกตุษา (2531 : 15) ที่ว่าการประเมินหลักสูตรควรจะประเมินองค์ประกอบของหลักสูตรให้ครบทั้ง 2 องค์ประกอบ องค์ประกอบแรก คือ ส่วนที่เป็นโครงสร้างของหลักสูตร ได้แก่ จุดประสงค์ของหลักสูตรเนื้อหากระบวนการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน และวิธีการประเมินผล และองค์ประกอบที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ การประเมินความสามารถในการปฏิบัติงานของบัณฑิต

การศึกษาในคณะแพทยศาสตร์

การรับนิสิต

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สนับสนุนนโยบายของรัฐบาลที่จะเปิดโอกาสให้นักเรียนในส่วนภูมิภาคได้เข้าศึกษาต่อในคณะแพทยศาสตร์มากยิ่งขึ้น เพื่อจะได้กลับไปปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาค คณะแพทยศาสตร์จึงได้จัดสรรที่นั่งให้นักเรียนจากส่วนภูมิภาคร้อยละ 50 ของจำนวนนักเรียนที่จะเข้ารับการศึกษาคือในคณะแพทยศาสตร์ทั้งหมดโดยมีการให้สอบแข่งขันใน 5 เขตการศึกษา คือ เขตการศึกษา 1 ได้แก่จังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม สมุทรสาคร และสมุทรปราการ เขตการศึกษา 5 ได้แก่จังหวัดสุพรรณบุรี กาญจนบุรีราชบุรี สมุทรสงคราม เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ เขตการศึกษา 6 ได้แก่จังหวัดอุทัยธานี ชัยนาท สิงห์บุรี ลพบุรี สระบุรี อโยธยา และอ่างทอง เขตการศึกษา 11 ได้แก่จังหวัดชัยภูมินครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ เขตการศึกษา 12 ได้แก่จังหวัดนครนายก ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี สระแก้ว ระยอง จันทบุรี และตราด และอีกร้อยละ 50 สอบผ่านทบวงมหาวิทยาลัยตามปกติ

หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต

หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ ความสามารถ ดังนี้ (คณะแพทยศาสตร์. 2540 : 34-35)

1. ชี้บ่งปัญหาสุขภาพของประชากรดังต่อไปนี้
 - 1.1 ทั้งทางกาย ทางจิต และสิ่งแวดล้อม
 - 1.2 ทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ ระดับชุมชน ระดับครอบครัว และระดับบุคคล
 - 1.3 อธิบายถึงสาเหตุของปัญหา
 - 1.4 อธิบายวิธีแก้ปัญหาแบบวิทยาศาสตร์ และวิธีวิจัยปัญหาสุขภาพ
2. วางแผนระบบการให้บริการสาธารณสุข เพื่อแก้ปัญหาสุขภาพ
 - 2.1 ทางกาย และทางจิต
 - 2.2 ทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ ระดับชุมชน ระดับครอบครัว และระดับบุคคล
 - 2.3 โดยการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้านระบาดวิทยาสังคม การเมือง เศรษฐกิจและการศึกษา
3. บริหารองค์การและสถานให้บริการสาธารณสุข โดยปฏิบัติหน้าที่ต่อไปนี้ได้
 - 3.1 ให้บริการผู้ป่วยด้านการวินิจฉัยโรค การรักษาพยาบาลทางกาย ทางจิต และการฟื้นฟูสุขภาพ ทั้งผู้ป่วยภายใน ผู้ป่วยภายนอก และหน่วยเคลื่อนที่
 - 3.2 ให้บริการส่งเสริมสุขภาพประเภทต่างๆ ดังนี้ การอนามัยแม่และเด็ก การวางแผนครอบครัวการอนามัยโรงเรียน การโภชนาการ การสุขศึกษาทั้งภายใน และภายนอกองค์การ
 - 3.3 ให้บริการและดำเนินงานสุขาภิบาล และป้องกันโรค
 - 3.4 ให้บริการชั้นสูตรสาธารณสุขภายในองค์การและสถานบริการสาธารณสุขต่างๆ
 - 3.5 จัดระบบรับมอบ-ส่งผู้ป่วย เพื่อตรวจหรือรักษาต่อให้มีประสิทธิภาพ
 - 3.6 สนับสนุนและ/หรือนิเทศงานทางด้านวิชาการ ตามแผนงานสาธารณสุขจังหวัด
 - 3.7 รวบรวมสถิติข้อมูล และจัดทำรายงานเสนอต่อผู้บังคับบัญชา
4. วางแผนและจัดการศึกษาให้ความรู้ทางสาธารณสุขและสุขภาพแก่บุคคล ครอบครัว และชุมชนได้
5. แก้ปัญหาสุขภาพระดับบุคคลได้ โดยสามารถ
 - 5.1 อธิบายสภาพร่างกายและจิตใจของบุคคลปกติและป่วยได้
 - 5.2 รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของสภาพร่างกาย และจิตใจที่ผิดปกติเพื่อหาสาเหตุของโรคด้วยวิธี

- 5.2.1 ชักประวัติ
- 5.2.2 ตรวจร่างกายโดยใช้อุปกรณ์การตรวจ
- 5.2.3 แปลผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ และผลการตรวจพิเศษต่างๆ
- 5.3 ให้ข้อยุติหรือการวินิจฉัยโรคได้
- 5.4 ตัดสินใจ ให้การรักษาแล้วติดตามผลการรักษาและฟื้นฟูสุขภาพได้อย่าง-
ถูกต้องเหมาะสมและทันเวลา
- 5.5 ประเมินผลการรักษา และปรับปรุงแก้ไขการวินิจฉัยโรคเมื่อจำเป็น เพื่อให้
สุขภาพของผู้ป่วยกลับคืนสู่ปกติอย่างรวดเร็ว
- 6 พัฒนาดตนเอง
 - 6.1 ให้มีความรู้ความสามารถสูงขึ้น ทนต่อความก้าวหน้าทางวิชาการ ศึกษา
หาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ให้รอบรู้และเชี่ยวชาญทางด้านวิชาการ
เพื่อก่อประโยชน์ด้านการพัฒนาการรักษาพยาบาล
 - 6.2 ให้มีคุณธรรม จริยธรรมให้รู้จักตนเอง ใฝ่รู้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
รับผิดชอบ มีศีลธรรม และเสียสละ

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จัดการเรียนการสอนเป็น 6 ปี
แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

1. ระยะเตรียมแพทย์ ใช้เวลาศึกษา 1 ปี โดยศึกษาวิชาบังคับพื้นฐานหมวดวิชา
ศึกษาทั่วไป ซึ่งได้แก่ กลุ่มวิทยาศาสตร์สาขาต่างๆ คือ ชีววิทยา เคมี ฟิสิกส์ และคณิตศาสตร์
รวมทั้งกลุ่มวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และพลศึกษา เพื่อเป็นรากฐานในการศึกษา
วิทยาศาสตร์การแพทย์ต่อไป

2. ระยะพรีคลินิก ใช้เวลาศึกษา 2 ปี โดยจัดการเรียนการสอนวิชาต่างๆ ในหมวดวิชา
บังคับพื้นฐานเฉพาะแพทย์ ได้แก่ กายวิภาคศาสตร์ ชีวเคมี สรีรวิทยา จุลชีววิทยา
ปรสิตวิทยา อิมมูโนวิทยา เกสัชวิทยา พยาธิวิทยา บทนำเข้าสู่คลินิก และคลินิกเบื้องต้น เพื่อ
ให้รู้จักส่วนต่างๆ ของร่างกาย หน้าที่การทำงานของส่วนนั้นๆ เชื้อจุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรค
การเปลี่ยนแปลงของร่างกายเมื่อเกิดพยาธิสภาพ และยาต่างๆ ตลอดจนเตรียมความพร้อมก่อน
ที่จะขึ้นไปสู่ระยะคลินิก โดยศึกษาที่คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และ
ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ และภาควิชาอายุรศาสตร์ ที่วชิรพยาบาล

3. ระยะคลินิก ใช้ระยะเวลาศึกษา 3 ปี ที่วชิรพยาบาล โรงพยาบาลตำรวจ สำนักงาน
ตำรวจแห่งชาติ และโรงพยาบาลสมทบ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยศึกษาวิชาทางคลินิก
เพื่อให้รู้จักพยาธิกำเนิด ลักษณะทางระบาดวิทยาอาการและอาการแสดงของโรค วิธีการวินิจฉัย
วิธีการรักษาและการป้องกันไม่ให้เกิดโรค

นิสิตที่ศึกษารายวิชาต่างๆ ในระดับชั้นปีที่ 5 แล้ว มีสิทธิเข้าสอบรวบยอด
(Comprehensive – examination) เพื่อประมวลความรู้ โดยต้องสอบรวบยอดผ่านทุกรายวิชา

และเมื่อสอบรวบยอดและสอบผ่านทุกรายวิชาในหลักสูตรแล้ว จึงจะได้รับการเสนอชื่อเพื่อรับปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิต

โครงสร้างของหลักสูตร (คณะแพทยศาสตร์. 2540 : 34-40)

กำหนดให้เรียนไม่น้อยกว่า 271 หน่วยกิต ดังนี้

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

52 หน่วยกิต

ประกอบด้วย

กลุ่มภาษา 8 หน่วยกิต

กลุ่มมนุษยศาสตร์ 6 หน่วยกิต

กลุ่มสังคมศาสตร์ 6 หน่วยกิต

กลุ่มวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ 31 หน่วยกิต

กลุ่มพลศึกษา 1 หน่วยกิต

หมวดวิชาบังคับพื้นฐานเฉพาะแพทย์

62 หน่วยกิต

หมวดวิชาเอก

157 หน่วยกิต

คุณสมบัติของผู้สำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม

พ.ศ. 2536 (แพทยสภา. 2536 : 2-3)

ปัจจุบันความรู้ วิทยาการและเทคโนโลยีทางการแพทย์ได้เพิ่มพูนและก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว การศึกษาของแพทย์จึงทวีความสำคัญยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้เรียนจะต้องมีความรู้ ความสามารถ ตลอดจนทักษะ เจตคติทางวิชาชีพในระดับพื้นฐานเพียงพอที่จะสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ ดังนั้นผู้ที่สำเร็จการศึกษาควรมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติที่เหมาะสม คือ

1.1 ปฏิบัติตามข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม

1.2 มีคุณธรรมและจริยธรรมที่เหมาะสมต่อการประกอบวิชาชีพแพทย์

1.3 มีเจตคติที่ดีต่อการให้บริการด้านสุขภาพแก่ประชาชนทุกระดับ ฯลฯ

2. มีความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ คือ

2.1 ความรู้ความสามารถและเจตคติที่ดีในการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพแก่ผู้ป่วยและประชาชนทั้งในระดับบุคคล ระดับครอบครัว และระดับชุมชน ได้แก่

2.1.1 รวบรวมข้อมูลและประเมินปัญหาทางสุขภาพของชุมชนในความรับผิดชอบตามวิธีการทางระบาดวิทยา

2.1.2 ส่งเสริมสุขภาพส่วนบุคคลและชุมชนเกี่ยวกับการสุขศึกษา การสุขาภิบาล การส่งเสริมโภชนาการ การอนามัยแม่และเด็ก การวางแผนครอบครัว การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค การควบคุมโรคในท้องถิ่น ฯลฯ

2.1.3 นำความรู้ทางวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐาน, วิทยาศาสตร์การแพทย์คลินิก และทักษะในการซักประวัติ การตรวจร่างกาย การตรวจทางห้องปฏิบัติการ และหัตถการต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในการวินิจฉัย การปฏิบัติรักษา การฟื้นฟูสภาพผู้ป่วย การป้องกันปัญหาทางสุขภาพที่พบได้บ่อยได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ และสถานภาพที่แตกต่างกันไป ดังนี้

2.1.3.1 วินิจฉัยแยก โรค/กลุ่มอาการ/ภาวะที่เป็นสาเหตุสำคัญและ/หรือพบได้บ่อย และสามารถปฏิบัติรักษาเบื้องต้นได้เหมาะสม วินิจฉัยแยกโรค/ภาวะ/กลุ่มอาการฉุกเฉินที่ปฏิบัติรักษาอย่างเหมาะสมและต้องทันเวลาที่ ตลอดจนการฟื้นฟูสภาพให้คำแนะนำและป้องกันได้เหมาะสม

2.1.3.2 การตรวจโดยใช้เครื่องมือแพทย์พื้นฐาน, เครื่องมือพิเศษ และการตรวจหาห้องปฏิบัติการ รวมถึงการแปลผลการตรวจได้ถูกต้อง

2.1.3.3 ต้องเคยทำด้วยตนเองในหัตถการพื้นฐานทางคลินิก ทั้งหัตถการพื้นฐานทั่วไป, หัตถการพื้นฐานเฉพาะทาง เคยทำหรือเคยช่วยทำหรือเคยเห็นและอาจทำได้ในกรณีที่จำเป็นในหัตถการเฉพาะทางที่มีความซับซ้อน ตลอดจนรู้ข้อบ่งชี้ของการทำหลักการทำและภาวะแทรกซ้อนในหัตถการที่มีความซับซ้อนมาก

2.2 มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติที่ดีในเรื่องต่างๆ ดังนี้

2.2.1 การติดต่อสื่อสารและการสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีกับผู้ป่วยญาติผู้ป่วย ประชาชนทั่วไป ผู้ร่วมปฏิบัติงานและบุคลากรสาธารณสุขอื่นๆ

2.2.2 การคิดและการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณและเป็นระบบตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์

2.2.3 ระบบบริการสาธารณสุขของไทย

2.2.4 การนิเทศและการสนับสนุนงานสาธารณสุขมูลฐาน

2.2.5 เศรษฐศาสตร์สาธารณสุขที่เกี่ยวข้องและเหมาะสมต่อการทำเวชปฏิบัติ

2.2.6 หลักการทางด้านระบาดวิทยา ชีวสถิติและเวชสารสนเทศ

2.2.7 สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในงานด้านการแพทย์และสาธารณสุข

2.3 รู้ขีดความสามารถของตนในการดูแลรักษาผู้ป่วย การส่งต่อผู้ป่วย (Referral System) ได้อย่างเหมาะสม

3. มีความรู้ความสามารถในด้านการบริหารและสังคมศาสตร์ ได้แก่ รู้หลักการบริหารงานด้านการแพทย์และสาธารณสุขของประเทศเพื่อเป็นพื้นฐานสร้างประสบการณ์

เพิ่มเติมให้เหมาะสมต่อตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบในอนาคต รั้งสังคมศาสตร์ มนุษยวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์ที่จำเป็น เพื่อเสริมสร้างทัศนคติความเข้าใจต่อเพื่อนมนุษย์ และสังคม ประยุกต์ใช้ความรู้เหล่านี้เพื่อประกอบวิชาชีพ ตลอดจนรู้กฎหมายทั่วไป และที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพเวชกรรม เช่น พระราชบัญญัติประกันสังคม กฎระเบียบ ข้อบังคับของแพทยสภา

4. มีนิสัยใฝ่รู้และใฝ่ใจในการศึกษาต่อเนื่อง ได้แก่

4.1 มีเจตคติที่จะแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิชาการ

4.2 มีความคิดเชิงวิทยาศาสตร์ ทำการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล เหตุการณ์ และตนเองได้อย่างมีวิจารณ์ญาณ และแก้ปัญหาได้เหมาะสม

4.3 สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning)

5. เป็นแพทย์ที่เป็นเวชปฏิบัติทั่วไป (GP:General Practitioner) มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการสาธารณสุขในชุมชน (Community) แก้ปัญหาแบบองค์รวม (Holistic Approach) ด้วยกระบวนการแก้ปัญหา (Problem-solving) เชิงวิทยาศาสตร์ มีความสามารถในการทำวิจัย (Research) การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning) การทำงานเป็นทีม (Team Work) การติดต่อสื่อสารกับประชาชนและผู้ร่วมงาน (Communication) การศึกษาต่อเนื่องเพื่อเป็นแพทย์เฉพาะทาง (Continuing Education) การประเมินตนเอง (Self Evaluation) การใช้เทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข (Technology) ตลอดจนเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ (Attitude)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร

งานวิจัยในประเทศ

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร ได้มีการดำเนินการกันอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีทั้งประเมินหลักสูตรในองค์ประกอบหนึ่งหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของหลักสูตร และการประเมินหลักสูตรทั้งระบบโดยใช้รูปแบบจำลองซิป ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอตามลำดับดังนี้

สุทัศน์ วิวัฒนประเสริฐ (2527 : ค - ง) ได้ทำการประเมินหลักสูตรกายภาพบำบัด คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยใช้รูปแบบซิปปี ผลการศึกษา พบว่า (1)การประเมินบริบท ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความชัดเจนเป็นที่เข้าใจดี มีความเหมาะสมกับสังคมปัจจุบันโดยทั่วๆ ไปอยู่ในเกณฑ์ดี แต่ขาดการนำไปปฏิบัติได้จริง ด้านโครงสร้างของหลักสูตร เน้นทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติ ด้านเนื้อหาสาระสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ 2 ข้อ ไม่สอดคล้อง 3 ข้อ ไม่มีวิชาให้เรียนตามวัตถุประสงค์เกี่ยวกับความสามารถทางการจัดระเบียบและบริหารงานด้านกายภาพบำบัด และวัตถุประสงค์ทางด้านบุคลิกภาพ

คุณธรรมและจรรยาบรรณ มีเนื้อหาให้เรียนจริงแต่ไม่มีหน่วยกิต และเนื้อหาวิชาต่างๆ มีความซ้ำซ้อนกันอยู่บ้าง (2) การประเมินปัจจัยเบื้องต้นพบว่า ด้านอาจารย์ผู้สอน ทำหน้าที่วิจัยและบริการวิชาการค่อนข้างต่ำ สำหรับสัดส่วนวุฒิปริญญาจารย์ประจำต่ำกว่าเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัย ด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน ตำรา และอาคารสถานที่เรียนโดยทั่วไป มีไม่เพียงพอกับความต้องการและจำนวนผู้เรียน (3) การประเมินกระบวนการพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ มีการจัดกิจกรรมน้อยมาก (4) การประเมินผลผลิตพบว่า หัวหน้าผู้รับผิดชอบของนักกายภาพบำบัดเห็นว่าบัณฑิตของหลักสูตรมีคุณภาพดี แต่ยังต่ำกว่าที่พึงประสงค์

ที่วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า ในปี 2529 มยุรี พลังกูร (2529 : 146-147) ได้ทำการประเมินหลักสูตรแพทยศาสตร์ของวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า โดยใช้รูปแบบการประเมินชิป จากการวิจัยพบว่า องค์ประกอบทางด้านสภาพแวดล้อม ในเรื่องสถานที่ตั้ง ห้องสมุด และเวลาในการเปิดบริการการประกอบเลี้ยง(โภชนาการ) ห้องประชุมและห้องส้วม และการบริการการจัดจ้างไม่เหมาะสม องค์ประกอบด้านปัจจัยเบื้องต้นพบข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับนักเรียนที่เข้ามาศึกษา การพิจารณาคัดเลือกอาจารย์ การพัฒนาอาจารย์ ขาดเจ้าหน้าที่สายงานบริการที่ทำงานเต็มเวลา ขาดอุปกรณ์การศึกษา ที่สำคัญคือผู้ป่วยบางประเภทมีไม่เพียงพอให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ องค์ประกอบด้านกระบวนการยังมีข้อบกพร่อง ผู้สำเร็จการศึกษาแล้ว ไม่สามารถแก้ปัญหาสาธารณสุขได้ และไม่สามารถทำวิจัยได้ ด้านผลผลิตปริมาณของบัณฑิตมีไม่เพียงพอกับความต้องการของกองทัพ บัณฑิตยังมีคุณภาพไม่ได้มาตรฐานของแพทยสภาบางประการ เช่น การคิดอย่างมีเหตุผล การตัดสินใจ กรณีผู้ป่วยฉุกเฉิน หัตถทางการแพทย์บางอย่างและจริยธรรมที่พึงปรารถนา คุณภาพของบัณฑิตมีคุณภาพไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของทางวิทยาลัยเกี่ยวกับสาธารณสุขมูลฐาน การทำวิจัย และลักษณะการเป็นผู้นำบางประการ

ในปี 2535 วิณิช นิรันตรานนท์ (2535 : ก - ข) ได้ทำการประเมินหลักสูตรปริญญาตรีในวิทยาลัยพลศึกษา โดยใช้แบบจำลองชิปปี้ ประเมินสภาพบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการและผลผลิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 1,132 คน ประกอบด้วยผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน 544 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 486 คน และผู้สำเร็จการศึกษา 102 คน ผลการวิจัย พบว่า

1. ด้านบริบท วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมชัดเจน โครงสร้างของหลักสูตรกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ต้องเพิ่มให้มากขึ้น และเนื้อหาวิชาของหลักสูตรยังมีความซ้ำซ้อนกันอยู่มาก

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ สื่อการเรียนการสอน วัสดุหลักสูตรทั้งปริมาณและคุณภาพยังไม่เหมาะสม และไม่ได้รับความสะดวกในด้านการเบิกยืมอุปกรณ์ ส่วนสถานที่เรียนมีความเหมาะสมดี

3. ด้านกระบวนการการเรียนการสอน ยังต้องปรับปรุงเรื่องการใช้สื่อการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนอกเหนือจากในเวลาเรียนปกติ การวัดและการประเมินผล มุ่งเน้นความรู้และทักษะมากกว่าความคิดสร้างสรรค์

4. ด้านผลผลิต ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ทำงานแล้ว และเป็นงานภาคเอกชน ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถในการฝึกและการจัดการกีฬาขั้นพื้นฐาน มีความสามารถเป็นผู้นำทางการกีฬาแต่จะไม่มั่นใจในความสามารถดำเนินการประกอบอาชีพอิสระทาง ด้านกีฬา

5. ปัญหาของหลักสูตร ปัญหาที่พบคือการขาดตำราที่มีคุณภาพ ขาดงบประมาณ และการประสานระหว่างวิทยาลัยคู่สมทบ

ในปี 2536 บรรทม บัวเล็ก (2536 : 125 - 130) ได้ทำการประเมินหลักสูตร สายเทคโนโลยีอุตสาหกรรมโปรแกรมวิชาก่อสร้างระดับอนุปริญญา สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ ฉบับ พุทธศักราช 2528 ของสภาการฝึกหัดครู กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการศึกษาเฉพาะ กรณีสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู ประเมินทั้งระบบตามแบบจำลองชิป (CIPP MODEL) 4 ด้าน คือ ประเมินบริบทเกี่ยวกับการจัด หลักสูตร และการรับเข้าศึกษา ประเมินปัจจัยเบื้องต้น เกี่ยวกับบุคลากร วารสารเอกสารตำรา วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ และการบริหารวิชาการ ประเมินกระบวนการผลิตเกี่ยวกับการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และบทบาททางวิชาการของ นักศึกษา กศ.บป. ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านบริบท เกี่ยวกับการจัดหลักสูตรระดับเท่ากับเกณฑ์มาตรฐาน แต่การรับเข้า ศึกษาแต่ละหมู่เรียนระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น เกี่ยวกับ

2.1 บุคลากร ด้านผู้สอนมีจำนวนและวุฒิเท่ากับเกณฑ์มาตรฐาน แต่ผู้บริหาร การสอน ที่ปรึกษาโปรแกรมวิชา และผู้บริหารโปรแกรมวิชา ระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

2.2 วารสารเอกสารตำรา ระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

2.3 วัสดุอุปกรณ์ โดยทั่วไประดับเท่ากับเกณฑ์มาตรฐาน แต่เครื่องมืองาน ประปา เครื่องมืองานสำรวจ เครื่องมืองานเขียนแบบ เครื่องมือทดลองคอนกรีต ระดับต่ำกว่า เกณฑ์มาตรฐาน

2.4 อาคารสถานที่ ห้องบรรยายและโรงฝึกงานไม้ ระดับเท่ากับเกณฑ์มาตรฐาน แต่ห้องเขียนแบบและโรงฝึกงานปูนระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

2.5 การบริหารวิชาการ เกณฑ์เฉลี่ยระดับปานกลาง

3. ด้านกระบวนการผลิต เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ ระดับเท่ากับเกณฑ์มาตรฐาน ส่วนบทบาททางวิชาการของนักศึกษา กศ.บป. เกณฑ์เฉลี่ยระดับปานกลางและระดับมาก

4. ด้านผลผลิต สมรรถภาพของนักศึกษา กศ.บป. เมื่อสำเร็จการศึกษามีสมรรถภาพสูงกว่าก่อนเข้าการศึกษา

ต่อมาในปี 2537 ธารี วารีสัจด์ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ทำการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทเกษตรกรรม พ.ศ.2521 ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตปทุมธานี โดยใช้รูปแบบประเมินชิป ประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และประเมินผลผลิต ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ด้านบริบทพบว่า (1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน แต่ควรปรับปรุงให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถด้านทักษะการปฏิบัติงานวิชาชีพเกษตร (2) โครงสร้างของหลักสูตร มีความสอดคล้องกันของรายวิชากับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร แต่ควรเพิ่มจำนวนหน่วยกิตภาคปฏิบัติงานเกษตรให้มากขึ้น (3) เนื้อหาวิชาควรปรับปรุงโดยเน้นภาคปฏิบัติงานเกษตรให้มากขึ้น

ด้านปัจจัยเบื้องต้นพบว่า ต้องปรับปรุงทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการตามหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น

ด้านกระบวนการพบว่า (1) กิจกรรมการเรียนการสอนต้องปรับปรุงการสอนวิชาการปฏิบัติงานเกษตร โดยเน้นการฝึกทักษะการปฏิบัติงานเกษตรให้มากขึ้น (2) การบริหารหลักสูตร ควรจัดให้มีคณะกรรมการควบคุมดูแลการบริหารหลักสูตร (3) การวัดและประเมินผลการเรียนควรปรับปรุงการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการวัดและประเมินผลการเรียนวิชางานฟาร์มให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

ด้านผลผลิตพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีเจตคติต่อการเกษตรและมีความรู้ ความสามารถและทักษะด้านต่าง ๆ พอสมควรในการทำงาน

ในปี 2538 อัจฉรา ผ่องพิทยา (2538 : 213-214) ได้ประเมินผลหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป (หลังอนุปริญญา) ของวิทยาลัยครูเทพสตรี โดยใช้แบบจำลองชิปปี ประเมินในด้านบริบทเกี่ยวกับความมุ่งหมาย โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร ด้านปัจจัยเบื้องต้นเกี่ยวกับอาจารย์ นักศึกษา อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำรา และสถานที่เรียน ด้านกระบวนการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ด้านผลผลิตเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิต ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบทโดยรวมมีความเหมาะสมมาก ด้านปัจจัยเบื้องต้น เกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ โดยรวมมีความเหมาะสมมาก แต่ควรมีคุณวุฒิตรงกับสาขาหรือรายวิชาที่สอน คุณลักษณะของนักศึกษามีความเหมาะสมปานกลาง ควรมีพื้นความรู้ระดับอนุปริญญาในสายบริหารธุรกิจและการจัดการ อุปกรณ์การเรียนการสอนมีความเหมาะสมปานกลาง ควรเพิ่มจำนวนให้มากขึ้น ควรมีอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติที่ทันสมัยและควรซ่อมแซมให้ใช้งานได้ ด้านกระบวนการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลโดยรวมมีความเหมาะสมมาก ด้านผลผลิตเกี่ยวกับคุณลักษณะทั่วไปและคุณลักษณะทางวิชาชีพของบัณฑิตโดยรวมมีความเหมาะสมมาก การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ

เป็นที่พอใจของผู้บังคับบัญชา แต่ควรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งวิทยาการต่างๆ อยู่เสมอ

ในปีเดียวกันที่มหาวิทยาลัยศรีปทุม พิศวง เทียมคลี (2538 : บทคัดย่อ) ได้ประเมินหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิศวกรรมไฟฟ้า พุทธศักราช 2530 ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้ จากกลุ่มตัวอย่างอาจารย์ นักศึกษา บัณฑิต และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต ผลการวิจัยพบว่าด้านบริบท ผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ และนักศึกษา มีความเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร และเนื้อหาของหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนบัณฑิตมีความเห็นว่าเหมาะสมในระดับมาก ด้านปัจจัยเบื้องต้น อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตมีความเห็นว่าคุณลักษณะของอาจารย์ คุณลักษณะของผู้เข้าศึกษา วัสดุการศึกษา ตำราเรียนและสถานที่เรียนมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ด้านกระบวนการ อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตมีความเห็นว่าการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการบริหารหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ด้านผลผลิตของหลักสูตร บัณฑิตและผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต มีความเห็นว่าคุณลักษณะของบัณฑิตมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง และมีความคิดเห็นว่า ควรปรับปรุงโครงสร้างของหลักสูตรโดยเพิ่มชั่วโมงการฝึกงาน เพิ่มกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และภาษาอังกฤษ ส่วนเนื้อหาวิชาควรปรับปรุงพัฒนาให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ควรมีการคัดเลือกอาจารย์ที่มีคุณภาพ ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนจัดสรร วัสดุการศึกษาตำราเรียนให้มีจำนวนที่เพียงพอและสอดคล้องกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ในปัจจุบัน

ในปี 2541 ชูจิตร รินทะวงศ์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ สายวิชาคหกรรมศาสตร์ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) พุทธศักราช 2534 ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้ จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 481 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญหลักสูตร จำนวน 8 คน อาจารย์ จำนวน 44 คน นักศึกษา จำนวน 155 คน ผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 174 คน และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 100 คน ผลการวิจัยพบว่าด้านบริบท ผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดถึงความมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาของบลูม (Bloom) 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย และสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษา คหกรรมศาสตร์ อาจารย์ นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นว่า ความมุ่งหมายของหลักสูตรเหมาะสมปานกลาง ด้านปัจจัยเบื้องต้น โครงสร้างของหลักสูตรเมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของทบวงมหาวิทยาลัย โดยรวมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ยกเว้นหมวดวิชาชีพต่ำกว่าเกณฑ์ อาจารย์ นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตรและอุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน และสถานที่เรียน มีความเหมาะสมปานกลาง ส่วนคุณลักษณะของอาจารย์นั้น ทั้งอาจารย์ นักศึกษา และ

ผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นว่าเหมาะสมมาก ด้านกระบวนการ อาจารย์ นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นว่ากระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการบริหารหลักสูตร มีความเหมาะสมปานกลาง ด้านผลผลิต ผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นว่าประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษาตามความเป็นจริง ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย เหมาะสมปานกลาง ส่วนผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นว่าประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษาตามความต้องการด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัยนั้น มีความเหมาะสมมาก

และในปี 2542 ที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี วราภรณ์ ตราชู (2542 : บทคัดย่อ) ได้ประเมินหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ (หลักสูตรปรับปรุงใหม่) พุทธศักราช 2537 ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้ ประเมินใน 4 ด้านคือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ด้านบริบท ผู้เชี่ยวชาญหลักสูตรมีความคิดเห็นว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตร สอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาของบลูม (Bloom) 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย และสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาทางวิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความคิดเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมมาก

ด้านปัจจัยเบื้องต้น โครงสร้างของหลักสูตรเมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรทบวงมหาวิทยาลัย โดยรวมสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัย โครงสร้างของหลักสูตรมิได้กำหนดหมวดวิชาเลือกเสรีไว้ในหลักสูตร อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความคิดเห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร คุณลักษณะของอาจารย์ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา มีความเหมาะสมมาก ส่วนวัสดุการศึกษา ตำราเรียนและสถานที่เรียน อาจารย์และบัณฑิต มีความคิดเห็นว่าเหมาะสมมาก แต่นักศึกษามีความคิดเห็นว่าเหมาะสมปานกลาง

ด้านกระบวนการ อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความคิดเห็นว่า กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมมาก ส่วนการบริหารหลักสูตร อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ามีความเหมาะสมปานกลาง

ด้านผลผลิต ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต มีความคิดเห็นว่าประสิทธิภาพของบัณฑิตด้านความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติงาน มีความเหมาะสมปานกลาง ส่วนด้านเจตคติมีความเหมาะสมมาก

งานวิจัยต่างประเทศ

ในปี ค.ศ.1961 เซฟเฟอร์ (Schaefer, 1961 : 3100-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินผลหลักสูตรการฝึกหัดครูของวิทยาลัยพาร์สัน เพื่อปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครูในวิทยาลัยให้ดีขึ้น โดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้สำเร็จการศึกษา ปี ค.ศ. 1951-1959 จำนวน 226 คน และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 56 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ทั้งผู้ที่สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชา ส่วนใหญ่มีความพอใจในหน้าที่การงานและการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา และมีความเห็นว่า วิทยาลัยให้บริการไม่เพียงพอในเรื่องบริการให้คำปรึกษา ห้องปฏิบัติการสำหรับการอ่าน บริการด้านสุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การพักผ่อนหย่อนใจ การปฐมนิเทศ การใช้โสตทัศนวัสดุและห้องปฏิบัติการหลักสูตร ส่วนผู้สำเร็จการศึกษาพอใจในความรู้พื้นฐานของตน เห็นว่าได้รับการเตรียมตัวทางวิชาเอกเพียงพอแล้ว ส่วนการฝึกหัดการใช้อุปกรณ์การสอนไม่เพียงพอ ต้องการให้มีรายวิชาพิเศษเพิ่มเติมอีกในแต่ละสาขาวิชา ด้านการฝึกสอนควรให้นิสิต อาจารย์นิเทศของมหาวิทยาลัยและอาจารย์พี่เลี้ยงมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกว่าที่เป็นอยู่ ควรใช้เวลาฝึกสอนเต็มเวลา อย่างน้อยครึ่งภาคเรียนและให้มีการนิเทศการฝึกสอนมากขึ้น

ในปี ค.ศ. 1963 เทเลอร์ (Tayler, 1963 : 3806-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรปริญญาโททางการศึกษาในวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือของรัฐโอคลาโฮมา โดยสัมภาษณ์ผู้สำเร็จการศึกษาจำนวน 125 คน ครูใหญ่โรงเรียนที่ผู้สำเร็จการศึกษาสอนจำนวน 75 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ความรู้ทางวิชาเฉพาะควรมีเนื้อหารายวิชาต่างๆ เพิ่มขึ้น ส่วนวิชาการศึกษาควรมีการปรับปรุงเพื่อให้สามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ นอกจากนั้นควรให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนรายวิชาตามความสนใจด้วย

ที่มหาวิทยาลัยมอนทานา สหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. 1975 เคอร์บี้ (Kirkeby, 1975 : 538 - A) ได้ประเมินผลผู้สำเร็จหลักสูตรปริญญาเอกทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยมอนทานา สหรัฐอเมริกา ระหว่างปี 1958 - 1974 จำนวน 199 คน พบว่าผู้สำเร็จการศึกษามากกว่าร้อยละ 50 โปรแกรมการเรียน และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วส่วนใหญ่จะกลับไปทำงานยังสถานที่ทำงานเดิม โดยดำรงตำแหน่งทางวิชาการสูงขึ้น แต่รายวิชาที่ศึกษาพบว่าวิชาพื้นฐานมีประโยชน์มาก ในขณะที่การวิจัยมีประโยชน์น้อยต่อการทำงาน และวิธีสอนที่เห็นว่าดีที่สุดคือ การสัมมนา การอภิปราย และการทำงานตามลำดับ

ในปี ค.ศ. 1978 ที่มหาวิทยาลัยโอไฮโอ สหรัฐอเมริกา แนนซี (Nancy, 1978 : 6526) ได้ติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการแนะแนวและให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยโอไฮโอ สหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่าควรจัดหลักสูตรแนะแนวการศึกษาให้เพิ่มมากขึ้น ควรเน้นหลักสูตรด้านการจัดการ การบริหารคลินิกของสาขาวิชานี้ ผู้สำเร็จการศึกษาควรได้ผ่านงานหรือกิจกรรมเกี่ยวกับสาขานี้ให้มากขึ้น และควรจัดบริการหางานให้แก่

ผู้สำเร็จการศึกษา ผู้เข้ารับการศึกษาคควรได้รับการคัดเลือกจากมหาวิทยาลัยด้วยเกณฑ์ที่เหมาะสม

ที่วิทยาลัยชาน จาซโต ในปี ค.ศ.1982 ไดส (Dyess. 1982 : 4702-A) ได้วิจัยเรื่องการติดตามผลบัณฑิตบริหารธุรกิจ ปี ค.ศ. 1977-1981 ของวิทยาลัยชาน จาซโต เพื่อปรับปรุงหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่าการจัดการเรียนการสอน สำหรับเตรียมตัวออกไปประกอบอาชีพของนักศึกษา มีความเหมาะสม การนำความรู้ความสามารถไปประยุกต์ใช้กับการทำงานอยู่ในระดับที่มีความเหมาะสม แต่มีบางวิชาควรปรับปรุงเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับหน่วยงาน

ส่วนที่มหาวิทยาลัยแอครอน ในปี ค.ศ. 1986 เนเกล (Nagel. 1986 : 1140) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรดุขุฎิบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยแอครอน โดยส่งแบบสอบถามไปยังบัณฑิตที่จบการศึกษา จำนวน 129 คน ผลการศึกษาพบว่าดุขุฎิบัณฑิตส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อประสบการณ์ที่ได้รับจากหลักสูตร และได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยอยู่เสมอ และควรมีแผนงานในการติดตามบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว

ชลาเพาสกี (Chlapowski. 1987 : 118) ได้ศึกษาติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาอาชีพศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 1971-1985 จากมหาวิทยาลัยไวโอมิง เพื่อศึกษาถึงคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจะใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น ผลการวิจัย พบว่า

1. ผู้สำเร็จการศึกษา ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในด้านการฝึกประสบการณ์
2. ผู้สำเร็จการศึกษา เห็นว่าควรมีการปรับปรุงในด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ยังมีจำนวนไม่เพียงพอ
3. หลังจากสำเร็จการศึกษาแล้วผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ยังคงติดต่อกับมหาวิทยาลัยอยู่เสมอ
4. ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองอยู่ในเกณฑ์ดี

ปี ค.ศ. 1992 ในรัฐโอไฮโอ มาร์กอท (Margot. 1992 : 1372-A) ได้ทำการประเมินหลักสูตรระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (MIS) ของสถาบันอุดมศึกษาในรัฐโอไฮโอ เพื่อสำรวจความรู้ความสามารถทางคอมพิวเตอร์ที่ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรต้องการ เปรียบเทียบกับความต้องการของธุรกิจ โดยใช้แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน สาขาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจากสถาบันอุดมศึกษาในรัฐโอไฮโอ เกี่ยวกับเนื้อหาสาระรายวิชาของหลักสูตรที่ใช้และศึกษาความคิดเห็นของผู้จัดการฝ่ายระบบสารสนเทศ เพื่อการบริหารของบริษัทชั้นนำในรัฐโอไฮโอ จำนวน 500 บริษัท เกี่ยวกับเนื้อหาสาระของหลักสูตรที่ผู้สำเร็จการศึกษาต้องใช้ในการจัดการธุรกิจ ผลการวิจัยพบว่าสถาบันการศึกษาและธุรกิจมีความคิดเห็นตรงกันว่าต้องการให้ผู้สำเร็จการศึกษา มีทักษะ ความชำนาญเกี่ยวกับเครื่องคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ แต่

ไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับความเชี่ยวชาญในเครื่องคอมพิวเตอร์ขนาดกลางและเครื่องคอมพิวเตอร์ขนาดเล็ก ซึ่งความเชี่ยวชาญด้านการประยุกต์ใช้ซอฟต์แวร์มีความสำคัญมากกว่าความต้องการของทั้งธุรกิจและสถานศึกษาต้องการให้ผู้สำเร็จการศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจ ในโปรแกรมภาษาโคบอล แต่ธุรกิจให้ความสำคัญกับโปรแกรมภาษาต่างๆ น้อยกว่าสถานศึกษา นอกจากนี้ธุรกิจและสถานศึกษายังมีความคิดเห็นแตกต่างกันในการให้ความสำคัญของขอบข่าย รายวิชาคอมพิวเตอร์ที่สัมพันธ์กัน ซึ่งสถานศึกษาเห็นว่าระบบความเชี่ยวชาญ ปัญญาประดิษฐ์ และโครงสร้างตรรกวิทยา มีความสำคัญต่อผู้สำเร็จการศึกษามากกว่าและยังพบอีกด้วยว่า ผู้สำเร็จการศึกษาต้องการการฝึกอบรมเทคนิคต่างๆ มากยิ่งขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร สรุปได้ว่าผลผลิตของหลักสูตร สามารถบรรลุจุดมุ่งหมาย ผลของการประเมินส่วนใหญ่พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ของจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ในส่วนของบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการเรียนการสอน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า มีทั้งส่วนดีและส่วนบกพร่องที่ต้องปรับปรุงแก้ไข สาเหตุเพราะหลักสูตร แต่ละหลักสูตรมีลักษณะแตกต่างกันตามสภาพของปัญหา สภาพแวดล้อม ลักษณะของหลักสูตร แต่ละสาขาวิชา ตลอดจนความแตกต่างกันของจุดประสงค์ในการประเมินหลักสูตรของผู้วิจัย แต่ละคน อย่างไรก็ตามผลของการประเมินหลักสูตร จะทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรนั้นๆ ว่ามีข้อดีข้อบกพร่องในแต่ละด้านอย่างไร ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาใช้เป็น แนวทางในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาในแต่ละด้านของหลักสูตรให้สอดคล้องกัน เพื่อให้ได้ หลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัย มีประสิทธิภาพ ทันต่อเหตุการณ์ และการเปลี่ยนแปลงของสังคม

การศึกษางานวิจัยที่ใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้ ประเมินหลักสูตรสาขาวิชาต่างๆ พบว่ารูปแบบการประเมินชิปปี้ มีความเหมาะสมมากกว่ารูปแบบการประเมินอื่นๆ ดังนั้นผู้วิจัย จึงเลือกใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้ในการประเมินหลักสูตรด้วยเหตุผล ดังนี้

1. รูปแบบการประเมินชิปปี้ มีความทันสมัยมากกว่ารูปแบบอื่น ซึ่งจะนำไปสู่ การตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร เช่น จะยุติ ปรับปรุง หรือพัฒนาต่อไป
2. รูปแบบการประเมินชิปปี้ เป็นรูปแบบแรกที่ประเมินองค์ประกอบทุกๆ ด้าน ตั้งแต่ บริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิต ซึ่งมีเหตุผลและเป็นระบบมากกว่ารูปแบบอื่น
3. รูปแบบการประเมินชิปปี้ ไม่เน้นการวิเคราะห์จุดใดจุดหนึ่ง หรือประเมิน เพียงครั้งเดียว แต่เป็นรูปแบบที่ทำให้มีการประเมินอย่างต่อเนื่องทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วน ซึ่งจะนำไปสู่การประเมินในรายละเอียดต่อไป

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเลือกรูปแบบการประเมินชิปปี้ เป็นแนวทางการ ประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพราะเป็นการประเมิน ระบบครบวงจรโดยกำหนดการประเมิน ดังนี้

1. บริบท เป็นการประเมินเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
2. ปัจจัยเบื้องต้น เป็นการประเมินเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร คุณลักษณะของอาจารย์ อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน และจำนวนคนใช้
3. กระบวนการ เป็นการประเมินเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการบริหารหลักสูตร
4. ผลผลิต เป็นการประเมินประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการประเมินชิปป์ของสตัฟเฟิลบีมเป็นแนวทางในการประเมิน โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอนรายวิชาต่างๆ ในสาขาแพทยศาสตร์ จำนวน 106 คน นิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 6 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 61 คน บัณฑิตสาขาวิชาแพทยศาสตร์ ที่สำเร็จปีการศึกษา 2540 - 2542 จำนวน 200 คน ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต จำนวน 200 คน รวมประชากรทั้งหมด 567 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 60 (อรพิน ชูชม. 2529 : 124) ของจำนวนประชากร ได้กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยอาจารย์ผู้สอนรายวิชาต่างๆ ในสาขาวิชาแพทยศาสตร์ จำนวน 64 คน นิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 6 จำนวน 37 คน บัณฑิตสาขาวิชาแพทยศาสตร์ จำนวน 120 คน และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต จำนวน 120 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 341 คน ดังรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
อาจารย์	106	64
นิสิตชั้นปีที่ 6	61	37
บัณฑิต	200	120
ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต	200	120
รวม	567	341

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย โดยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การวิเคราะห์หลักสูตร

และการประเมินหลักสูตร

จากการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยได้เสนอรูปแบบแนวทางการประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดังตาราง 2

ตาราง 2 รูปแบบการประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วัตถุประสงค์ ของการ ประเมิน	ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์ สำหรับ ใช้ประเมิน	เกณฑ์ใน การแปล ความหมาย	เครื่องมือ	แหล่ง ข้อมูล
เพื่อประเมิน หลักสูตร ในด้าน 1. บริบท	-วัตถุประสงค์ ของหลักสูตร	-ส่งเสริมให้ผู้เรียนมี ความรู้ ความ สามารถในการวิชาชีพ -แนวทางการนำ ความรู้ไปใช้ตรงกับ วัตถุประสงค์	ค่าเฉลี่ยตามราย ข้อจากแบบสอบ ถามที่ให้น้ำหนัก ตามมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับในแต่ละ ข้อต้องมีค่า เฉลี่ยมากกว่า 3.50 อย่างมีนัย สำคัญทางสถิติ จึงจะถือว่า มีความเหมาะสม -พิจารณาค่า คะแนนเฉลี่ย ของแต่ละระดับ ความคิดเห็น	แบบสอบถาม	- อาจารย์ - นิสิต - ผู้สำเร็จ การศึกษา
2. ปัจจัย เบื้องต้น	-โครงสร้างของ หลักสูตร	-ความเหมาะสม ของจำนวน หน่วยกิตที่เรียน ตลอดหลักสูตร -ความเหมาะสมของ การจัดกลุ่มวิชาใน โครงสร้างของ หลักสูตร	- พิจารณาจาก เกณฑ์ของทบวง มหาวิทยาลัย -เปรียบเทียบ จำนวนหน่วยกิต คิดเป็นสัดส่วน และร้อยละ	- แบบ วิเคราะห์ เอกสาร	- เอกสาร หลักสูตร - อาจารย์

ตาราง 2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ ของการ ประเมิน	ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์ สำหรับ ใช้ประเมิน	เกณฑ์ใน การแปล ความหมาย	เครื่องมือ	แหล่ง ข้อมูล
		-ความเหมาะสม ของหน่วยกิต ที่เรียนตลอด หลักสูตร -ความเหมาะสม ของสัดส่วน ของ หมวด วิชาในภาค ทฤษฎีและ ภาคปฏิบัติ	-ค่าเฉลี่ยตาม รายชื่อจากแบบ สอบถามที่ให้ น้ำหนักตาม มาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับในแต่ละข้อ ต้องมีค่าเฉลี่ย มากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติจึงจะถือ ว่ามีความ เหมาะสม	แบบสอบถาม	-อาจารย์ - นิสิต - ผู้สำเร็จ การศึกษา
	-เนื้อหาของ หลักสูตร	-ความสอดคล้อง ระหว่างเนื้อหาวิชา กับวัตถุประสงค์ของ หลักสูตร -ความเหมาะสมของ การกำหนดเนื้อหา วิชาในการเรียน สาขาแพทยศาสตร์ -ความเหมาะสมของ เนื้อหาวิชาในการ เรียนภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ -ความสอดคล้อง ระหว่างเนื้อหาวิชา กับความต้องการ ของผู้เรียนและ สังคม	-ค่าเฉลี่ยตาม รายชื่อจากแบบ สอบถามที่ให้ น้ำหนักตาม มาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับในแต่ละข้อ ต้องมีค่าเฉลี่ย มากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติจึงจะ ถือว่ามีความ- เหมาะสม	แบบสอบถาม	-อาจารย์ - นิสิต - ผู้สำเร็จ การศึกษา

ตาราง 2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ ของการ ประเมิน	ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์ สำหรับ ใช้ประเมิน	เกณฑ์ใน การแปล ความหมาย	เครื่องมือ	แหล่ง ข้อมูล
		-ความสอดคล้อง ระหว่างเนื้อหาวิชา กับความต้องการ ของผู้เรียนและ สังคม -เนื้อหาวิชาส่งเสริม ให้ผู้เรียนนำความรู้ ความสามารถไปใช้ ตรงกับวัตถุประสงค์ ที่วางไว้ -ความเหมาะสมของ เนื้อหาวิชากับการ นำไปประกอบอาชีพ			
	คุณลักษณะ ของอาจารย์	-ความเหมาะสมของ คุณวุฒิของอาจารย์ จำนวนอาจารย์ และ สัดส่วนของอาจารย์ ต่อนิสิต -ภาระงานสอนและ งานด้านอื่นๆ -ผลงานด้านวิชา การและงานวิจัย -ความรู้ในเนื้อหา วิชาที่สอน -ความรู้ความสามารถ ในการเขียนตำรา วิชาการ - ความเหมาะสม ด้านบุคลิกภาพ - การมีเจตคติที่ดีต่อ วิชาชีพ	พิจารณาจาก เกณฑ์ของ ทบวง- มหาวิทยาลัย ค่าเฉลี่ยตามราย ข้อจากแบบสอบ ถามที่ให้น้ำหนัก ตามมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับในแต่ละ ข้อต้องมีค่า เฉลี่ยมากกว่า 3.50 อย่างมีนัย สำคัญทางสถิติ จึงจะถือว่า มีความเหมาะสม	วิเคราะห์ ข้อมูลจริง แบบสอบถาม	-ข้อมูลจริง -เกณฑ์ทบวง มหาวิทยาลัย -อาจารย์ -นิสิต -ผู้สำเร็จการ ศึกษา

ตาราง 2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ ของการ ประเมิน	ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์ สำหรับ ใช้ประเมิน	เกณฑ์ใน การแปล ความหมาย	เครื่องมือ	แหล่ง ข้อมูล
	-อุปกรณ์การ เรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน และจำนวน คนใช้	-ความเหมาะสม ความทันสมัยและ ความสะดวกในการ ได้รับบริการ -ความเหมาะสม ความทันสมัยและ จำนวนตำราเรียนที่ เพียงพอ -ความเหมาะสมของ สถานที่เรียนภาค ทฤษฎีและภาค ปฏิบัติ -ความเหมาะสม การให้บริการด้าน โสตทัศนูปกรณ์ -ความเหมาะสม ความทันสมัย และ ความสะดวกในการ ได้รับบริการด้าน ห้องสมุด -ความเหมาะสม ความสะดวกในการ ใช้ห้องเรียน -ความเหมาะสมของ ขนาดห้องเรียนกับ จำนวนผู้เรียน ความเหมาะสมของ จำนวนผู้ช่วยกับ จำนวนนิสิต	ค่าเฉลี่ยตามราย ข้อจากแบบสอบ ถามที่ให้น้ำหนัก ตามมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับในแต่ละข้อ ต้องมีค่าเฉลี่ย มากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติจึงจะถือ ว่ามีความ เหมาะสม	แบบสอบถาม	-อาจารย์ -นิสิต -ผู้สำเร็จการ ศึกษา

ตาราง 2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ ของการ ประเมิน	ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์ สำหรับ ใช้ประเมิน	เกณฑ์ใน การแปล ความหมาย	เครื่องมือ	แหล่ง ข้อมูล
3.กระบวนการ	-กระบวนการ เรียนการสอน	-ความสอดคล้อง ของการจัดการ เรียนการสอนกับ วัตถุประสงค์ของ หลักสูตร -ความเหมาะสมของ กิจกรรมการเรียน การสอน -ความเหมาะสมของ การใช้สื่อการสอน -ความครอบคลุมใน การส่งเสริมความรู้ ความสามารถ และ ทักษะทางด้าน วิชาชีพ -กิจกรรมการเรียน การสอนด้านคุณ ธรรม จริยธรรม และ ความรับผิดชอบใน หน้าที่	ค่าเฉลี่ยตามราย ข้อจากแบบสอบ ถามที่ให้น้ำหนัก ตามมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับในแต่ละข้อ ต้องมีค่าเฉลี่ย มากกว่า 3.50 อย่างน้อยสำคัญ ทางสถิติจึงจะถือว่ามีความ เหมาะสม	แบบสอบถาม	-อาจารย์ -นิสิต -ผู้สำเร็จการ ศึกษา
	-การวัดและ ประเมินผล	-ความสอดคล้อง ระหว่างการวัด ประเมินผลกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและเนื้อหาของ หลักสูตร -การวางเกณฑ์ใน ด้านวิชาชีพ	ค่าเฉลี่ยตามราย ข้อจากแบบ สอบถามที่ให้ น้ำหนัก ตามมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับในแต่ละข้อ ต้องมีค่าเฉลี่ย มากกว่า 3.50	แบบสอบถาม	-อาจารย์ -นิสิต -ผู้สำเร็จการ ศึกษา

ตาราง 2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ ของการ ประเมิน	ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์ สำหรับ ใช้ประเมิน	เกณฑ์ใน การแปล ความหมาย	เครื่องมือ	แหล่ง ข้อมูล
	-การบริหาร หลักสูตร	-การวัดและประเมิน- ผลด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และ ทักษะพิสัย -การวางแผนการ บริหารหลักสูตร การประชาสัมพันธ์ และการประเมินผล หลักสูตร -ความเหมาะสมใน การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน -ความเหมาะสม ในการจัดตาราง การเรียนการสอน การจัดระบบการลง ทะเบียนและการจัด อาจารย์ที่ปรึกษา -ความสะดวกในการ ให้บริการด้านวิชา การแก่นิสิต	อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติจึงจะ ถือว่ามีความ เหมาะสม ค่าเฉลี่ยตามราย ข้อจากแบบสอบ ถามที่ให้น้ำหนัก ตามมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับในแต่ละ ข้อต้องมีค่า เฉลี่ยมากกว่า 3.50 อย่างมีนัย สำคัญทางสถิติ จึงจะถือว่ามีความ เหมาะสม	แบบสอบถาม	-อาจารย์ -นิสิต -ผู้สำเร็จการ ศึกษา
4. ผลผลิต	- ประสิทธิภาพ ของผู้สำเร็จ การศึกษา	-ความสอดคล้อง ระหว่างวัตถุประสงค์ ของหลักสูตรกับ ประสิทธิภาพของ ผู้สำเร็จการศึกษา ทั้ง 3 ด้าน คือ	ค่าเฉลี่ยตามราย ข้อจากแบบ สอบถามที่ให้ น้ำหนักตาม มาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับในแต่ละข้อ ต้องมีค่าเฉลี่ย	แบบสอบถาม	-ผู้สำเร็จการ ศึกษา -ผู้บังคับ บัญชา

ตาราง 2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ ของการ ประเมิน	ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์ สำหรับ ใช้ประเมิน	เกณฑ์ใน การแปล ความหมาย	เครื่องมือ	แหล่ง ข้อมูล
		1.ด้านพุทธิพิสัย -ความรู้ทั่วไป - ความรู้ในวิชาชีพ -ความคิดสร้างสรรค์ 2.ด้านจิตพิสัย -ความรับผิดชอบ -ความมีระเบียบวินัย -ความขยันหมั่นเพียร -ความซื่อสัตย์ สุจริต มีคุณธรรม และจริยธรรม 3.ด้านทักษะพิสัย -ความสามารถ ในการนำความรู้ ด้านวิชาชีพ ไปใช้ปฏิบัติงาน	เฉลี่ยมากกว่า 3.50 อย่างมีนัย สำคัญทางสถิติ จึงจะถือว่า มีความเหมาะสม		

เครื่องมือในการทำวิจัย ได้แก่แบบวิเคราะห์เอกสาร และแบบสอบถาม

1. แบบวิเคราะห์เอกสาร เอกสารที่นำมาวิเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เอกสารหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.1 วิเคราะห์โครงสร้างของหลักสูตร โดยวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างโครงสร้างของหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2542 ของทบวงมหาวิทยาลัย

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจริงเกี่ยวกับสัดส่วนระหว่างอาจารย์และนิสิตของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. การสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามโดยการศึกษาข้อมูลขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามการประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต โดยใช้แนวคำถามจากแบบสอบถามของ พิศวง เทียมคลี (2538 : 155-228) ชูจิตร รินทะวงศ์ (2541 : 211-238) และ วราภรณ์ ตราชู (2542 : 205 - 221)

ลักษณะแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สร้างตามแนวของไลเคิร์ท (Likert) ถามครอบคลุมประเด็นการประเมิน 4 ด้าน ดังนี้

1. บริบท ได้แก่ การสอบถามเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2. ปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ การสอบถามเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร คุณลักษณะของอาจารย์ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน และจำนวนคนไข้

3. กระบวนการ ได้แก่ การสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลและการบริหารหลักสูตร

4. ผลผลิต ได้แก่ การสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพของบัณฑิต เพื่อดูความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในด้านความรู้ ทักษะ เจตคติและการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open - Ended) เกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการตลอดจนข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นทั่วไปซึ่งอยู่ในตอนท้ายของแบบสอบถาม ตอนที่ 2

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตต่อหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตต่อหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การกำหนดค่าลำดับความสำคัญของตัวเลือกในแบบสอบถามแต่ละข้อ ผู้วิจัยกำหนดกำหนดค่าลำดับความสำคัญตามเกณฑ์การให้คะแนน ดังต่อไปนี้

คะแนน 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุดหรือเหมาะสมในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากหรือเหมาะสมในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลางหรือเหมาะสมในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยหรือเหมาะสมในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุดหรือเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็น ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ ดังนี้	
ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 4.51 - 5.00	หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุดหรือ เหมาะสมในระดับมากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.51 - 4.50	หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากหรือเหมาะสม ในระดับมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 2.51 - 3.50	หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลางหรือ เหมาะสมในระดับปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 1.51 - 2.50	หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยหรือ ในระดับเหมาะสมน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 1.00 - 1.50	หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุดหรือ ในระดับเหมาะสมน้อยที่สุด

การหาคุณภาพแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. นำแบบวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร และแบบสอบถาม เสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน (ภาคผนวก ง) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และพิจารณาความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ และจุดมุ่งหมายในการวิจัย เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว จึงนำแบบวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร และแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท

2. แบบวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงแล้ว นำไปเก็บข้อมูลต่อไป

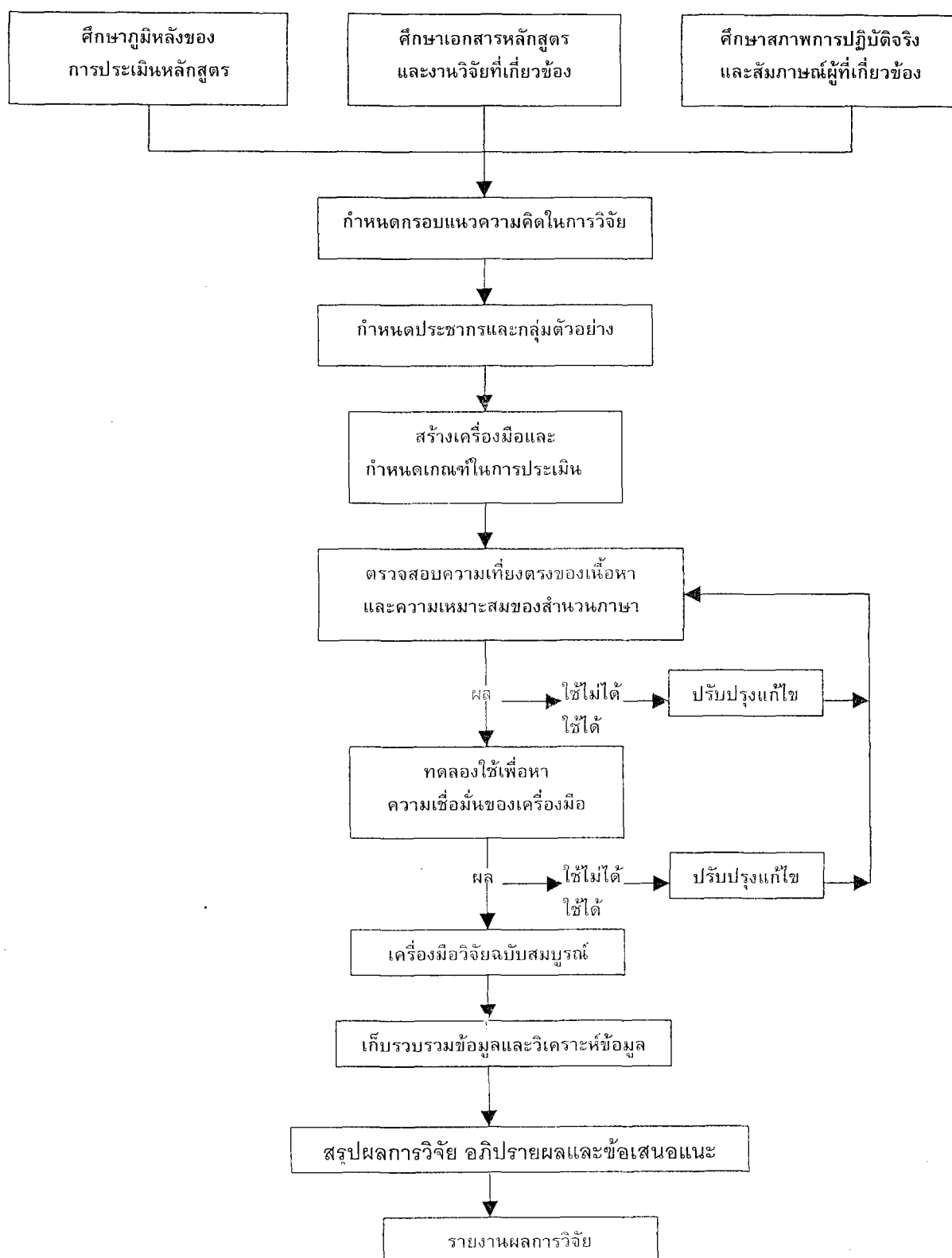
3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ อาจารย์จำนวน 10 คน นิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 6 จำนวน 10 คน บัณฑิตแพทย์ จำนวน 5 คน และผู้บังคับบัญชาบัณฑิตแพทย์ จำนวน 5 คน แล้วนำมาหาค่าจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม (Discrimination Power) โดยใช้เทคนิคร้อยละ 25 ของกลุ่มสูงและเทคนิคร้อยละ 25 ของกลุ่มต่ำ แล้วใช้การทดสอบค่าที (t-test) วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกโดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 1.734 ขึ้นไป (Flemming and Nellis. 1994 : 374) มาใช้เป็นข้อคำถาม

4. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามสูตรของครอนบาค (Cronbach. 1971 : 161) ปรากฏค่าความเชื่อมั่น ดังนี้ ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 ด้านโครงสร้างของหลักสูตรได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 ด้านเนื้อหาของหลักสูตรได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 ด้านคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 ด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียนและจำนวนคนไข้ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.77 ด้านกระบวนการเรียนการสอนได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ

0.81 ด้านการวัดและประเมินผลได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81 ด้านการบริหารหลักสูตรได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 ด้านประสิทธิภาพของบัณฑิตแพทย์ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87

5. นำแบบสอบถามที่ไปทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง แล้วกำหนดเป็นแบบสอบถามที่จะไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รายละเอียดของลำดับขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยแสดงไว้ในภาพประกอบ 9

ภาพประกอบ 9 แผนภูมิแสดงลำดับขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากคณบดีคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และผู้บังคับบัญชา เพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร แบบสัมภาษณ์แบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูล

2. นำแบบวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม พร้อมหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย ไปดำเนินการแจกให้อาจารย์ในคณะแพทยศาสตร์ และนิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 6 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมคืนด้วยตนเองสำหรับบัณฑิตและผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ พร้อมทั้งได้แนบซองติดดวงตราไปรษณียากรจำหน่ายของถึงผู้วิจัยเพื่อส่งกลับคืน

3. นำแบบสอบถามทั้ง 2 ชุดที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์จำนวน 321 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.13 ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป	จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน	คิดเป็นร้อยละ
อาจารย์	64	64	100.00
นิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 6	37	37	100.00
บัณฑิตแพทย์	120	120	100.00
ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์	120	100	83.33
รวม	341	321	94.13

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร และแบบสอบถามแต่ละฉบับ ให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

1.2 นำข้อมูลจากแบบวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร วิเคราะห์โดยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์

1.3 นำแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ไปวิเคราะห์โดยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอส เอกซ์ (Statistical Package for Social Sciences Version X)

ในการหาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของแต่ละข้อคำถาม และทดสอบระดับความเหมาะสมเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 3.50 โดยใช้ในการทดสอบค่าที่ (t - test) สำหรับแบบสอบถามตอนที่ 3 ข้อคำถามปลายเปิดแต่ละด้าน นำมาตรวจสอบจัดกลุ่มของคำตอบ และเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean) (Ferguson. 1981 : 49)

2.1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

(Ferguson. 1981 : 68)

2.1.3 t – test

2.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบสอบถาม

2.2.1 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้ t - test

2.2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha

Coefficient) ตามสูตรของครอนบาค (Cronbach. 1971 : 161)

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t - Distribution
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นของค่าสถิติที่ใช้ทดสอบจะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมติฐาน
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
f	แทน	ความถี่

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. บริบท ได้แก่ การประเมินวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
2. ปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ การประเมินโครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร คุณลักษณะของอาจารย์ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน และจำนวนคนไข้
3. กระบวนการ ได้แก่ การประเมินกระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการบริหารหลักสูตร
4. ผลผลิต ได้แก่ การประเมินประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษา
5. การเปรียบเทียบการประเมินหลักสูตรกับเกณฑ์ที่กำหนด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. บริบท การประเมินวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ได้แก่ การวิเคราะห์จากแบบสอบถาม การวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของหลักสูตรจากแบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ ดังแสดงในตาราง 4 – 5

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิตและ
บัณฑิตแพทย์ที่มีต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ข้อความ	อาจารย์ n=64		นิสิต n=37		บัณฑิตแพทย์ n=120	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ท่านเห็นว่าหลักสูตรแพทยศาสตร- บัณฑิต ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ความ สามารถในเรื่องต่างๆ ต่อไปนี้ในระดับใด						
1. ระบุปัญหาสุขภาพของประชากรทางกาย ทางจิตและสิ่งแวดล้อมได้	3.80	0.67	3.75	0.60	3.84	0.70
2. ระบุปัญหาสุขภาพของประชากรทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ ระดับชุมชน ระดับครอบครัว และระดับบุคคลได้.....	3.81	0.75	3.72	0.66	3.72	0.66
3. อธิบายสาเหตุของปัญหาได้.....	3.84	0.65	3.81	0.62	3.74	0.66
4. อธิบายวิธีแก้ปัญหาแบบวิทยาศาสตร์และ วิธีวิจัยปัญหาสุขภาพได้	3.73	0.80	3.89	0.67	3.73	0.70
5. วางแผนระบบการให้บริการสาธารณสุข เพื่อแก้ปัญหาสุขภาพทางกายและทางจิต ได้	3.66	0.80	3.64	0.59	3.54	0.80
6. วางแผนระบบการให้บริการสาธารณสุข เพื่อแก้ปัญหาทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ ระดับ ชุมชน ระดับครอบครัวและระดับบุคคลได้	3.64	0.82	3.36	0.76	3.46	0.84
7. สามารถรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ด้านระบาดวิทยาสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และการศึกษาได้	3.48	0.87	3.28	0.61	3.44	0.87
8. ให้บริการผู้ป่วยด้านการวินิจฉัยโรค การ รักษาพยาบาลทางกาย ทางจิต และการ ฟื้นฟูสุขภาพ ทั้งผู้ป่วยใน ผู้ป่วยนอกและ หน่วยแพทย์เคลื่อนที่ได้	3.86	0.66	4.06	0.75	3.94	0.69
9. ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการอนามัย แม่และเด็ก การวางแผนครอบครัว การ อนามัยโรงเรียน การโภชนาการ การสุข- ศึกษาทั้งภายในและภายนอกองค์กร	3.78	0.77	3.81	0.86	3.67	0.79

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อความ	อาจารย์ n=64		นิสิต n=37		บัณฑิตแพทย์ n=120	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
10. ให้บริการและดำเนินงานสุขภาพและป้องกันโรคได้.....	3.70	0.81	3.75	0.77	3.59	0.81
11. ให้บริการชั้นสูตรสาธารณสุขภายในองค์การและสถานบริการสาธารณสุขต่าง ๆ ได้	3.56	0.75	3.44	0.73	3.57	0.87
12. จัดระบบรับ-มอบส่งผู้ป่วยเพื่อตรวจหรือรักษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ.....	3.67	0.67	3.92	0.69	3.92	0.63
13. วางแผนและจัดการศึกษาให้ความรู้ทางสาธารณสุขและสุขภาพแก่บุคคล ครอบครัวและชุมชนได้.....	3.66	0.84	3.75	0.60	3.62	0.78
14. อธิบายสภาพร่างกายและจิตใจของบุคคลปกติและผู้ป่วยได้.....	3.72	0.70	3.89	0.62	3.84	0.65
15. รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของสภาพร่างกายและจิตใจที่ผิดปกติเพื่อหาสาเหตุของโรคด้วยการ						
15.1 ชักประวัติได้	4.13	0.77	4.31	0.71	4.08	0.65
15.2 ตรวจร่างกายโดยใช้อุปกรณ์การตรวจได้.....	4.08	0.76	4.28	0.57	4.08	0.64
15.3 แปลผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการและผลการตรวจพิเศษต่าง ๆ ได้	4.00	0.73	4.28	0.51	4.03	0.63
16. ตัดสินใจให้การรักษาและติดตามผลการรักษาและฟื้นฟูสุขภาพได้อย่างถูกต้องและทันเวลา.....	3.77	0.75	4.11	0.57	3.96	0.68
17. ประเมินผลการรักษาและปรับปรุงแก้ไขการวินิจฉัยโรคเมื่อจำเป็นเพื่อให้สุขภาพของผู้ป่วยกลับคืนสู่ปกติอย่างรวดเร็ว.....	3.70	0.77	3.97	0.56	3.94	0.71

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อความ	อาจารย์ n=64		นิสิต n=37		บัณฑิตแพทย์ n=120	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
18. เป็นพื้นฐานในการพัฒนาตนเองด้าน						
18.1 ความรู้ทางวิชาการและความ เชี่ยวชาญ	3.64	0.78	3.83	0.61	3.83	0.82
18.2 คุณธรรมและจริยธรรม	3.69	0.91	4.00	0.68	3.91	0.81
18.3 รู้จักตนเอง	3.62	0.83	3.92	0.77	3.88	0.81
18.4 ความใฝ่รู้	3.81	0.87	3.94	0.67	3.92	0.65
18.5 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์.....	3.58	0.96	3.81	0.67	3.69	0.87
18.6 ความรับผิดชอบ	3.75	0.94	4.22	0.72	3.98	0.69
18.7 ศีลธรรมและเสียสละ.....	3.75	0.83	4.08	0.77	3.93	0.85
รวม	3.75	0.60	3.87	0.46	3.80	0.55

จากตาราง 4 แสดงว่า อาจารย์ประเมินวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอาจารย์เห็นว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นข้อ 7. สามารถรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ ข้อมูลด้านระดับวิทยาสังคม การเมือง เศรษฐกิจและการศึกษาได้ ที่อาจารย์มีความเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง

นิสิตประเมินวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านิสิตเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นข้อ 6. สามารถวางแผนระบบการให้บริการสาธารณสุขเพื่อแก้ปัญหาในระดับชุมชน ระดับครอบครัวและระดับบุคคลได้ ข้อ 7. สามารถรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้านระดับวิทยาสังคม การเมือง เศรษฐกิจและการศึกษาได้ และข้อ 11. ให้บริการชั้นสูงสาธารณสุขภายในองค์การและสถานบริการสาธารณสุขต่างๆ ได้ ที่นิสิตมีความเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง

บัณฑิตแพทย์ประเมินวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าบัณฑิตแพทย์เห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นข้อ 6. สามารถวางแผนระบบการให้บริการสาธารณสุขเพื่อแก้ปัญหาในระดับชุมชน ระดับครอบครัวและระดับบุคคลได้ และ

ข้อ 7. สามารถรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้านระบาดวิทยาสังคม การเมือง เศรษฐกิจและการศึกษาได้ ที่มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ นิสิตแพทย์ และบัณฑิตแพทย์เกี่ยวกับ
วัตถุประสงค์ของหลักสูตร จากแบบสอบถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่
อาจารย์	
1. ควรเน้นด้านการวิจัยให้มากขึ้น	5
2. ควรเน้นการพัฒนาทางด้านจิตใจให้มากขึ้น	3
นิสิตแพทย์	
ควรเน้นการทำหัตถการให้มากขึ้น	8
บัณฑิตแพทย์	
วัตถุประสงค์ของหลักสูตรไม่สามารถปฏิบัติได้จริงทุกข้อเป็นนามธรรมมากเกินไปไม่สามารถดำเนินการให้เห็นเป็นรูปธรรมได้	7

จากตาราง 5 แสดงว่าอาจารย์มีข้อเสนอแนะว่า ควรเน้นการวิจัย ($f=5$) และการพัฒนาทางด้านจิตใจ ($f=3$) ให้มากขึ้น และนิสิตแพทย์มีข้อเสนอแนะว่าควรเน้นการทำหัตถการให้มากขึ้น ($f=8$) ส่วนบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรไม่สามารถปฏิบัติได้จริงทุกข้อ เป็นนามธรรมมากเกินไปไม่สามารถดำเนินการให้เห็นเป็นรูปธรรมได้ ($f=7$)

2. ปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ การประเมินโครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร คุณลักษณะของอาจารย์ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียนและจำนวนคนไข้

2.1 โครงสร้างของหลักสูตร การประเมินโครงสร้างของหลักสูตร แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร และการวิเคราะห์แบบสอบถาม

2.1.1 การวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร

จากการวิเคราะห์โครงสร้างของหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กับโครงสร้างหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2542 ของทบวงมหาวิทยาลัย ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์โครงสร้างของหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กับโครงสร้างของหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2542 ของทบวงมหาวิทยาลัย

หมวดวิชา	จำนวนหน่วยกิต (หลักสูตร 6 ปี)			
	เกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัย (หน่วยกิต)	ร้อยละ	หลักสูตรแพทย-ศาสตรบัณฑิต (หน่วยกิต)	ร้อยละ
1. วิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า 30	14.28	52	19.19
2. วิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า 174	82.86		
2.1 วิชาบังคับพื้นฐานเฉพาะแพทย์			62	22.88
2.2 วิชาเอก			157	57.93
3. วิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า 6	2.86	-	-
รวม	210 ไม่เกิน 263		271	

จากตาราง 6 จะเห็นว่าโครงสร้างหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร 271 หน่วยกิต ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดคือ ไม่น้อยกว่า 210 หน่วยกิตและไม่เกิน 263 หน่วยกิต เมื่อแยกพิจารณาตามหมวดวิชา ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้

(1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีจำนวนหน่วยกิต 52 หน่วยกิต ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดไว้คือไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

(2) หมวดวิชาเฉพาะของหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 219 หน่วยกิต แบ่งเป็นวิชาบังคับพื้นฐานเฉพาะแพทย์ จำนวน 62 หน่วยกิต วิชาเอก 157 หน่วยกิต ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดไว้คือไม่น้อยกว่า 174 หน่วยกิต

(3) หมวดวิชาเลือกเสรี หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไม่ได้กำหนดให้เรียนวิชาเลือกเสรี ซึ่งทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดไว้ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

2.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

การวิเคราะห์โครงสร้างของหลักสูตรจากแบบสอบถามความคิดเห็นของ อาจารย์นิสิต และบัณฑิตแพทย์ แสดงในตารางที่ 7 - 8

ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิต และ
บัณฑิตแพทย์ที่มีต่อโครงสร้างของหลักสูตร

ข้อความ	อาจารย์ n=64		นิสิต n=37		บัณฑิตแพทย์ n=120	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ท่านเห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสมระดับใด						
1. สัดส่วนของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปจำนวน 52 หน่วยกิต หมวดวิชาบังคับพื้นฐาน เฉพาะแพทย์ 62 หน่วยกิต และหมวดวิชา เอก 157 หน่วยกิต	3.50	0.73	3.64	0.64	3.69	0.72
2. จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร จำนวน 271 หน่วยกิต	3.42	0.87	3.69	0.67	3.69	0.73
3. การกำหนดให้เรียนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 52 หน่วยกิต ประกอบด้วย						
3.1 กลุ่มภาษาจำนวน 8 หน่วยกิต.....	3.34	0.70	3.17	0.91	3.43	0.91
3.2 กลุ่มมนุษยศาสตร์จำนวน 6 หน่วยกิต..	3.33	0.71	3.31	0.79	3.45	0.83
3.3 กลุ่มสังคมศาสตร์จำนวน 6 หน่วยกิต ..	3.39	0.63	3.44	0.69	3.48	0.83
3.4 กลุ่มวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ จำนวน 31 หน่วยกิต	3.33	0.67	3.47	0.88	3.58	0.77
3.5 กลุ่มพลศึกษาจำนวน 1 หน่วยกิต.....	2.84	0.98	3.03	0.94	3.24	0.90
4. การกำหนดจำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชา บังคับพื้นฐานเฉพาะแพทย์เท่ากับ 62 หน่วยกิต ประกอบด้วย						
4.1 กลุ่มวิชากายวิภาคศาสตร์จำนวน 21 หน่วยกิต	3.56	0.75	3.75	0.65	3.79	0.63
4.2 กลุ่มวิชาจุลชีววิทยาจำนวน 10 หน่วยกิต	3.56	0.66	3.75	0.60	3.76	0.62
4.3 กลุ่มวิชาชีวเคมีจำนวน 6 หน่วยกิต ...	3.53	0.62	3.69	0.62	3.69	0.68

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อความ	อาจารย์ n=64		นิสิต n=37		บัณฑิตแพทย์ n=120	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
4.4 กลุ่มวิชาพยาบาลวิทยาจำนวน 11 หน่วยกิต	3.48	0.62	3.72	0.61	3.73	0.65
4.5 กลุ่มวิชาเภสัชวิทยาจำนวน 7 หน่วยกิต.....	3.52	0.61	3.47	0.74	3.70	0.65
4.6 กลุ่มวิชาสรีรวิทยาจำนวน 7 หน่วยกิต....	3.63	0.67	3.58	0.77	3.74	0.65
5. การกำหนดจำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชาเอกเท่ากับ 157 หน่วยกิต ประกอบด้วย						
5.1 กลุ่มวิชาภูมิเวชศาสตร์จำนวน 18 หน่วยกิต	3.63	0.70	3.78	0.59	3.75	0.70
5.2 กลุ่มวิชาจุลชีววิทยาจำนวน 3 หน่วยกิต	3.41	0.73	3.42	0.73	3.48	0.88
5.3 กลุ่มวิชาจิตเวชศาสตร์จำนวน 6 หน่วยกิต.....	3.45	0.82	3.56	0.61	3.41	0.90
5.4 กลุ่มวิชานิติเวชศาสตร์จำนวน 3 หน่วยกิต	3.44	0.77	3.36	0.80	3.47	0.79
5.5 กลุ่มวิชารังสีวิทยาจำนวน 4 หน่วยกิต	3.55	0.69	3.42	0.81	3.61	0.76
5.6 กลุ่มวิชาวิสัญญีวิทยาจำนวน 4 หน่วยกิต	3.56	0.73	3.53	0.7	3.66	0.74
5.7 กลุ่มวิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคมจำนวน 24 หน่วยกิต	3.44	0.81	3.67	0.79	3.55	0.86
5.8 กลุ่มวิชาศัลยศาสตร์จำนวน 32 หน่วยกิต	3.48	0.71	3.75	0.65	3.79	0.72
5.9 กลุ่มวิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์จำนวน 7 หน่วยกิต	3.52	0.76	3.61	0.73	3.73	0.75
5.10 กลุ่มวิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยาจำนวน 22 หน่วยกิต	3.61	0.73	3.75	0.65	3.81	0.70
5.11 กลุ่มวิชาโสต ศอ นาสิก ลาริงซ์วิทยาจำนวน 3 หน่วยกิต	3.41	0.75	3.28	0.85	3.66	0.79
5.12 กลุ่มวิชาอายุรศาสตร์จำนวน 31 หน่วยกิต	3.55	0.75	3.75	0.73	3.69	0.76
รวม	3.46	0.55	3.56	0.52	3.62	0.54

จากตาราง 7 แสดงว่า อาจารย์ประเมินโครงสร้างของหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอาจารย์มีความคิดเห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตรส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนข้อ 4.1 กลุ่มวิชากายวิภาคศาสตร์ ข้อ 4.2 กลุ่มวิชาจุลชีววิทยา ข้อ 4.3 กลุ่มวิชาชีวเคมี ข้อ 4.5 กลุ่มวิชาเภสัชวิทยา ข้อ 4.6 กลุ่มวิชาสรีรวิทยา ข้อ 5.1 กลุ่มวิชากุมารเวชศาสตร์ ข้อ 5.5 กลุ่มวิชารังสีวิทยา ข้อ 5.6 กลุ่มวิชาวิสัญญีวิทยา ข้อ 5.9 กลุ่มวิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์ ข้อ 5.10 กลุ่มวิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา และข้อ 5.12 กลุ่มวิชาอายุรศาสตร์ อาจารย์มีความคิดเห็นว่าจำนวนหน่วยกิตมีความเหมาะสมในระดับมาก

นิสิตประเมินโครงสร้างของหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านิสิตมีความคิดเห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตร ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนข้อ 3.1 กลุ่มภาษา ข้อ 3.2 กลุ่มมนุษยศาสตร์ ข้อ 3.3 กลุ่มสังคมศาสตร์ ข้อ 3.4 กลุ่มวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ข้อ 3.5 กลุ่มพลศึกษา ข้อ 4.5 กลุ่มวิชาเภสัชวิทยา ข้อ 5.2 กลุ่มวิชาจักษุวิทยา ข้อ 5.4 กลุ่มวิชานิติเวชศาสตร์ ข้อ 5.5 กลุ่มวิชารังสีวิทยา และข้อ 5.11 กลุ่มวิชาสัตว ศอ นาสิก ลาริงซ์วิทยา นิสิตมีความคิดเห็นว่าจำนวนหน่วยกิตมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

บัณฑิตแพทย์ประเมินโครงสร้างของหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตรส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนข้อ 3.1 กลุ่มภาษา ข้อ 3.2 กลุ่มมนุษยศาสตร์ ข้อ 3.3 กลุ่มสังคมศาสตร์ ข้อ 3.5 กลุ่มพลศึกษา ข้อ 5.2 กลุ่มวิชาจักษุวิทยา ข้อ 5.3 กลุ่มวิชาจิตเวชศาสตร์ และข้อ 5.4 กลุ่มวิชานิติเวชศาสตร์ บัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่าจำนวนหน่วยกิตเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 8 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนิสิต และบัณฑิตแพทย์ เกี่ยวกับโครงสร้าง
ของหลักสูตร จากแบบสอบถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. ควรเพิ่มจำนวนหน่วยกิตกลุ่มวิชาโสต ศอ นาสิก ลาริงซ์วิทยา และในเวลาเรียนควรเพิ่มจำนวนชั่วโมงทางด้านฉุกเฉินให้มากขึ้น	10
2. ควรลดจำนวนหน่วยกิตกลุ่มวิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม	6
3. ควรลดจำนวนหน่วยกิตกลุ่มวิชาศัลยศาสตร์ เนื่องจากจบแล้วนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงได้น้อย	5
4. การเรียนการสอนควรเน้นโรคหรือสิ่งที่พบเห็นบ่อยเมื่อต้องไปปฏิบัติงานจริง ๆ	5
5. ควรเพิ่มจำนวนหน่วยกิตกลุ่มวิชาอายุรศาสตร์เนื่องจากในการทำงานจะใช้ความรู้ในวิชานี้มากที่สุด	4
6. ควรเพิ่มจำนวนหน่วยกิตกลุ่มวิชาพลศึกษา	4
7. ควรเพิ่มจำนวนหน่วยกิตกลุ่มภาษาโดยเฉพาะภาษาอังกฤษ	3
8. หลักสูตรไม่กระชับและสอนเน้นทฤษฎีมากเกินไป	3
9. ควรเพิ่มวิชาทางด้านคณิตศาสตร์เข้าไปในกลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป	3
10. ควรเพิ่มวิชาทางด้านศิลปเพื่อให้นิสิตเข้าสังคมได้อย่างเหมาะสม และดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง	3
11. ควรเพิ่มจำนวนหน่วยกิตของกลุ่มวิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์	3
12. ควรเพิ่มจำนวนหน่วยกิตของกลุ่มวิชารังสีวิทยา	3
13. ควรลดจำนวนหน่วยกิตของรายวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มภาษา, มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ให้น้อยลง	3
ในระดับคลินิกควรมีวิชาเลือกให้นิสิตได้เลือกเรียนด้วย	3

จากตาราง 8 นิสิตและบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะสูงสุดตามลำดับ ดังนี้ ควรเพิ่มจำนวนหน่วยกิตกลุ่มวิชาโสต ศอ นาสิก ลาริงซ์วิทยา และในเวลาเรียนควรเพิ่มจำนวนชั่วโมงทางด้านฉุกเฉินให้มากขึ้น ($f=10$) ควรลดจำนวนหน่วยกิตกลุ่มวิชาเวชศาสตร์-ป้องกันและสังคม ($f=6$) ควรลดจำนวนหน่วยกิตกลุ่มวิชาศัลยศาสตร์เนื่องจากจบแล้วนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงได้น้อย ($f=5$) และการเรียนการสอนควรเน้นโรคหรือสิ่งที่พบเห็นบ่อยเมื่อต้องไปปฏิบัติงานจริง ๆ ($f=5$)

2.2 เนื้อหาของหลักสูตร การประเมินเนื้อหาของหลักสูตร โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ ดังแสดงในตาราง 9 - 10

ตาราง 9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ ที่มีต่อเนื้อหาของหลักสูตร

ข้อความ	อาจารย์ n=64		นิสิต n=37		บัณฑิตแพทย์ n=120	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ท่านเห็นว่าเนื้อหาของรายวิชาในหลักสูตรมีความเหมาะสมระดับใด						
1. ส่งเสริมให้นิสิตสามารถนำความรู้ทางทฤษฎีไปปฏิบัติงานได้	3.64	0.72	3.75	0.60	3.79	0.64
2. ส่งเสริมให้นิสิตมีความกระตือรือร้น ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ	3.44	0.85	3.58	0.50	3.74	0.75
3. ส่งเสริมให้นิสิตมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์..	3.41	0.90	3.39	0.64	3.55	0.75
4. ส่งเสริมให้นิสิตมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ...	3.52	0.84	3.72	0.66	3.54	0.86
5. ความสอดคล้องของเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับความมุ่งหมายของหลักสูตร.....	3.45	0.75	3.75	0.65	3.72	0.74
6. เนื้อหารายวิชาแต่ละรายวิชา เหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิต.....	3.25	0.85	3.47	0.70	3.56	0.74
7. รายวิชาในหลักสูตรมีความเหมาะสมกับเวลาเรียน	3.27	0.82	3.58	0.69	3.55	0.72
8. เนื้อหาในรายวิชาเป็นความรู้ที่ทันสมัย...	3.44	0.59	3.83	0.70	3.60	0.66
9. เนื้อหาในรายวิชาเป็นพื้นฐานที่จะศึกษาขั้นสูงต่อไป.....	3.73	0.70	4.00	0.63	3.72	0.69
10. มีการจัดลำดับเนื้อหาในการเรียนได้เหมาะสม	3.34	0.78	3.58	0.65	3.50	0.78
รวม	3.45	0.65	3.67	0.47	3.62	0.60

จากตาราง 9 แสดงว่า อาจารย์ประเมินเนื้อหาของหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอาจารย์มีความคิดเห็นว่าเนื้อหาของหลักสูตรส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 1. ส่งเสริมให้นิสิตสามารถนำความรู้ทางทฤษฎีไปปฏิบัติงานได้ ข้อ 4. ส่งเสริมให้นิสิตมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ และ

ข้อ 9. เนื้อหาในรายวิชาเป็นพื้นฐานที่จะศึกษาชั้นสูงต่อไป ซึ่งอาจารย์มีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมในระดับมาก

นิสิตประเมินเนื้อหาของหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านิสิตมีความคิดเห็นว่เนื้อหาของหลักสูตรส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นข้อ 3. ส่งเสริมให้นิสิตมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และข้อ 6. เนื้อหารายวิชาแต่ละรายวิชาเหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิต ที่นิสิตมีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมในระดับปานกลาง

บัณฑิตแพทย์ประเมินเนื้อหาของหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่เนื้อหา ของหลักสูตรส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นข้อ 10. การจัดลำดับเนื้อหาในการ เรียนที่บัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่เหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 10 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์เกี่ยวกับเนื้อหา ของหลักสูตร จากแบบสอบถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่
อาจารย์	
1. ควรเน้นการฝึกอบรมทางด้านจริยธรรมให้มากขึ้น	5
2. ควรส่งเสริมให้นิสิตและบัณฑิตแพทย์มีจรรยาบรรณ และมีความกระตือรือร้นมากกว่านี้	3
นิสิตแพทย์	
1. อาจารย์บางท่านเลื่อนการสอนนิสิตบ่อยครั้ง ทำให้การสอนดำเนินไปไม่เต็มที่	5
2. ในการเรียนและการปฏิบัติงานของนิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 6 ควรเพิ่ม ชั่วโมงบรรยาย เพื่อนิสิตจะได้ทำความเข้าใจและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง	5
3. ควรจัดการเรียนการสอนพรีคลินิกควบคู่กับคลินิกโดยเรียนเนื้อหาในพรีคลินิก เน้นถึงการนำเอาไปประยุกต์ใช้ในคลินิกได้อย่างถูกต้อง	3

ตาราง 10 (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่
บัณฑิตแพทย์	
1. มหาวิทยาลัยควรมีโรงพยาบาลเป็นของตนเอง	10
2. เนื้อหาในรายวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับนิสิตแพทย์ ควรเน้นทางด้านจิตวิทยา พุทธศาสตร์ และภาษาอังกฤษให้มากขึ้น	4
3. ควรจัดหัวข้อวิชาที่เรียนเพื่อสามารถนำไปเป็นพื้นฐานในการเรียนในระดับคลินิกได้อย่างเหมาะสม	4
4. อาจารย์ผู้สอนสอนเนื้อหาสลับไป-มาและนำมาใช้ในการปฏิบัติงานจริงได้น้อย เช่น กลุ่มวิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม	3
5. ควรจัดการเรียนการสอนพรีคลินิก เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการเรียนที่เกี่ยวข้อง (clinical correlation) ได้มากกว่าเดิม	3
6. อาจารย์ผู้สอนควรสอนเน้นเนื้อหาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง	3
7. ควรมีการตรวจเยี่ยมแพทย์ตามสถานที่خذใช้ทุนต่าง ๆ เพื่อจะได้นำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานมาเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนต่อไป	3

จากตาราง 10 แสดงว่าอาจารย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่าควรเน้นการฝึกอบรมทางด้านจริยธรรมให้มากขึ้น (f=5) และควรส่งเสริมให้นิสิตและบัณฑิตแพทย์มีจรรยาบรรณ และมีความกระตือรือร้นมากกว่านี้ (f=3) นิสิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้ อาจารย์บางท่านเลื่อนการสอนนิสิตบ่อยครั้งทำให้การสอนดำเนินไปไม่เต็มที่ (f=5) ในการเรียนและการปฏิบัติงานของนิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 6 ควรเพิ่มชั่วโมงบรรยายเพื่อนิสิตจะได้ทำความเข้าใจและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง (f=5) และควรจัดการเรียนการสอนพรีคลินิกควบคู่กับคลินิกโดยเรียนเนื้อหาในพรีคลินิก เน้นถึงการนำเอาไปประยุกต์ใช้ในคลินิกได้อย่างถูกต้อง (f=3) และบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะสูงสุดดังนี้ มหาวิทยาลัยควรมีโรงพยาบาลเป็นของตนเอง (f=10) เนื้อหาในรายวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับนิสิตแพทย์ ควรเน้นทางด้านจิตวิทยา พุทธศาสตร์ และภาษาอังกฤษให้มากขึ้น (f=4) และควรจัดหัวข้อวิชาที่เรียนเพื่อสามารถนำไปเป็นพื้นฐานในการเรียนในระดับคลินิกได้อย่างเหมาะสม (f=4)

2.3 คุณลักษณะของอาจารย์ การประเมินคุณลักษณะของอาจารย์ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่จริง และการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

2.3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสัดส่วนระหว่าง จำนวนอาจารย์ต่อจำนวนนิสิต ของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปรากฏผลดังนี้

ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดสัดส่วนอาจารย์ประจำ : จำนวนนิสิต ไว้ดังนี้คือ ผู้สอนประจำ 1 คน ต่อนิสิตไม่เกิน 4 คน ซึ่งหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีสัดส่วนอาจารย์ประจำ : จำนวนนิสิต ตามเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัย กล่าวคือคณะแพทยศาสตร์มีอาจารย์ประจำ 154 คน นิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 1 – 6 มีจำนวน 478 คน ดังนั้นสัดส่วนของอาจารย์ประจำต่อจำนวนนิสิตเท่ากับ 1 : 3 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัย

ด้านภาระงานของอาจารย์ประจำในคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จากการวิเคราะห์เอกสารภาระงานของผู้บริหารและอาจารย์ประจำในคณะแพทยศาสตร์พบว่ามีภาระงานเฉลี่ยประมาณ 15 หน่วยชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัยที่กำหนดไว้ว่าอาจารย์ที่เป็นผู้บริหารต้องมีการเรียนสอน 6 หน่วยชั่วโมงต่อสัปดาห์ และอาจารย์ประจำที่ไม่ได้เป็นผู้บริหาร ภาระงานพื้นฐานต้องมีการเรียนสอน 10 หน่วยชั่วโมงต่อสัปดาห์

ส่วนงานวิจัยของอาจารย์ในคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จากการวิเคราะห์เอกสารผลงานวิชาการและผลงานวิจัยของอาจารย์ที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับชาติหรือวารสารระดับนานาชาติ ปี พ.ศ. 2529-2543 มีจำนวน 273 เรื่อง เฉลี่ยการตีพิมพ์ผลงานในวารสารวิชาการระดับชาติ ปีละ 18 เรื่องจากจำนวนอาจารย์ประจำ 153 คน

2.3.2 การวิเคราะห์แบบสอบถาม

การวิเคราะห์คุณลักษณะของอาจารย์ จากแบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ ดังแสดงในตาราง 12 - 13

ตาราง 11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์

ข้อความ	อาจารย์ n=64		นิสิต n=37		บัณฑิตแพทย์ n=120	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถ เหมาะสมระดับใด						
1. อาจารย์ผู้สอนเตรียมการสอนให้เป็นไป ตามวัตถุประสงค์รายวิชา	3.59	0.61	3.69	0.62	3.66	0.64
2. มีความสามารถในการเลือกวิธีสอนให้ เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา.....	3.58	0.61	3.64	0.64	3.53	0.63
3. มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี .	3.62	0.58	3.78	0.72	3.63	0.75
4.มีการนำความรู้ใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียน การสอน	3.67	0.62	4.06	0.75	3.74	0.61
5. ปฏิบัติตัวเป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน	3.41	0.75	3.69	0.62	3.45	0.74
6. ส่งเสริมให้นิสิต						
6.1 มีความสามารถในการค้นคว้า วิจัย ทางด้านแพทยศาสตร์	3.44	0.81	3.61	0.64	3.46	0.76
6.2 รู้จักใช้เหตุผล.....	3.58	0.87	3.72	0.74	3.51	0.73
6.3 มีคุณธรรมและจริยธรรม	3.53	0.94	3.81	0.67	3.45	0.80
6.4 รู้จักดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข	3.41	0.92	3.72	0.70	3.43	0.86
รวม	3.54	0.62	3.75	0.53	3.53	0.60

จากตาราง 11 แสดงว่าอาจารย์ประเมินคุณลักษณะของอาจารย์โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่มีความเหมาะสม ยกเว้นข้อ 5. การปฏิบัติตัวเป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน ข้อ 6.1 ความสามารถในการค้นคว้าวิจัยทางด้านแพทยศาสตร์ และข้อ 6.4 รู้จักดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข ที่อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง

นิสิตประเมินคุณลักษณะของอาจารย์โดยรวมว่ามีความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านิสิตมีความเห็นว่าเหมาะสมในระดับมากทุกข้อ

บัณฑิตแพทย์ประเมินคุณลักษณะของอาจารย์โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นข้อ 5. การปฏิบัติตัวเป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน ข้อ 6.1 ความสามารถในการค้นคว้า

วิจัยทางด้านแพทยศาสตร์ ข้อ 6.3 มีคุณธรรมและจริยธรรม และข้อ 6.4 รู้จักดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข ที่บัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 12 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนิสิตและบัณฑิตแพทย์เกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์จากแบบสอบถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่
นิสิตแพทย์	
อาจารย์ส่วนใหญ่มีการเตรียมการสอนดี เหมาะสม และมีความสนใจ ใส่ใจในการสอนและมีความรู้ดี	10
บัณฑิตแพทย์	
1. อาจารย์บางท่านเหมาะสมที่จะเป็นแบบอย่างที่ดี	14
2. ควรมีการประกาศเกียรติคุณอาจารย์ที่เป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อเป็นตัวอย่างให้นิสิตแพทย์ถือปฏิบัติตามได้	8

จากตาราง 12 นิสิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่าอาจารย์ส่วนใหญ่มีการเตรียมการสอนดี เหมาะสม มีความสนใจ ใส่ใจในการสอนและมีความรู้ดี ($f=10$) ส่วนบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่าอาจารย์บางท่านเหมาะสมที่จะเป็นแบบอย่างที่ดี ($f=14$) และควรมีการประกาศเกียรติคุณอาจารย์ที่เป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อเป็นตัวอย่างให้นิสิตแพทย์ถือปฏิบัติตามได้ ($f=8$)

2.4 คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา การประเมินคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร และการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

2.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจริง

การวิเคราะห์ข้อมูลจริงจากเอกสารพบว่า การรับนิสิตเข้าศึกษาในคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

1. รับนิสิตจากผู้สำเร็จการศึกษาประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์ หรือเทียบเท่าสอบคัดเลือกผ่านทบวงมหาวิทยาลัย
2. รับนิสิตจากผู้สำเร็จการศึกษาประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ หรือเทียบเท่าจากเขตการศึกษา 1 (จังหวัดนครปฐม, นนทบุรี, ปทุมธานี, สมุทรปราการ, สมุทรสาคร) เขตการศึกษา 5 (จังหวัดกาญจนบุรี, ประจวบคีรีขันธ์,

เพชรบุรี, ราชบุรี, สมุทรสงคราม, สุพรรณบุรี) เขตการศึกษา 6 (จังหวัดชัยนาท, พระนครศรีอยุธยา, ลพบุรี, สระบุรี, สิงห์บุรี, อ่างทอง, อุทัยธานี) เขตการศึกษา 11 (จังหวัดชัยภูมิ, นครราชสีมา, บุรีรัมย์, ศรีสะเกษ, สุรินทร์) และ เขตการศึกษา 12 (จังหวัดจันทบุรี, ฉะเชิงเทรา, ชลบุรี, ตราด, นครนายก, ปราจีนบุรี, ระยอง, สระแก้ว) โดยมหาวิทยาลัยดำเนินการจัดสอบเอง ซึ่งในการพิจารณารับนิสิตใหม่จะมีการตรวจร่างกาย มีการสอบทัศนคติต่อวิชาชีพทางการแพทย์ และสอบสัมภาษณ์ โดยมีอาจารย์ทางจิตเวชร่วมเป็นกรรมการสอบสัมภาษณ์ทุกกลุ่ม เพื่อพิจารณาการรับนิสิตอย่างรอบคอบ

2.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

การวิเคราะห์คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา จากแบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ ดังแสดงในตาราง 13 – 14

ตาราง 13 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ที่มีต่อคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

ข้อความ	อาจารย์ n=64		นิสิต n=37		บัณฑิตแพทย์ n=120	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ท่านเห็นว่าการกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาแพทยศาสตรบัณฑิตมีความเหมาะสมในระดับใด						
การสมัครสอบ						
1. เป็นผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์...	4.22	0.74	4.53	0.70	4.23	0.72
2. มีคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ตามเกณฑ์ที่ทบวงกำหนด.....	4.05	0.79	3.97	1.08	3.93	0.90
3. ไม่เป็นผู้มีโรคติดต่อร้ายแรง	4.19	0.53	4.50	0.65	4.24	0.63
4. ไม่มีความพิการของร่างกายที่ทำให้เสียบุคลิกลักษณะ	3.61	0.95	3.97	0.88	3.90	0.82
5. ไม่เป็นโรคที่สังคมรังเกียจ.....	4.09	0.61	4.28	0.74	4.08	0.61

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อความ	อาจารย์ n=64		นิสิต n=37		บัณฑิตแพทย์ n=120	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
6. ไม่เป็นโรคที่เป็นอุปสรรคต่อการศึกษา.....	4.11	0.57	4.25	0.77	4.14	0.66
7. มีคุณสมบัติที่จะเข้ารับราชการได้ หลังจากสำเร็จการศึกษา.....	3.83	0.88	4.22	0.76	3.86	0.76
8. ก่อนเข้าศึกษาจะต้องทำสัญญาเข้ารับราชการหลังจากสำเร็จการศึกษา ตามระเบียบและเงื่อนไขของมหาวิทยาลัย.....	3.88	0.68	4.14	0.96	3.75	0.84
9. สำหรับนิสิตที่จะสมัครสอบในระบบโควตาจะต้องศึกษาในเขตการศึกษา 1 , 5 , 6 ,11 และ 12 ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงปัจจุบัน(ไม่จำเป็นต้องเป็นจังหวัดเดียวกัน)	3.70	0.75	3.92	0.87	3.66	0.83
การสอบคัดเลือก						
10. การสอบขั้นที่ 1 ได้แก่การสอบข้อเขียน...	4.19	0.56	4.58	0.85	4.21	0.59
11. การสอบขั้นที่ 2 ได้แก่						
11.1 การตรวจร่างกาย	4.03	0.56	4.25	0.60	4.06	0.64
11.2 การสอบทัศนคติต่อวิชาชีพทาง การแพทย์	3.92	0.74	4.31	0.71	4.08	0.70
11.3 การสอบสัมภาษณ์	3.97	0.62	4.28	0.74	3.12	0.67
รวม	3.98	0.41	4.31	0.91	4.02	0.50

จากตาราง 13 แสดงว่าอาจารย์ประเมินคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีความเหมาะสมในระดับมาก

นิสิตประเมินคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.91) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความเหมาะสมในระดับมากทุกข้อ ยกเว้นข้อ 1. นิสิตมีความคิดเห็นว่าผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ มีคุณสมบัติเหมาะสมในการศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตในระดับมากที่สุด

บัณฑิตแพทย์ประเมินคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่

ทุกข้อมีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นข้อ 11.3 เรื่องการสอบสัมภาษณ์ที่บัณฑิตแพทย์มีความเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 14 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนิสิต และบัณฑิตแพทย์ที่มีต่อคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาจากแบบสอบถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. ควรมีเกณฑ์มาตรฐานในการคัดเลือกนิสิต	16
2. ควรมีการพิจารณาปรับปรุงการทำสัญญาเข้าเป็นนิสิตแพทย์ให้เหมาะสม	11
3. ควรมีการทดสอบด้านจิตวิทยาทั้งก่อนเข้าเรียนและก่อนจบการศึกษา	9
4. เวลาที่ใช้ในการสอบข้อเขียน (สอบโควต้า) น้อยเกินไป โดยเฉพาะความถนัดทางการแพทย์	3
5. จังหวัดนนทบุรีไม่ควรให้สิทธิ์ในการสอบโควต้า	3

จากตาราง 14 แสดงว่านิสิตและบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะสูงสุดตามลำดับ ดังนี้ ควรมีเกณฑ์มาตรฐานในการคัดเลือกนิสิต ($f=16$) ควรมีการพิจารณาปรับปรุงการทำสัญญาเข้าเป็นนิสิตแพทย์ให้เหมาะสม ($f=11$) และควรมีการทดสอบด้านจิตวิทยาทั้งก่อนเข้าเรียนและก่อนจบการศึกษา ($f=9$)

2.5 อุปสรรคการเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน และจำนวนคนไข้

การประเมินอุปสรรคการเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน และจำนวนคนไข้ วิเคราะห์จากแบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ ดังแสดงในตาราง

ตาราง 15 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ที่มีต่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียนและจำนวนคนไข้

ข้อความ	อาจารย์ n=64		นิสิต n=37		บัณฑิตแพทย์ n=120	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ท่านเห็นว่าอุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน และจำนวนคนไข้ มีความเหมาะสมในระดับใด						
1. อุปกรณ์การเรียนการสอนประเภท โสตทัศนูปกรณ์						
1.1 มีจำนวนเพียงพอ	3.33	0.82	3.36	0.68	3.33	0.71
1.2 มีคุณภาพอยู่ในสภาพที่ใช้การได้.....	3.39	0.79	3.42	0.65	3.40	0.65
1.3 มีความทันสมัย.....	3.50	0.73	3.53	0.65	3.32	0.64
1.4 ความสะดวกในการใช้บริการ.....	3.42	0.71	3.36	0.64	3.36	0.74
2. อุปกรณ์การเรียนการสอนประเภท เครื่องมือที่ใช้ในห้องปฏิบัติการ						
2.1 มีจำนวนเพียงพอ	3.22	0.68	3.31	0.69	3.41	0.83
2.2 มีคุณภาพอยู่ในสภาพที่ใช้การได้.....	3.34	0.65	3.22	0.71	3.44	0.85
2.3 มีความทันสมัย.....	3.31	0.66	3.33	0.53	3.26	0.67
2.4 ความสะดวกในการใช้บริการ	3.38	0.60	3.39	0.69	3.40	0.73
3. ตำราเรียน						
3.1 มีจำนวนเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน.....	3.39	0.75	3.31	0.79	3.09	0.80
3.2 ห้องสมุดมีหนังสือที่ทันสมัย.....	3.31	0.77	3.69	0.86	3.37	0.81
3.3 ความสะดวกในการยืม-คืนหนังสือจาก ห้องสมุด.....	3.55	0.59	3.75	0.81	3.50	0.66

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อความ	อาจารย์ n=64		นิสิต n=37		บัณฑิตแพทย์ n=120	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
4. ความเหมาะสมของสถานที่เรียน						
4.1 การจัดห้องบรรยายเหมาะสมกับ จำนวนผู้เรียน	3.34	0.82	3.44	0.61	3.25	0.78
4.2 การจัดห้องปฏิบัติการสอดคล้องกับ ลักษณะเนื้อหาวิชา	3.48	0.62	3.56	0.65	3.36	0.72
4.3 ขนาดของห้องปฏิบัติการเหมาะสมกับ จำนวนผู้เรียน.....	3.36	0.76	3.44	0.69	3.23	0.70
4.4 สถานที่ฝึกปฏิบัติงานมีความเหมาะสม.	3.36	0.57	3.53	0.74	3.11	0.80
5. จำนวนคนไข้	3.31	0.64	3.42	0.65	3.19	0.67
รวม	3.37	0.50	3.45	0.46	3.29	0.54

จากตาราง 15 แสดงว่าอาจารย์ประเมินอุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน และจำนวนคนไข้โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่มีความเหมาะสมปานกลาง ยกเว้นข้อ 3.3 ความสะดวกในการยืม-คืนหนังสือจากห้องสมุด ที่อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก

นิสิตประเมินอุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน และจำนวนคนไข้โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 1.3 อุปกรณ์การเรียนการสอนประเภทโสตทัศนูปกรณ์มีความทันสมัย ข้อ 3.2 ห้องสมุดมีหนังสือที่ทันสมัย ข้อ 3.3 ความสะดวกในการยืม-คืนหนังสือจากห้องสมุด ข้อ 4.2 ขนาดของห้องปฏิบัติการสอดคล้องกับลักษณะเนื้อหาวิชา และข้อ 4.4 สถานที่ฝึกปฏิบัติ ที่นิสิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก

บัณฑิตแพทย์ประเมินอุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน และจำนวนคนไข้โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$, S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลางทุกข้อ

ตาราง 16 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนิสิต และบัณฑิตแพทย์ที่มีต่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน และจำนวนคนไข้ จากแบบสอบถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. ตำราเรียนและเอกสารประกอบการเรียนการสอนมีน้อยและไม่ครอบคลุมทุกสาขาวิชาที่เปิดสอน	15
2. ห้องปฏิบัติการของพรีคลินิกมีอุปกรณ์การเรียนการสอนครบถ้วน	11
3. สถานที่เรียนมีความเหมาะสม แต่เนื่องจากมีจำนวนนิสิตเพิ่มมากขึ้นจึงควรร้ายสถานที่เรียนไปศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี องค์กรักษ์	7
4. ควรลดจำนวนนิสิตให้เหลือประมาณ 50 คนต่อปี	7
5. จำนวนผู้เรียนกับคนไข้ ไม่ได้สัดส่วนกันและความหลากหลายของคนไข้มีน้อย	7
6. อุปกรณ์การเรียนการสอนที่ใช้ในแต่ละกลุ่มงานมีไม่เพียงพอ	6
7. ควรแจกเอกสารประกอบการสอนก่อนเข้าปฏิบัติงานในแต่ละภาควิชาและให้ครบตามหัวข้อที่เรียน เพื่อให้นิสิตมีโอกาสเตรียมตัวก่อนเข้าเรียน	5
8. นิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 6 ที่ไปฝึกงานในโรงพยาบาลภายนอกมหาวิทยาลัยควรจะได้รับสิทธิและความสะดวกในการยืม-คืนหนังสือของหอสมุดด้วย	3
9. ควรมีเจ้าหน้าที่ดูแล รักษาความสะอาดสถานที่ฝึกงานที่วชิรพยาบาลทั้งในส่วนของที่พักและสถานที่ปฏิบัติงาน	3
10. แต่ละภาควิชาควรมีห้องประชุมใหญ่ที่สามารถบรรจุนิสิตแพทย์แพทย์ประจำบ้าน อาจารย์ผู้สอน และผู้สังเกตการณ์จากแผนกต่าง ๆ มาร่วมประชุมพร้อมกันได้	3

จากตาราง 16 นิสิตและบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะสูงสุดตามลำดับดังนี้ ตำราเรียนและเอกสารประกอบการเรียนการสอนมีน้อยและไม่ครอบคลุมทุกสาขาวิชาที่เปิดสอน ($f=15$) ห้องปฏิบัติการของพรีคลินิกมีอุปกรณ์การเรียนการสอนครบถ้วน ($f=11$) สถานที่เรียนมีความเหมาะสม แต่เนื่องจากมีจำนวนนิสิตเพิ่มมากขึ้นจึงควรร้ายสถานที่เรียนไปเรียนที่ศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี องค์กรักษ์ ($f=7$) ควรลดจำนวน

นิสิตให้เหลือประมาณ 50 คนต่อปี ($f=7$) จำนวนผู้เรียนกับจำนวนคนไข้ไม่ได้สัดส่วนกันและความหลากหลายของคนไข้มีน้อย ($f=7$) อุปกรณ์การเรียนการสอนที่ใช้ในแต่ละกลุ่มงานมีไม่เพียงพอ ($f=6$) และควรแจกเอกสารประกอบการสอนก่อนเข้าปฏิบัติงานในแต่ละภาควิชาและให้ครบตามหัวข้อที่เรียน เพื่อให้ นิสิตมีโอกาสเตรียมตัวก่อนเข้าเรียน ($f=5$)

3. กระบวนการ ได้แก่ การประเมินกระบวนการเรียนการสอน วิเคราะห์จากแบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ ดังแสดงในตาราง 17 - 18

ตาราง 17 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ ที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอน

ข้อความ	อาจารย์ n=64		นิสิต n=37		บัณฑิตแพทย์ n=100	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ท่านเห็นว่ากระบวนการเรียนการสอนและการจัดการเรียนการสอนของคณะแพทย-ศาสตร์ มีความเหมาะสมในระดับใด						
ระดับพรีคลินิก						
1. กระบวนการเรียนการสอนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร.....	3.59	0.58	3.72	0.57	3.50	0.65
2. อาจารย์สามารถสอนเนื้อหาต่าง ๆ ได้ครอบคลุมตามที่ระบุไว้ในหลักสูตร.....	3.59	0.58	3.81	0.67	3.55	0.66
3. อาจารย์ผู้สอนเน้นเนื้อหาทางด้านทฤษฎี...	3.64	0.57	3.83	0.61	3.71	0.60
4. อาจารย์ผู้สอนเน้นเนื้อหาทางด้านปฏิบัติ...	3.50	0.56	3.42	0.65	3.50	0.67
5. มีกิจกรรมส่งเสริมความรู้และทักษะนอกเหนือชั้นเรียน	3.30	0.66	3.33	0.63	3.19	0.77
6. มีการสอดแทรกจริยธรรมให้นิสิต	3.33	0.69	3.42	0.69	3.22	0.66
7. ให้นิสิตมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน.....	3.37	0.63	3.33	0.68	3.19	0.72
8. สามารถนำความรู้ที่ได้รับในระดับพรีคลินิกไปประยุกต์ใช้ในระดับคลินิกได้	3.44	0.59	3.36	0.76	3.17	0.76
รวม	3.47	0.50	3.54	0.47	3.38	0.54

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อความ	อาจารย์ n=64		นิสิต n=37		บัณฑิตแพทย์ n=120	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ระดับคลินิก						
9. กระบวนการเรียนการสอนสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร.....	3.48	0.59	3.78	0.48	3.62	0.67
10. อาจารย์สามารถสอนเนื้อหาต่าง ๆ ได้ ครอบคลุมตามที่ระบุไว้ในหลักสูตร.....	3.53	0.62	3.83	0.51	3.62	0.70
11. อาจารย์ผู้สอนเน้นเนื้อหาทางด้านทฤษฎี..	3.56	0.64	3.78	0.54	3.54	0.67
12. อาจารย์ผู้สอนเน้นเนื้อหาทางด้านปฏิบัติ.	3.44	0.69	3.81	0.62	3.59	0.68
13. มีกิจกรรมส่งเสริมความรู้และทักษะนอก เหนือชั้นเรียน	3.23	0.75	3.47	0.74	3.26	0.81
14. มีการสอดแทรกจริยธรรมให้นิสิต.....	3.25	0.78	3.50	0.61	3.35	0.75
15. ให้นิสิตมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน.....	3.27	0.72	3.64	0.76	3.43	0.75
16. ส่งเสริมให้นิสิต						
16.1 นำความรู้ทางด้านทฤษฎีไปประกอบ วิชาชีพเวชกรรมได้	3.69	0.66	3.94	0.63	3.72	0.66
16.2 นำความรู้ทางด้านปฏิบัติไปประกอบ วิชาชีพเวชกรรมได้.....	3.64	0.70	4.03	0.65	3.74	0.66
16.3 เป็นแพทย์ที่มีคุณภาพ	3.72	0.74	4.03	0.65	3.74	0.73
16.4 เป็นแพทย์ที่มีคุณธรรม	3.50	0.84	3.97	0.70	3.63	0.67
16.5 นำความรู้ไปใช้ในการวิจัยและพัฒนา	3.36	0.86	3.83	0.81	3.44	0.86
รวม	3.47	0.58	3.80	0.48	3.55	0.58
รวมทั้งหมด	3.47	0.52	3.70	0.46	3.48	0.55

จากตาราง 17 แสดงว่า อาจารย์และบัณฑิตแพทย์ประเมินกระบวนการเรียนการสอนโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.52 และ $\bar{X} = 3.48$, S.D. = 0.55 ตามลำดับ) ส่วนนิสิตแพทย์ประเมินกระบวนการเรียนการสอนโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.46)

เมื่อพิจารณากระบวนการเรียนการสอนแต่ละระดับพบว่า

ระดับพรีคลินิกอาจารย์มีความคิดเห็นต่อกระบวนการเรียนการสอนส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.50) ยกเว้นข้อ 1. ที่อาจารย์เห็นว่ากระบวนการเรียนการสอนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมาก ข้อ 2. อาจารย์สามารถสอนเนื้อหาต่างๆ ได้ครอบคลุมตามที่ระบุไว้ในหลักสูตร และ ข้อ 3. อาจารย์ผู้สอนเน้นเนื้อหาทางด้านทฤษฎี ที่อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก

นิสิตแพทย์มีความคิดเห็นต่อกระบวนการเรียนการสอนโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 0.47) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่นิสิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อ 4. อาจารย์ผู้สอนเน้นเนื้อหาทางด้านทฤษฎี ข้อ 5. มีกิจกรรมส่งเสริมความรู้และทักษะนอกเหนือชั้นเรียน ข้อ 6. มีการสอดแทรกจริยธรรมให้นิสิต ข้อ 7. ให้นิสิตมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน และข้อ 8. สามารถนำความรู้ที่ได้รับในระดับพรีคลินิกไปประยุกต์ใช้ในระดับคลินิกได้

บัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นต่อกระบวนการเรียนการสอนโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$, S.D. = 0.54) ยกเว้นข้อ 2. อาจารย์สามารถสอนเนื้อหาต่างๆ ได้ครอบคลุมตามที่ระบุไว้ในหลักสูตร และข้อ 3. อาจารย์ผู้สอนเน้นเนื้อหาทางด้านทฤษฎี ที่อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก

ระดับคลินิกอาจารย์มีความเห็นว่ากระบวนการเรียนการสอนส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.58) ยกเว้น ข้อ 10 อาจารย์สามารถสอนเนื้อหาต่างๆ ได้ครอบคลุมตามที่ระบุไว้ในหลักสูตร ข้อ 11. อาจารย์ผู้สอนเน้นเนื้อหาทางด้านทฤษฎี ข้อ 16.1 นำความรู้ทางด้านทฤษฎีไปประกอบวิชาชีพเวชกรรมได้ ข้อ 16.2 นำความรู้ทางด้านปฏิบัติไปประกอบวิชาชีพเวชกรรมได้ และข้อ 16.3 เป็นแพทย์ที่มีคุณภาพ ที่อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก

นิสิตมีความคิดเห็นว่าการเรียนการสอนส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.48) ยกเว้นข้อ 13. มีกิจกรรมส่งเสริมความรู้และทักษะนอกเหนือชั้นเรียน และข้อ 14. มีการสอดแทรกจริยธรรมให้นิสิต ที่นิสิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง

บัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่าการเรียนการสอนส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.58) ยกเว้นข้อ 13. มีกิจกรรมส่งเสริมความรู้และทักษะนอกเหนือชั้นเรียน ข้อ 14. มีการสอดแทรกจริยธรรมให้นิสิต ข้อ 15. ให้นิสิตมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน และข้อ 16.5 ส่งเสริมให้นิสิตนำความรู้ไปใช้ในการวิจัยและพัฒนา ที่บัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 18 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนิสิต และบัณฑิตแพทย์ ที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอน จากแบบสอบถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. อาจารย์ผู้สอนควรถ่ายทอดความรู้ให้แพทย์ประจำบ้านอย่างเป็นระบบ เพื่อแพทย์ประจำบ้านจะได้นำความรู้ที่ได้รับมาถ่ายทอดได้อย่างถูกต้อง	6
2. ควรมีอาจารย์ที่ปรึกษาที่สามารถให้คำปรึกษานิสิตได้ทุกเรื่อง	5
3. ในแต่ละรายวิชาควรมีการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อประเมินประสิทธิภาพในการสอน	5
4. เนื้อหาความรู้ในระดับพรีคลินิกไม่สอดคล้องกับการนำไปใช้ในระดับคลินิก	4
5. ควรมีชั่วโมงบรรยายสำหรับนิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 6 นอกเหนือจากการฝึกภาคปฏิบัติด้วย	3

จากตาราง 18 นิสิตและบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า อาจารย์ผู้สอนควรถ่ายทอดความรู้ให้แพทย์ประจำบ้านอย่างเป็นระบบ เพื่อแพทย์ประจำบ้านจะได้นำความรู้ที่ได้รับมาถ่ายทอดได้อย่างถูกต้อง (f=6) ควรมีอาจารย์ที่ปรึกษาที่สามารถให้คำปรึกษานิสิตได้ทุกเรื่อง (f=5) ในแต่ละรายวิชาควรมีการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อประเมินประสิทธิภาพในการสอน (f=5) เนื้อหาความรู้ในระดับพรีคลินิกไม่สอดคล้องกับการนำไปใช้ในระดับคลินิก (4) และควรมีชั่วโมงบรรยายสำหรับนิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 6 นอกเหนือจากการฝึกภาคปฏิบัติด้วย (f=3)

3.2 การวัดและประเมินผล

การประเมินการวัดและประเมินผล วิเคราะห์จากแบบสอบถามความคิดเห็นอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ ดังแสดงในตาราง 19 - 20

ตาราง 19 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิตและบัณฑิตแพทย์ ที่มีต่อการวัดและประเมินผล

ข้อความ	อาจารย์ n=64		นิสิต n=37		บัณฑิตแพทย์ n=120	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ท่านเห็นว่าการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนสาขาแพทยศาสตร์มีความเหมาะสมในระดับใด						
1. การประเมินความรู้ทางด้านทฤษฎี.....	3.61	0.55	3.58	0.60	3.52	0.66
2. การประเมินความรู้ทางด้านปฏิบัติ.....	3.52	0.62	3.44	0.56	3.40	0.68
3. การวัดและประเมินผลเหมาะสมกับเนื้อหา รายวิชา	3.50	0.56	3.47	0.56	3.47	0.68
4. มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลรายวิชา อย่างเหมาะสม	3.50	0.68	3.47	0.61	3.37	0.67
5. มีการจัดประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ	3.48	0.71	3.50	0.56	3.36	0.71
6. มีการวัดและประเมินผลที่บริสุทธิ์และ ยุติธรรม	3.48	0.64	3.11	0.75	3.12	0.90
รวม	3.52	0.56	3.45	0.50	3.37	0.60

จากตาราง 19 แสดงว่า อาจารย์ประเมินการวัดและประเมินผลโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อ 3. การวัดและประเมินผลเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ข้อ 4. มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลรายวิชาอย่างเหมาะสม ข้อ 5. มีการจัดประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ และข้อ 6. มีการวัดและประเมินผลที่บริสุทธิ์และยุติธรรม

นิสิตและบัณฑิตแพทย์ประเมินการวัดและประเมินผลโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 0.50 และ $\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.60 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับปานกลางทุกข้อ ยกเว้น ข้อ 1. การประเมินความรู้ทางด้านทฤษฎี ที่นิสิตและบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 20 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนิสิต และบัณฑิตแพทย์ ที่มีต่อการวัดและประเมินผลจากแบบสอบถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. การประเมินผลภาคปฏิบัติควรมีเกณฑ์ประเมินที่ใช้ระบบเดียวกันเพื่อความยุติธรรม	20
2. การประเมินผลโดยการใช้ข้อสอบเก่าทำให้การสอบไม่มีความเป็นธรรม	16
3. การประเมินผลทางทฤษฎีมีความถูกต้องเหมาะสม	15
4. ควรมีการประกาศเกณฑ์การวัดและประเมินผลให้ชัดเจน และรับทราบโดยทั่วถึงกัน	8
5. ข้อสอบไม่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่เรียนและการปฏิบัติงานจริง	7
6. ควรมีการแบ่งเนื้อหาวิชาสำหรับการประเมินผลแต่ละครั้งโดยเฉพาะวิชาที่มีเนื้อหามาก เช่น วิชาอายุรศาสตร์ เป็นต้น	6
7. ควรมีมาตรการเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการผิดพลาดในการประเมินผลการเรียนของนิสิต	4

จากตาราง 20 นิสิตและบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่าการประเมินผลภาคปฏิบัติควรมีเกณฑ์ประเมินที่ใช้ระบบเดียวกันเพื่อความยุติธรรม ($f=20$) การประเมินผลโดยการใช้ข้อสอบเก่าทำให้การสอบไม่มีความเป็นธรรม ($f=16$) การประเมินผลทางทฤษฎีมีความเหมาะสมถูกต้อง ($f=15$) ควรมีการประกาศเกณฑ์การวัดและประเมินผลให้ชัดเจน และรับทราบโดยทั่วถึงกัน ($f=8$) ข้อสอบไม่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่เรียนและการปฏิบัติงานจริง ($f=7$) ควรมีการแบ่งเนื้อหาวิชาสำหรับการประเมินผลแต่ละครั้งโดยเฉพาะวิชาที่มีเนื้อหามาก เช่น วิชาอายุรศาสตร์ เป็นต้น ($f=6$) ควรมีมาตรการเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการผิดพลาดในการประเมินผลการเรียนของนิสิต ($f=4$)

3.3 การบริหารหลักสูตร การประเมินการบริหารหลักสูตร วิเคราะห์จากแบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ ดังแสดงในตาราง 21 - 22

ตาราง 21 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ ที่มีต่อการบริหารหลักสูตร

ข้อความ	อาจารย์ n=64		นิสิต n=37		บัณฑิตแพทย์ n=120	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ท่านเห็นว่าการบริหารหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับใด						
1. วิธีการคัดเลือกนิสิต	3.70	0.73	3.75	0.60	3.65	0.62
2. การจัดตารางเรียน ตารางสอน.....	3.50	0.73	3.67	0.68	3.50	0.62
3. การจัดตารางสอบ	3.48	0.76	3.64	0.64	3.49	0.68
4. การจัดสอบ Comprehensive มีความเหมาะสมระดับใด						
4.1 ระยะเวลาที่ใช้ในการสอบ	3.53	0.64	3.25	0.87	3.14	0.93
4.2 จำนวนข้อสอบ	3.45	0.59	3.42	0.87	3.21	0.79
5. ระบบการลงทะเบียน	3.41	0.79	3.39	0.69	3.30	0.78
6. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้นิสิตมีประสิทธิภาพ	3.47	0.82	3.58	0.60	3.32	0.67
7. การจัดสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหารายวิชา	3.47	0.80	3.58	0.55	3.07	0.79
8. การให้บริการด้านวิชาการแก่นิสิต	3.31	0.73	3.44	0.50	3.24	0.74
9. ความเหมาะสมของคุณภาพของอุปกรณ์การเรียนการสอน.....	3.31	0.61	3.56	0.65	3.07	0.89
10. สถานที่ฝึกในระดับคลินิก	3.23	0.92	3.31	0.79	2.98	0.99
11. การจัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษา.....	3.11	1.04	3.06	0.75	2.78	1.08
12. การจัดอาจารย์ผู้สอนแต่ละรายวิชา	3.50	0.53	3.58	0.50	3.43	0.90
13. อาจารย์ที่ปรึกษามีส่วนช่วยในการเรียน...	3.45	0.66	3.14	0.83	3.25	0.67
14. การจัดสรรงบประมาณเพียงพอ	2.97	0.89	3.25	0.55	3.06	0.92
15. ห้องสมุด	3.17	0.68	3.56	0.73	3.21	0.81
16. สภาพแวดล้อม	3.11	0.74	3.25	0.65	2.96	0.91
17. การประชาสัมพันธ์หลักสูตร.....	2.69	0.79	3.17	0.74	2.77	0.99
รวม	3.33	0.55	3.43	0.43	3.19	0.58

จากตาราง 21 แสดงว่าอาจารย์ประเมินการบริหารหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่มีความ

เหมาะสมในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 1. วิธีการคัดเลือกนิสิต และข้อ 4.1 ระยะเวลาที่ใช้ในการสอบ ที่อาจารย์มีความคิดเห็นว่าเป็นเหมาะสมในระดับมาก

นิสิตประเมินการบริหารหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 1. วิธีการคัดเลือกนิสิต ข้อ 2 การจัดตารางเรียน ตารางสอน ข้อ 3 การจัดตารางสอบ ข้อ 6. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้นิสิตมีประสิทธิภาพ ข้อ 7 การจัดสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา ข้อ 9. คุณภาพของอุปกรณ์การเรียนการสอน ข้อ 12. การจัดอาจารย์ผู้สอนแต่ละรายวิชา และข้อ 15 ห้องสมุด ที่นิสิตมีความคิดเห็นว่าเป็นเหมาะสมในระดับมาก

บัณฑิตแพทย์ประเมินการบริหารหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.19$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่มีความเหมาะสมปานกลาง ยกเว้นข้อ 1 วิธีการคัดเลือกนิสิต ที่บัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่าเป็นเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 22 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ ที่มีต่อการบริหารหลักสูตร จากแบบสอบถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่
อาจารย์	
1. ควรจัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่สามารถช่วยนิสิตได้ทั้งเรื่อง การเรียน และเรื่องส่วนตัว	15
2. ควรมีการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิต เพื่อจะได้ทำกิจกรรมและประสานความสัมพันธ์กัน	12
นิสิตแพทย์	
1. ควรเน้นการปฏิบัติงานและเวลาเรียนในชั้นคลินิกให้มากกว่านี้	12
2. การลงทะเบียนไม่ได้รับความสะดวก เนื่องจากนิสิตแพทย์ของ มศว. ที่เรียนระยะคลินิกที่วชิรพยาบาล ต้องเดินทางไปลง ทะเบียนที่ มศว ประสานมิตร ซึ่งไม่สะดวกเพราะนิสิตแพทย์ต้อง ปฏิบัติงานในแต่ละกลุ่มงานทั้งวัน ควรจัดให้ลงทะเบียนเรียนที่ วชิรพยาบาลได้	11

ตาราง 22 (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่
3. ควรจัดสอบ comprehensive แยกกันระหว่างพรีคลินิกและคลินิก	11
4. ควรมีระบบป้องกันและบทลงโทษเมื่อมีการทุจริตในการสอบ comprehensive	9
5. ควรจัดสถานที่ออกกำลังกายและสันทนาการให้นิสิตแพทย์	8
6. การเรียนโดยเฉพาะกลุ่มวิชาโทเช่น จักษุ โสต ศอ นาสิก ลาริงซ์-วิทยา มีเวลาเรียนน้อยเกินไป	3
บัณฑิตแพทย์	
1. ควรจัดให้มีการลงทะเบียนที่วชิรพยาบาล หากไม่สามารถดำเนินการได้ควรให้จัดรถบริการรับ-ส่ง	18
2. ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาไม่มีประสิทธิภาพ	13
3. อาจารย์ของคณะแพทยศาสตร์ ควรติดตามดูแลการปฏิบัติงานของนิสิตอย่างสม่ำเสมอ	12
4. ควรจัดสถานที่เรียนและฝึกปฏิบัติในระดับคลินิกที่เหมาะสม	11
5. ห้องสมุดของคณะคัมภีร์มีหนังสือไม่เพียงพอต่อจำนวนนิสิต และไม่สามารถเก็บสื่อการสอนได้	9
6. ควรจัดให้มีสถานที่สำหรับการพักผ่อนและจัดกิจกรรมของนิสิตแพทย์	8
7. ควรจัดหาสื่อการเรียนการสอนเพื่อเอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนิสิตให้มากกว่านี้	7
8. งบประมาณการจัดการศึกษามีไม่เพียงพอ	5

จากตาราง 22 อาจารย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า ควรจัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่สามารถช่วยนิสิตได้ทั้งเรื่องการเรียนรู้และเรื่องส่วนตัว ($f=15$) และควรมีการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิตเพื่อจะได้ทำกิจกรรมร่วมกันและประสานความสัมพันธ์กัน ($f=12$)

นิสิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า ควรเน้นการปฏิบัติงานและเวลาเรียนในชั้นคลินิกให้มากกว่านี้ ($f=12$) การลงทะเบียนไม่ได้รับความสะดวกเนื่องจากนิสิตแพทย์ของ มศว. ที่เรียนระยะคลินิกที่วชิรพยาบาล ต้องเดินทางไปลงทะเบียนที่ มศว ประสานมิตร ซึ่งไม่สะดวก เพราะนิสิตแพทย์ต้องปฏิบัติงานในแต่ละกลุ่มงานทั้งวัน ควรจัดให้ลงทะเบียนเรียนที่วชิรพยาบาล

ได้ (f=11) ควรจัดสอบ comprehensive แยกกันระหว่างพรีคลินิกและคลินิก (f=11) ควรมีระบบป้องกันและบทลงโทษเมื่อมีการทุจริตในการสอบ comprehensive (f=9) ควรจัดสถานที่ออกกำลังกายและสันทนาการให้นิสิตแพทย์ (f=8) และการเรียนโดยเฉพาะกลุ่มวิชาโท เช่น จักษุ โสต ศอ นาสิก ลาริงซ์วิทยา มีเวลาเรียนน้อยเกินไป (f=3)

บัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า ควรจัดให้มีการลงทะเบียนที่วชิรพยาบาล หากไม่สามารถดำเนินการได้ควรให้จัดรถบริการรับ-ส่ง (f=18) ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาไม่มีประสิทธิภาพ (f=13) อาจารย์ของคณะแพทยศาสตร์ ควรติดตามดูแลการปฏิบัติงานของนิสิตอย่างสม่ำเสมอ (f=12) ควรจัดสถานที่เรียนและฝึกปฏิบัติในระดับคลินิกที่เหมาะสม (f=11) ห้องสมุดของคณะคับแคบมีหนังสือไม่เพียงพอต่อจำนวนนิสิตและไม่สามารถเก็บสื่อการสอนได้ (f=9) ควรจัดให้มีสถานที่สำหรับการพักผ่อนและจัดกิจกรรมของนิสิตแพทย์ (f=8) ควรจัดหาสื่อการเรียนการสอนเพื่อเอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนิสิตให้มากกว่านี้ (f=7) และงบประมาณการจัดการศึกษามีไม่เพียงพอ (f=5)

4. ด้านผลผลิต ได้แก่การประเมินประสิทธิภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จากการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต ด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และการปฏิบัติงาน ดังแสดงในตาราง 23 - 24

ตาราง 23 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์ ที่มีต่อประสิทธิภาพของบัณฑิตด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และการปฏิบัติงาน

ข้อความ	ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์	
	n=100	
	$\bar{X}$	S.D.
ท่านเห็นว่าบัณฑิตมีประสิทธิภาพทางด้านความรู้ ทักษะ เจตคติและปฏิบัติงานในระดับใด		
1. เป็นแพทย์ที่เป็นที่ยอมรับของสังคม	3.92	0.46
ด้านความรู้		
2. ด้านทฤษฎี	3.71	0.54
3. ด้านปฏิบัติ	3.67	0.66

ตาราง 23 (ต่อ)

ข้อความ	ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์ n=100	
	$\bar{X}$	S.D.
4. ความรู้ทางด้านวิชาชีพ		
4.1 ด้านการรักษา (Curative)	3.93	0.62
4.2 ด้านการป้องกัน (Preventive)	3.31	0.66
4.3 ด้านการส่งเสริมสุขภาพ (Promotive)	3.28	0.67
4.4 ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ (Rehabilitative)	3.25	0.72
5. ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้.....	3.75	0.68
6. มีความสามารถในการประยุกต์ใช้วิทยาการทางด้านการแพทย์.....	3.53	0.58
รวม	3.59	0.42
ด้านทักษะ		
ความชำนาญ		
7. ในการถ่ายทอดความรู้.....	3.53	0.60
8. ทางด้านวิชาชีพ		
8.1 ด้านการรักษา (Curative)	3.89	0.67
8.2 ด้านการป้องกัน (Preventive)	3.31	0.68
8.3 ด้านการส่งเสริมสุขภาพ (Promotive)	3.31	0.68
8.4 ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ (Rehabilitative)	3.27	0.72
9. ในการใช้เครื่องมือในการประกอบวิชาชีพ.....	3.52	0.62
10. มีความสามารถในการประยุกต์ใช้วิทยาการทางด้านการแพทย์	3.59	0.62
รวม	3.47	0.50

ตาราง 23 (ต่อ)

ข้อความ	ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์ n=100	
	$\bar{X}$	S.D.
ด้านเจตคติ		
11. มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การปฏิบัติงาน.....	4.19	0.73
12. มีมนุษยสัมพันธ์	4.12	0.72
13. มีระเบียบวินัย	4.16	0.70
14. มีความซื่อสัตย์สุจริต	4.35	0.58
15. มีคุณธรรม จริยธรรม	4.12	0.66
16. มีความรับผิดชอบ	4.20	0.64
17. มีความเสียสละ	4.15	0.73
18. มีเจตคติที่ดีต่อการประกอบวิชาชีพเวชกรรม	4.11	0.56
19. มีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ	4.27	0.62
รวม	4.16	0.55
ด้านการปฏิบัติงาน		
20. สามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.93	0.55
21. สามารถประยุกต์ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม	3.76	0.54
22. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานด้านวิชาชีพเวชกรรม	3.80	0.64
23. สามารถสื่อสารกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ	3.92	0.67
24. ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงาน	3.88	0.57
รวม	3.86	0.49
รวมทั้งหมด	3.77	0.40

จากตาราง 23 แสดงว่า ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่าประสิทธิภาพของบัณฑิตแพทย์โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่าแพทย์ที่เป็นที่ยอมรับของสังคมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.46)

ด้านความรู้ ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นโดยรวมว่าประสิทธิภาพของบัณฑิตแพทย์ด้านความรู้มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์มีความเห็นว่าประสิทธิภาพของบัณฑิตแพทย์ด้านความรู้ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้น ความรู้ทางด้านวิชาชีพ ข้อ 4.2 ด้านการป้องกัน (Preventive) ข้อ 4.3 ด้านการส่งเสริมสุขภาพ (Promotive) และข้อ 4.4 ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ (Rehabilitative) ที่ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์มีความเห็นว่ามี ความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ด้านทักษะ ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นโดยรวมว่าประสิทธิภาพของบัณฑิตแพทย์ด้านทักษะมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์มีความเห็นว่าประสิทธิภาพของบัณฑิตแพทย์ด้านทักษะมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 7. การถ่ายทอดความรู้ ความสามารถทางด้านวิชาชีพ ข้อ 8.1 ด้านการรักษา (Curative) ข้อ 9. การใช้เครื่องมือในการประกอบวิชาชีพ และข้อ 10. ความสามารถในการประยุกต์ใช้วิทยาการทางด้านการแพทย์ ที่ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์มีความเห็นว่ามี ความเหมาะสมในระดับมาก

ด้านเจตคติ ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นโดยรวมว่าบัณฑิตแพทย์มี ประสิทธิภาพด้านเจตคติเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์มีความเห็นว่าประสิทธิภาพของบัณฑิตแพทย์ด้านเจตคติมีความเหมาะสมในระดับมากทุกข้อ

ด้านการปฏิบัติงาน ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นโดยรวมว่าบัณฑิตแพทย์มีประสิทธิภาพด้านการปฏิบัติงานเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์มีความเห็นว่าประสิทธิภาพของบัณฑิตแพทย์ด้านการปฏิบัติงานมีความเหมาะสมในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 24 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์ เกี่ยวกับ
ประสิทธิภาพของบัณฑิตแพทย์ จากแบบสอบถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่
เป็นแพทย์ที่เป็นที่ยอมรับของสังคม	
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นสถาบันที่ผลิตแพทย์ที่มีคุณภาพให้กับสังคมได้ดีแห่งหนึ่ง	11
ด้านความรู้	
1. ควรสอนเรื่องสิทธิผู้ป่วยตามกฎหมาย เรื่องสิทธิการรักษาผู้ป่วย เช่นเกี่ยวกับบัตรสุขภาพ บัตร สปร เป็นต้น	6
2. ควรเพิ่มเติมหลักสูตรเรื่องพฤติกรรมบริการและระเบียบราชการที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกับความรู้เรื่องการรักษาพยาบาลด้วย	5
3. ควรเพิ่มเนื้อหาวิชาการ ทักษะหัตถการด้านการแพทย์ให้มากขึ้น	5
4. หลักสูตรควรเพิ่มในเรื่องงานบริหารเพื่อให้บัณฑิตแพทย์ทราบบทบาทหน้าที่ของแพทย์ประจำและงานบริหาร เพื่อสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้	4
ด้านทักษะ	
1. ควรให้อาจารย์แพทย์ไปสอนในโรงพยาบาลชุมชนด้วย	14
2. ควรให้มีการฝึกปฏิบัติตามโรงพยาบาลให้มากขึ้น ทั้งในโรงเรียนแพทย์และโรงพยาบาลทั่วไปในต่างจังหวัด (โดยเฉพาะนิสิตแพทย์ปีสุดท้าย)	6
ด้านเจตคติ	
1. ควรเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการมีจรรยาบรรณแพทย์ คุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบต่องานด้านการแพทย์ให้มากขึ้น	5
2. บัณฑิตแพทย์มีเจตคติและพฤติกรรมบริการที่ดี	5
3. ขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และมีการปฏิบัตินอกเหนือกฎระเบียบ ซึ่งทำให้มีผลต่อการอยู่ร่วมกับบุคลากรอื่น ๆ	3

ตาราง 24 (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่
ด้านการปฏิบัติงาน	
1. ควรเพิ่มความรู้ ทักษะ เจตคติ และการปฏิบัติการทางสังคมศาสตร์ให้มากขึ้น	7
1. ควรเน้นด้านการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันให้นิสิตแพทย์เห็นเป็นรูปธรรม เพื่อสามารถประยุกต์กับพื้นที่ปฏิบัติงานได้จริง	5
2. ด้านประสบการณ์ในชุมชนและทัศนคติต่อชุมชนยังมีน้อย	4

จากตาราง 24 ผู้บังคับบัญชาบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเป็นแพทย์ที่เป็นที่ยอมรับของสังคมว่าคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นสถาบันที่ผลิตแพทย์ที่มีคุณภาพให้กับสังคมได้ดีแห่งหนึ่ง (f=11)

ด้านความรู้ ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่า ควรสอนเรื่องสิทธิผู้ป่วยตามกฎหมาย เรื่องสิทธิการรักษาผู้ป่วย เช่นเกี่ยวกับบัตรสุขภาพ บัตร สปร เป็นต้น (f=6) ควรเพิ่มเติมหลักสูตรเรื่องพฤติกรรมบริการและระเบียบราชการที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกับความรู้เรื่องการรักษาพยาบาลด้วย (f=5) ควรเพิ่มเนื้อหาวิชาการ ทักษะเหตุการณ์ด้านการแพทย์ให้มากขึ้น (f=5) หลักสูตรควรเพิ่มในเรื่องงานบริหารเพื่อให้บัณฑิตแพทย์ทราบบทบาทหน้าที่ของแพทย์ประจำและงานบริหาร เพื่อสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ (f=4)

ด้านทักษะ ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่า ควรให้อาจารย์แพทย์ไปสอนในโรงพยาบาลชุมชนด้วย (f=14) ควรให้มีการฝึกปฏิบัติตามโรงพยาบาลให้มากขึ้น ทั้งในโรงเรียนแพทย์และโรงพยาบาลทั่วไปในต่างจังหวัด โดยเฉพาะนิสิตแพทย์ปีสุดท้าย (f=6)

ด้านเจตคติ ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่า ควรเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการมีจรรยาบรรณแพทย์ คุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบต่องานด้านการแพทย์ให้มากขึ้น (f=5) บัณฑิตแพทย์มีเจตคติและพฤติกรรมบริการที่ดี (f=5) ขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่และมีการปฏิบัตินอกเหนือกฎระเบียบ ซึ่งทำให้มีผลต่อการอยู่ร่วมกับบุคลากรอื่น ๆ (f=3)

ด้านการปฏิบัติงาน ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่า ควรเพิ่มความรู้ ทักษะ เจตคติ และการปฏิบัติการทางสังคมศาสตร์ให้มากขึ้น (f=7) ควรเน้นด้านการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันให้นิสิตแพทย์เห็นเป็นรูปธรรม เพื่อสามารถประยุกต์กับพื้นที่ปฏิบัติงานได้จริง (f=5) ด้านประสบการณ์ในชุมชนและทัศนคติต่อชุมชนยังมีน้อย (f=4)

สรุปความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิต บัณฑิตแพทย์ และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์ ที่มีต่อหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดังแสดงในตาราง 25

ตาราง 25 ความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิต บัณฑิตแพทย์ และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์ที่มีหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความคิดเห็น	อาจารย์ N = 64		นิสิตแพทย์ N = 37		บัณฑิตแพทย์ N = 120		ผู้บังคับบัญชา บัณฑิตแพทย์ N = 100	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านบริบท	3.75	0.60	3.87	0.46	3.80	0.55	-	-
ด้านปัจจัยเบื้องต้น	3.56	0.45	3.75	0.42	3.62	0.42	-	-
ด้านกระบวนการ	3.44	0.50	3.52	0.42	3.35	0.50	-	-
ด้านผลผลิต	-	-	-	-	-	-	3.77	0.40

จากตาราง 25 แสดงว่าอาจารย์ นิสิตแพทย์ และบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นต่อด้านบริบทและด้านปัจจัยเบื้องต้นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านกระบวนการ อาจารย์และบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง นิสิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมมาก ส่วนด้านผลผลิตเกี่ยวกับประสิทธิภาพของบัณฑิตแพทย์ ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์มีความเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก

5. การเปรียบเทียบการประเมินหลักสูตรกับเกณฑ์ที่กำหนด

ผลการเปรียบเทียบการประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์กับเกณฑ์ที่กำหนด ($\bar{X} > 3.50$) แสดงในตาราง 26 - 30

ตาราง 26 การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรด้านบริบทตามความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิตและบัณฑิตแพทย์ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์

ด้านบริบท	$\bar{X}$	S.D.	T	p
วัตถุประสงค์ของหลักสูตร				
อาจารย์	3.75	0.60	3.281	.001
นิสิต	3.87	0.46	4.923	.000
บัณฑิตแพทย์	3.80	0.55	6.094	.000

จากตาราง 26 แสดงว่า อาจารย์ นิสิตและบัณฑิตแพทย์ มีความคิดเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

ตาราง 27 การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรด้านปัจจัยเบื้องต้นตามความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์

ด้านปัจจัยเบื้องต้น	$\bar{X}$	S.D.	t	p
โครงสร้างของหลักสูตร				
อาจารย์	3.46	0.55	-.625	0.267
นิสิต	3.56	0.52	0.654	0.258
บัณฑิตแพทย์	3.62	0.54	2.430	0.008
เนื้อหาของหลักสูตร				
อาจารย์	3.45	0.64	-.640	0.262
นิสิต	3.67	0.47	2.189	0.017
บัณฑิตแพทย์	3.62	0.60	2.199	0.015
คุณลักษณะของอาจารย์				
อาจารย์	3.54	0.62	0.470	0.320
นิสิต	3.75	0.53	2.917	0.006
บัณฑิตแพทย์	3.53	0.60	0.674	0.250

ตาราง 27 (ต่อ)

ด้านปัจจัยเบื้องต้น	$\bar{X}$	S.D.	T	p
คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา				
อาจารย์	3.98	0.41	9.362	0.000
นิสิต	4.31	0.91	5.416	0.000
บัณฑิตแพทย์	4.02	0.50	11.591	0.000
อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน				
สถานที่เรียนและจำนวนคนไข้				
อาจารย์	3.37	0.50	-1.979	0.026
นิสิต	3.45	0.46	-.691	0.247
บัณฑิตแพทย์	3.29	0.54	-4.226	0.000

จากตาราง 27 แสดงว่าอาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร และคุณลักษณะของอาจารย์ว่ามีความเหมาะสมไม่แตกต่างกับเกณฑ์ที่กำหนด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาว่ามีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน และจำนวนคนไข้ ว่ามีความเหมาะสมต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

นิสิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน และจำนวนคนไข้ว่ามีความเหมาะสมไม่แตกต่างกับเกณฑ์ที่กำหนด ส่วนเนื้อหาของหลักสูตร คุณลักษณะของอาจารย์ และคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษานิสิตมีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

บัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของอาจารย์มีความเหมาะสมไม่แตกต่างจาก เกณฑ์ที่กำหนด และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร และ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาว่ามีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ส่วนอุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน และจำนวนคนไข้ บัณฑิต- แพทย์มีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

ตาราง 28 การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรด้านกระบวนการตามความคิดเห็นของ
อาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์

ด้านกระบวนการ	$\bar{X}$	S.D.	t	p
กระบวนการเรียนการสอน				
อาจารย์	3.47	0.52	-.432	0.333
นิสิต	3.70	0.46	2.650	0.006
บัณฑิตแพทย์	3.48	0.55	-.389	0.349
การวัดและประเมินผล				
อาจารย์	3.52	0.56	.224	0.411
นิสิต	3.45	0.50	-.653	0.259
บัณฑิตแพทย์	3.37	0.60	-2.349	0.010
การบริหารหลักสูตร				
อาจารย์	3.33	0.55	-2.508	0.007
นิสิต	3.43	0.43	-.977	0.167
บัณฑิตแพทย์	3.19	0.58	-5.876	0.000

จากตาราง 28 แสดงว่าอาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลไม่แตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

นิสิตมีความคิดเห็นว่าการเรียนการสอนมีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล และการบริหารหลักสูตรไม่แตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนด

บัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่าการเรียนการสอนไม่แตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนด มีความคิดเห็นว่าการวัดและประเมินผล และการบริหารหลักสูตรต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

ตาราง 29 การประเมินความเหมาะสมด้านผลผลิตตามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาของ
บัณฑิตโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์

ด้านผลผลิต	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ประสิทธิภาพของบัณฑิต				
เป็นแพทย์ที่เป็นที่ยอมรับของสังคม	3.92	0.46	10.002	0.000
ด้านความรู้	3.59	0.42	2.185	0.015
ด้านทักษะ	3.47	0.50	-.691	0.245
ด้านเจตคติ	4.16	0.55	12.048	0.000
ด้านการปฏิบัติงาน	3.86	0.49	7.290	0.000
รวม	3.77	0.40	6.681	0.000

จากตาราง 29 แสดงว่าผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์ มีความเห็นว่าบัณฑิตแพทย์ เป็นที่ยอมรับของสังคม และมีประสิทธิภาพด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านการปฏิบัติงาน สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ส่วนประสิทธิภาพด้านทักษะ ผู้บังคับ-
บัญชาของบัณฑิตแพทย์มีความเห็นว่าไม่แตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนด

ตาราง 30 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิต บัณฑิตแพทย์ และผู้บังคับบัญชา-บัณฑิตแพทย์ ที่มีต่อหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒกับเกณฑ์

ความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ด้านบริบท				
อาจารย์	3.75	0.60	3.281	0.001
นิสิต	3.87	0.46	4.923	0.000
บัณฑิตแพทย์	3.80	0.55	6.049	0.000
ด้านปัจจัยเบื้องต้น				
อาจารย์	3.56	0.45	1.067	0.145
นิสิต	3.75	0.42	3.589	0.000
บัณฑิตแพทย์	3.62	0.42	3.084	0.001
ด้านกระบวนการ				
อาจารย์	3.44	0.50	-0.990	0.163
นิสิต	3.52	0.42	0.369	0.357
บัณฑิตแพทย์	3.35	0.50	-3.350	0.000
ด้านผลผลิต				
ผู้บังคับบัญชา	3.77	0.40	6.681	0.000

จากตาราง 30 แสดงว่าอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ ประเมินหลักสูตรด้านบริบทว่ามีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

ด้านปัจจัยเบื้องต้น นิสิตและบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่าการประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยเบื้องต้นมีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ส่วนอาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมไม่แตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนด

ด้านกระบวนการ อาจารย์และนิสิตมีความคิดเห็นว่าการประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการมีความเหมาะสมไม่แตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนด ส่วนบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

ด้านผลผลิต ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพของบัณฑิตว่ามีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นร้อยละ 60 ของจำนวนประชากร 567 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 321 คน ประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอนคณะแพทยศาสตร์จำนวน 64 คน นิสิตคณะแพทยศาสตร์ชั้นปีที่ 6 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 37 คน บัณฑิตสาขาวิชาแพทยศาสตรปีการศึกษา 2540-2542 จำนวน 120 คน และผู้บังคับบัญชาบัณฑิตแพทย์จำนวน 100 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบวิเคราะห์เอกสาร และแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สอบถามครอบคลุมประเด็นการประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร และแบบสอบถามแต่ละฉบับให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. นำแบบสอบถามไปวิเคราะห์โดยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC + (Statistical Package for Social Science Version PC +) ในการหาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแต่ละข้อคำถามและเปรียบเทียบระดับความเหมาะสมกับเกณฑ์ที่กำหนดคือ 3.50 โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test) และนำแบบสอบถามที่เป็นข้อคำถามปลายเปิดแต่ละด้านมาตรวจสอบ จัดกลุ่มของคำตอบและเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

การประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้ ผลการประเมินสรุปได้ดังนี้

ด้านบริบท อาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ประเมินวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทั้งอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์มีความเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่าเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

ด้านปัจจัยเบื้องต้น จากการเปรียบเทียบโครงสร้างของหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีพุทธศักราช 2542 ของ ทบวงมหาวิทยาลัยพบว่าโครงสร้างของหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตมีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร 271 หน่วยกิต ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดคือ ไม่น้อยกว่า 210 หน่วยกิตและอย่างมากไม่เกิน 263 หน่วยกิต และจากการวิเคราะห์แบบสอบถาม อาจารย์ประเมินโครงสร้างของหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง นิสิตและบัณฑิตแพทย์ประเมินโครงสร้างของหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดอาจารย์และนิสิตแพทย์มีความคิดเห็นไม่แตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนด ส่วนบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

เนื้อหาของหลักสูตร อาจารย์ประเมินเนื้อหาของหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง นิสิตและบัณฑิตแพทย์ประเมินเนื้อหาของหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก และประเด็นที่อาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ามีความเหมาะสมในระดับมากได้แก่ เนื้อหาของหลักสูตรส่งเสริมให้นิสิตสามารถนำความรู้ทางทฤษฎีไปปฏิบัติงานได้ ส่งเสริมให้นิสิตมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ และเนื้อหาในรายวิชาเป็นพื้นฐานที่จะศึกษาขั้นสูงต่อไป เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด อาจารย์มีความคิดเห็นไม่แตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนด ส่วนนิสิตและบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

คุณลักษณะของอาจารย์ ผลการประเมินคุณลักษณะของอาจารย์จากข้อมูลปัจจุบันพบว่าคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีสัดส่วนของอาจารย์ประจำต่อนิสิตเท่ากับ 1 : 3 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัย ส่วนภาระงานของผู้บริหาร และอาจารย์ประจำในคณะแพทยศาสตร์ จากการวิเคราะห์เอกสารภาระงานของผู้บริหารและอาจารย์ประจำพบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ประจำจะมีภาระงานเฉลี่ยประมาณ 15 หน่วยชั่วโมงต่อสัปดาห์ งานวิจัยของอาจารย์ประจำในคณะแพทยศาสตร์ จากการวิเคราะห์เอกสารผลงานวิชาการ และผลงานวิจัยของอาจารย์ที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับชาติหรือวารสารวิชาการระดับ

นานาชาติ ตั้งแต่ปี 2529-2543 มีงานวิจัยออกมาประมาณ 273 เรื่อง เน้นการตีพิมพ์ผลงานในวารสารวิชาการระดับชาติ ปีละ 18 เรื่อง จากจำนวนอาจารย์ประจำ 153 คน จากการวิเคราะห์แบบสอบถาม อาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ ประเมินคุณลักษณะของอาจารย์โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก อย่างไรก็ตามอาจารย์และบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติตัวเป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน การส่งเสริมให้นิสิตมีความสามารถในการค้นคว้าวิจัยทางด้านแพทยศาสตร์ และการส่งเสริมให้รู้จักดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด อาจารย์และบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่าเป็นไม่แตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนด ส่วนนิสิตมีความคิดเห็นว่างaugกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รับนิสิต 2 ประเภทคือ รับจากผู้สำเร็จการศึกษาประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์หรือเทียบเท่า โดยการสอบคัดเลือกผ่านทบวงมหาวิทยาลัย และรับจากผู้สำเร็จการศึกษาประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์หรือเทียบเท่าจากเขตการศึกษา 1 , 5 , 6 , 11 และ 12 โดยมหาวิทยาลัยดำเนินการจัดสอบเอง จากการวิเคราะห์แบบสอบถาม อาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ประเมินคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาโดยรวมว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่ทุกข้อมีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา ได้แก่ ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ และการสอบข้อเขียนที่นิสิตประเมินว่าเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนบัณฑิตแพทย์ประเมินว่าการสอบสัมภาษณ์มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด อาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่างaugสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน และจำนวนคนไข้ พบว่าอาจารย์ นิสิตและ บัณฑิตแพทย์ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่างaugเหมาะสมในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดอาจารย์และบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่างaugกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ส่วนนิสิตมีความคิดเห็นว่างaugแตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนด

ด้านกระบวนการ อาจารย์และบัณฑิตแพทย์ประเมินกระบวนการเรียนการสอนโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนนิสิตประเมินกระบวนการเรียนการสอนโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละระดับพบว่าระดับพรีคลินิก อาจารย์และบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่างaugเหมาะสมในระดับปานกลาง นิสิตมีความคิดเห็นว่างaugเหมาะสมในระดับมาก ระดับคลินิกอาจารย์มีความคิดเห็นว่างaugเหมาะสมปานกลาง นิสิตและบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่างaugเหมาะสมในระดับมาก นอกจากนี้ยังพบอีกด้วยว่าทั้งอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่างaugกระบวนการเรียน

การสอนในระดับพรีคลินิกและระดับคลินิกที่มีความเหมาะสมในระดับมาก ได้แก่ อาจารย์สามารถสอนเนื้อหาต่าง ๆ ได้ครอบคลุมตามที่ระบุไว้ในหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนเน้นเนื้อหาทางด้านทฤษฎี ส่วนข้อที่อาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ประเมินว่ามีความเหมาะสมในระดับมากในระดับคลินิก ได้แก่ ส่งเสริมให้นิสิตนำความรู้ทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติไปประกอบวิชาชีพเวชกรรมได้ และส่งเสริมให้นิสิตเป็นแพทย์ที่มีคุณภาพ เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด อาจารย์และบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่าจะไม่แตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนด ส่วนนิสิตมีความคิดเห็นว่าจะสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

ส่วนการวัดและประเมินผล อาจารย์ประเมินการวัดและประเมินผลโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนนิสิตและบัณฑิตแพทย์ประเมินการวัดและประเมินผลโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ยกเว้นการประเมินความรู้ทางด้านทฤษฎีที่ทั้งอาจารย์ นิสิตและบัณฑิตแพทย์มีความเห็นสอดคล้องกันว่าเหมาะสมในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด อาจารย์และนิสิตแพทย์มีความคิดเห็นว่าจะไม่แตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนด ส่วนบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่าจะต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

การบริหารหลักสูตร อาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ ประเมินการบริหารหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์มีความเห็นสอดคล้องกันว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ได้แก่ วิธีการคัดเลือกนิสิตแพทย์ เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด อาจารย์และบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่าจะต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ส่วนนิสิตแพทย์มีความคิดเห็นว่าจะไม่แตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนด

ด้านผลผลิต ผลการประเมินประสิทธิภาพของบัณฑิตแพทย์พบว่า ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์ประเมินประสิทธิภาพของบัณฑิตแพทย์โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์มีความเห็นว่าการเป็นแพทย์ที่เป็นที่ยอมรับของสังคมมีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านการปฏิบัติงาน ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่าจะมีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านทักษะ ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่าจะมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความรู้และทักษะทางด้านวิชาชีพ ได้แก่ ด้านการป้องกัน การส่งเสริมสุขภาพ และการฟื้นฟูสมรรถภาพ ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์มีความเห็นว่ามีประสิทธิภาพในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดจะเห็นว่าผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่าจะบัณฑิตแพทย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นแพทย์ที่เป็นที่ยอมรับของสังคม และประสิทธิภาพด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านการปฏิบัติงาน มีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

($p < .05$) ส่วนด้านทักษะ ผู้บังคับบัญชาบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนด

อภิปรายผล

ผลการประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีประเด็นที่ผู้วิจัยได้นำมาอภิปราย ดังนี้

1. จากการศึกษาพบว่าอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ มีความคิดเห็นโดยรวมว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสามารถสนองความต้องการของผู้เรียน และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ปัจจุบันได้อย่างชัดเจน ส่วนข้อที่อาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์เห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลางได้แก่ ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้านระบาดวิทยา สังคม การเมือง เศรษฐกิจและการศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความสามารถดังกล่าวมีความจำเป็นสำหรับการประกอบวิชาชีพแพทย์ในลำดับรองลงไป จากการประเมินความเหมาะสมของ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์พบว่าทั้งอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ ต่างเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมโดยรวมสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่าวัตถุประสงค์มีความชัดเจนและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม มีข้อคิดเห็นจากบัณฑิตแพทย์บางส่วนว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรบางข้อไม่สามารถปฏิบัติได้จริง เป็นนามธรรมมากเกินไป ไม่สามารถดำเนินการให้เป็นรูปธรรมได้ นอกจากนั้น วัตถุประสงค์ของหลักสูตรควรตั้งอยู่บนพื้นฐานและหลักการทางการศึกษา สอดคล้องกับความต้องการของสังคมปัจจุบัน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้งานได้จริง เป็นการตอบสนองนโยบายของรัฐ ที่เสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณธรรม มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับสังคอุทรานันท์ (2532 : 211-212) ที่กล่าวว่าลักษณะของหลักสูตรที่ดีนั้น วัตถุประสงค์ของหลักสูตร จะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการศึกษาอย่างถูกต้องได้แก่ พื้นฐานทางปรัชญา จิตวิทยา สังคม-วิทยา และธรรมชาติของความรู้ นอกจากนั้นยังต้องสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและประเทศชาติ โดยมุ่งให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของส่วนรวม มีความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองดีของชาติ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรจะต้องมุ่งสร้างค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ตลอดจนคุณลักษณะของผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงามทั้งสติปัญญา ทักษะในการประกอบอาชีพ มีวินัย และมีคุณธรรมควบคู่กันไป

2. จากการศึกษาพบว่าอาจารย์มีความคิดเห็นว่าการสร้างของหลักสูตรโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนนิสิตและบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์อาจารย์และนิสิตเห็นว่าจะไม่แตกต่างกับเกณฑ์ ในขณะที่บัณฑิตแพทย์เห็นว่ามีเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบัณฑิตแพทย์สามารถ

นำความรู้จากการเรียนตามโครงสร้างของหลักสูตรนี้ไปใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะในกลุ่มวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิทยาศาสตร์ออร์โธพีดิกส์ กลุ่มวิชาสัตวศาสตร์-นรีเวชวิทยา และกลุ่มวิชาอายุรศาสตร์ สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงได้อย่างเหมาะสม ในขณะที่อาจารย์เห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตรควรมีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและวิทยาการที่เปลี่ยนไปอยู่เสมอ แต่หากพิจารณาเป็นรายข้อจะเห็นว่ากลุ่มวิชาศึกษาทั่วไปทางด้านภาษา มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และพลศึกษานิสิตแพทย์และบัณฑิตแพทย์เห็นว่าควรเพิ่มจำนวนหน่วยกิต อาจเป็นเพราะเมื่อออกไปปฏิบัติหน้าที่ในสังคม จำเป็นต้องนำความรู้เหล่านี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและนำไปใช้จริงในการปฏิบัติงาน การกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรให้แต่ละกลุ่มวิชาเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ทำให้บัณฑิตแพทย์มีความสามารถในการปฏิบัติงานได้ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของ สุบิน ปิ่นขยัน (2530 : 3 – 7) ที่กล่าวว่า การจัดหัวข้อต่าง ๆ ในหลักสูตร จะต้องมองเห็นภาพของคนที่จะเข้ามาเรียนและผู้ที่将会ออกไปปรับใช้สังคมให้ชัดเจนขึ้น ทั้งด้านความรู้และการปฏิบัติ ดังนั้นหลักสูตรที่ดีจะต้องมีลักษณะที่เป็นกระบวนการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้กับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียน เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลตามที่สังคมพึงประสงค์ หลักสูตรสามารถปรับเปลี่ยนได้ง่าย มีความยืดหยุ่นสูง เป็นกระบวนการบูรณาการ ในด้านการพัฒนาความคิด ความเชื่อ ค่านิยม เจตคติ การสร้างสรรค์และมีความรู้ในการประยุกต์ใช้งานได้หลาย ๆ ด้านในลักษณะที่เป็นสหวิทยาการ

3. จากการศึกษาพบว่าอาจารย์ได้ประเมินเนื้อหาของหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เนื่องมาจากอาจารย์เป็นผู้ที่มีประสบการณ์เห็นว่าเนื้อหารายวิชาของแต่ละกลุ่มวิชาควรมีการแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น เพื่อให้นิสิตจะได้นำไปเป็นพื้นฐานและสามารถประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานจริงหรือเพื่อการศึกษาต่อได้ นอกจากนี้ยังเห็นว่าควรสอดแทรกเนื้อหาทางด้านจริยธรรมเข้าไปในระหว่างการเรียนการสอนด้วย เพื่อให้บัณฑิตแพทย์ที่ผลิตออกไปมีความรู้คุณธรรม อันสอดคล้องกับความต้องการของสังคมในปัจจุบัน ส่วนนิสิตและบัณฑิตแพทย์ ประเมินว่าเนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมมาก อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนของแต่ละรายวิชาในระดับคลินิกมีการแยกภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติออกจากกัน เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ อาจารย์มีความเห็นว่ามันไม่ต่างจากเกณฑ์ ในขณะที่นิสิตและบัณฑิตแพทย์เห็นว่าสูงกว่าเกณฑ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความสอดคล้องของเนื้อหาวิชากับความมุ่งหมายของหลักสูตร รายวิชาในหลักสูตรมีความเหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิต และเนื้อหาในรายวิชาเป็นความรู้ที่ทันสมัย ซึ่งอาจารย์เห็นว่ายังต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้มีความเหมาะสมต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับวิชัย แหวนเพชร (2530 : 70-71) ที่กล่าวว่าเนื้อหาหลักสูตรเป็นส่วนที่ได้เลือกสรรเนื้อหาสาระความรู้ ประสบการณ์ มาจัดเรียงลำดับไว้เพื่อที่ว่าเมื่อผู้เรียนผ่านกิจกรรมต่างๆ แล้ว จะพัฒนาไปสู่จุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้ นอกจากนี้จากแบบสอบถามปลายเปิด อาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ มีความคิดเห็นและ

ข้อเสนอแนะว่าเนื้อหาของหลักสูตรควรเน้นการประยุกต์ใช้เพื่อนำไปปฏิบัติงานได้จริง ควรเน้นทางด้านจริยธรรมและการมีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพให้มากขึ้น และนิสิตควรมีความกระตือรือร้นมากกว่านี้ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเนื้อหาของหลักสูตรยังมีบางส่วนที่จะต้องได้รับการปรับปรุงและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น คณะแพทยศาสตร์ จึงควรให้ความสำคัญในการปรับปรุงเนื้อหาของหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับทาบา (Taba. 1962 : 10) ที่ว่าเนื้อหาวิชาในหลักสูตรเป็นการเลือกสรรและจัดเนื้อหาวิชาความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่ความมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้

4. จากการศึกษาพบว่าอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ มีความคิดเห็นโดยรวมว่าคุณลักษณะของอาจารย์มีความเหมาะสมมาก และผลการประเมินเปรียบเทียบกับเกณฑ์พบว่าอาจารย์และบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างจากเกณฑ์ ในขณะที่นิสิตเห็นว่าคุณลักษณะสูงกว่าเกณฑ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอาจารย์มีการนำความรู้ใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน ปฏิบัติตัวเป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน และส่งเสริมให้นิสิตรู้จักดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข ส่วนอาจารย์เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในด้านการสอนมาก มีความสามารถในการเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา และสามารถสอนให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของรายวิชา มีความรู้เป็นอย่างดีในเนื้อหาวิชาที่สอน มีจิตสำนึกในหน้าที่รับผิดชอบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจรรยาบรรณในวิชาชีพและปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยข้อการประเมินที่อาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ามีความเหมาะสมมาก คือ การส่งเสริมให้นิสิตสามารถนำความรู้ทางทฤษฎีไปปฏิบัติงานได้ และการส่งเสริมให้นิสิตมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันการมีจรรยาบรรณในวิชาชีพเป็นสิ่งที่สำคัญมากและเป็นหลักสำคัญในการทำงาน ซึ่งเมื่อเทียบกับงานวิจัยของ สมพงษ์ ตั้งพงษ์ (2533 : 177) ซึ่งทำการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง วิชาเอกพลศึกษา พุทธศักราช 2529 ของกรมพลศึกษาพบว่าอาจารย์มีคุณลักษณะเหมาะสมมาก เพราะอาจารย์เป็นผู้มีประสบการณ์ด้านการสอนมาก มีจิตสำนึกในหน้าที่รับผิดชอบ มีความริเริ่มสร้างสรรค์ มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ และปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน ดังที่วิชัย วงษ์ใหญ่ (2532 : 184) ได้กล่าวว่าการจัดครูเข้าสอนเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ เพราะครูจะเป็นผู้มีบทบาทอย่างมากในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ครูจะต้องมองเห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงในสังคม ครูจะต้องก้าวให้ทันกับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพราะครูจะเป็นผู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสและมีส่วนร่วมในชีวิตสังคมปัจจุบันมากที่สุด

5. จากการศึกษาพบว่าอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ มีความคิดเห็นว่าคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษามีความเหมาะสมมาก เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์แล้วทั้งอาจารย์ นิสิตและบัณฑิตแพทย์มีความเห็นว่าสูงกว่าเกณฑ์ทุกกลุ่ม ทั้งนี้เป็นเพราะคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาที่ต้องสำเร็จการศึกษาประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์หรือ

เทียบเท่า เป็นคุณสมบัติที่เหมาะสม สำหรับนิสิตที่จะเข้าศึกษาในทุกสาขารวมทั้งสาขาแพทย-
ศาสตร์ ปัจจุบันในการสอบเข้าศึกษาในคณะแพทยศาสตร์แต่ละครั้งจะมีการตรวจร่างกาย โดย
ตรวจปัสสาวะ ตรวจโรคหัวใจ และดูผลจากฟิล์มเอกซเรย์ และการสอบทัศนคติต่อวิชาชีพ-
ทางการแพทย์ โดยนำผลการสอบทัศนคติต่อวิชาชีพทางการแพทย์ มาเป็นแนวทางในการ
สอบสัมภาษณ์ ซึ่งในการสอบสัมภาษณ์แต่ละกลุ่มจะมีจิตแพทย์ร่วมเป็นกรรมการด้วยทุกกลุ่ม
เพื่อพิจารณาผลการสอบทัศนคติต่อวิชาชีพทางการแพทย์ ส่วนวิธีการสอบคัดเลือกชั้นที่ 2
หลังจากสอบข้อเขียนแล้ว ทั้งอาจารย์ นิสิตแพทย์ และบัณฑิตแพทย์ มีความเห็นว่าเหมาะสมใน
ระดับปานกลาง จากแบบสอบถามปลายเปิด นิสิตและบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน
ว่าควรมีมาตรฐานในการสอบสัมภาษณ์ และการตรวจสุขภาพจิต ปัจจุบันทางคณะแพทยศาสตร์
ได้มีการสอบทัศนคติต่อวิชาชีพทางการแพทย์ ซึ่งเป็นแบบตรวจสุขภาพจิตอย่างหนึ่งแต่ไม่ได้
เป็นเครื่องมือที่จะสามารถวัดได้ว่าคนๆ นั้นจะมีความผิดปกติทางจิตหรือไม่ เพราะในบางครั้ง
ผลจากแบบสอบทัศนคติต่อวิชาชีพทางการแพทย์อาจออกมาดี แต่เมื่อเรียนไปได้สักระยะหนึ่ง
นิสิตก็เริ่มมีอาการผิดปกติทางจิตซึ่งอาจทำให้นิสิตผู้นั้นเสียนาคต เนื่องจากไม่จบการศึกษาจึง
ควรมีเกณฑ์การคัดเลือกที่เหมาะสมและรัดกุมให้มากกว่านี้

6. จากการศึกษาพบว่า อาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ มีความคิดเห็นว่าอุปกรณ์
การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน และจำนวนคนไข้ มีความเหมาะสมในระดับ
ปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์นิสิตมีความเห็นว่าไม่แตกต่างจากเกณฑ์ ทั้งนี้อาจเนื่อง
มาจากสถานที่เรียนในปัจจุบัน คณะแพทยศาสตร์มีการปรับปรุงสถานที่เรียนให้ดีขึ้นกว่าเดิม
และมีตำราเรียนที่ทันสมัยที่สามารถให้นิสิตขอยืมได้มากขึ้น ในขณะที่อาจารย์และบัณฑิตแพทย์
มีความคิดเห็นว่าต่ำกว่าเกณฑ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนในระยะแรก ๆ
อุปกรณ์การเรียนการสอนมีไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย ส่วนใหญ่ขาดการบำรุงรักษา ซ่อมแซม
และไม่ได้รับความสะดวกในการใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนเหล่านั้น ตำราเรียนยังมีน้อยไม่
เพียงพอกับจำนวนอาจารย์และนิสิตที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก สถานที่เรียนและจำนวนคนไวยังมี
ไม่เพียงพอ เนื่องจากคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ยังต้องใช้สถานที่เรียน
ในระยะคลินิกที่วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล โรงพยาบาลตำรวจ
สถาบันนิติเวชวิทยา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นฐานในการฝึกในระยะคลินิก อีกทั้งวิทยาลัย
แพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล ได้เปิดรับนักศึกษาของตนเองอีกด้วย ทำให้
สถานที่เรียนและสัดส่วนของคนไข้ต่อจำนวนนิสิตไม่ได้สัดส่วนกัน ดังนั้น ผู้บริหารของคณะ
แพทยศาสตร์ควรจะต้องพิจารณาปรับปรุงด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน และสถาน-
ที่เรียนเป็นพิเศษ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ควรมีสถานที่-
เรียนในระยะคลินิก และมีโรงพยาบาลเป็นของมหาวิทยาลัยโดยเฉพาะ เช่นเดียวกับผลการ
ประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตของ อัจฉรา ผ่องพิทยา (2538 : 213-214) ซึ่งได้ประเมิน
โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป ของวิทยาลัยครูเทพสตรี พบว่าควรมีอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติที่ทันสมัย

และควรซ่อมแซมอุปกรณ์การเรียนการสอนให้ใช้งานได้ ควรเพิ่มจำนวนให้มากขึ้น มีความทันสมัยมากขึ้น ควรมียุทธศาสตร์ฝึกปฏิบัติให้เพียงพอกับความต้องการใช้ในการศึกษาค้นคว้า ควรเพิ่มบริการของห้องสมุดและควรจัดเอกสาร ตำรา ให้สะดวกต่อการศึกษาค้นคว้าอีกด้วย

7. จากการศึกษาพบว่าอาจารย์ และบัณฑิตแพทย์ประเมินกระบวนการเรียนการสอน โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ในขณะที่นิสิตประเมินกระบวนการเรียนการสอน โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์นิสิตมีความคิดเห็นเห็นว่าสูงกว่าเกณฑ์ อาจารย์และบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นเห็นว่าไม่แตกต่างจากเกณฑ์ นอกจากนี้ อาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ยังมีความคิดเห็นเช่นเดียวกันว่ากระบวนการเรียนการสอน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร อาจารย์สามารถสอนเนื้อหาต่าง ๆ ได้ครอบคลุมตามที่ กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งเน้นเนื้อหาทางด้านทฤษฎีว่ามีความเหมาะสมมากทั้งในระดับ ฟริคลินิกและคลินิก และในส่วนของคลินิกยังได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ด้วยว่าเพื่อส่งเสริมให้ นิสิตเป็นแพทย์ที่มีคุณภาพและออกไปปรับใช้สังคมอย่างเหมาะสม แต่เมื่อพิจารณาในระดับ ฟริคลินิกพบว่าอาจารย์และบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นเห็นว่าเหมาะสมปานกลาง อาจเนื่องมาจาก อาจารย์มีความเห็นว่ากระบวนการเรียนการสอนยังต้องปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามปัจจุบันในระดับฟริคลินิกได้ปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเป็นแบบบูรณาการแล้ว และมีการกำหนดแนวทางว่าต่อไปจะได้รับการเรียนการสอนโดยนำการจัดการเรียนการสอน แบบการใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem-based Learning) มาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของ ระดับฟริคลินิกให้นิสิตมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากขึ้น ส่วนบัณฑิตแพทย์เมื่อออกไป ปฏิบัติงานชุดใช้ทุนตามสถานที่ชุดใช้ทุนต่าง ๆ ได้นำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับจาก การเรียนไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานแล้ว จึงมีความเห็นว่ากระบวนการเรียนการสอนของ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ยังต้องปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น นอกจากนี้จากการที่บัณฑิตแพทย์ได้มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบัณฑิตแพทย์ ที่ปฏิบัติงานชุดใช้ทุนของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทำให้ทราบถึงปัญหาและแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

ส่วนในระดับคลินิกอาจารย์มีความคิดเห็นเห็นว่ากระบวนการเรียนการสอนมีความ เหมาะสมในระดับปานกลาง เนื่องจากการเรียนการสอนระดับคลินิกปัจจุบันจัดการเรียน การสอนแบบบรรยายและการสอนข้างเตียงเท่านั้น อาจารย์จึงมีความเห็นว่าควรนำการจัด การเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem-based Learning) มาใช้ในการจัดการเรียน การสอนระดับคลินิกด้วย และในส่วนของการวิจัยคลินิก อาจารย์ของแต่ละภาควิชาควรปรึกษ าหรือร่วมกันเพื่อลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชา และเพื่อนิสิตจะได้มีเวลาศึกษาหาความรู้ ด้วยตนเองมากขึ้น ส่วนนิสิตและบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นเห็นว่าเหมาะสมในระดับมาก เนื่องจากเห็นว่าความรู้ต่าง ๆ ดังกล่าว สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพทั้งในด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติ

8. จากการศึกษาพบว่า อาจารย์ประเมินการวัดและประเมินผลโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนนิสิตและบัณฑิตแพทย์ประเมินการวัดและประเมินผลโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ นิสิตและอาจารย์มีความเห็นว่าไม่แตกต่างจากเกณฑ์ ส่วนบัณฑิตแพทย์มีความเห็นว่าต่ำกว่าเกณฑ์ แสดงว่าอาจารย์มีความคิดเห็นว่าการวัดและประเมินผลของแต่ละกลุ่มวิชาเหมาะสม วิชาการอย่างเหมาะสม มีการจัดประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ และมีการวัดและประเมินผลที่บริสุทธิ์และยุติธรรม นิสิตมีความคิดเห็นว่าการวัดและประเมินผลของแต่ละกลุ่มวิชาควรปรับปรุงให้เหมาะสมมากกว่านี้ และบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่าการวัดและประเมินผลของแต่ละกลุ่มวิชา ควรจะมีการดำเนินการให้รัดกุมเหมาะสมและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งปัจจุบันแต่ละกลุ่มวิชาของคณะแพทยศาสตร์ ได้จัดประเมินผลโดยใช้หลักการประเมินที่แต่ละกลุ่มวิชากำหนดไว้ เกณฑ์ของแต่ละกลุ่มวิชา อาจจะไม่เหมือนกัน ดังนั้น คณะแพทยศาสตร์ควรมีเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลเป็นมาตรฐานเพื่อใช้ร่วมกันในคณะแพทยศาสตร์ ดังที่วิชัย วงษ์ใหญ่ (2532 : 138) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ควรสอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อนำผลการประเมินมาเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาผู้เรียนและปรับปรุงการเรียนการสอน เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลการเรียนการสอน จะต้องมีความหลากหลายสอดคล้องกับธรรมชาติของแต่ละวิชา และควรกำหนดเกณฑ์การประเมินผลรายวิชาอย่างเหมาะสม และวิชัย วงษ์ใหญ่ (2535ข : 26) ยังได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมอีกด้วยว่า การประเมินผลการศึกษาเป็นกระบวนการที่แสวงหาวิธีการเรียนการสอน เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน จึงควรมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลให้ชัดเจนว่าจะประเมินอะไร ต้องการให้ได้สิ่งใดจากการประเมิน

9. จากการศึกษาพบว่าอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ ประเมินผลการบริหารหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ อาจารย์และบัณฑิตแพทย์มีความเห็นว่าเหมาะสมในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ ส่วนนิสิตมีความคิดเห็นไม่แตกต่างจากเกณฑ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทุกกลุ่มต่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรว่า ควรได้รับการปรับปรุงให้เหมาะสมมากกว่านี้ นอกจากนั้น นิสิต และบัณฑิตแพทย์มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่าอาจารย์ที่ปรึกษามีส่วนช่วยในการเรียนการสอนของนิสิตน้อย ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากอาจารย์และนิสิตมีเวลาว่างไม่ตรงกัน ทำให้มีปัญหาในเรื่องการติดต่อประสานงานและการให้คำปรึกษากับนิสิตแพทย์ อย่างไรก็ตามปัจจุบัน คณะแพทยศาสตร์ได้จัดตั้งคณะกรรมการอาจารย์ที่ปรึกษาขึ้นมาดูแลนิสิตอย่างใกล้ชิด โดยคณะแพทยศาสตร์ได้จัดสรรงบประมาณเงินรายได้ของคณะฯ ให้กับฝ่ายกิจการนิสิต เพื่อจัดโครงการต่าง ๆ ที่จะเสริมสร้างความรู้ให้นิสิตแพทย์ทำกิจกรรมร่วมกันในหมู่คณะ และเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างอาจารย์และนิสิต อันอาจจะส่งผลให้การเรียนของนิสิตดีขึ้นด้วย นอกจากนั้นนิสิตและบัณฑิตแพทย์ยังมีความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระบบการลงทะเบียนเรียนว่าไม่ได้รับความสะดวก เนื่องจากปัจจุบันนิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 4-6 ไปเรียนและฝึกปฏิบัติงาน

ที่วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล และโรงพยาบาลตำรวจ แต่ต้องมาลงทะเบียนเรียนที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทำให้มีปัญหาในเรื่องการเดินทาง ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะว่า มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒควรพิจารณาอำนวยความสะดวกให้นิสิต โดยอาจจะจัดให้มีหน่วยงานรับลงทะเบียนเรียนที่วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล หรือจัดรถรับ-ส่งเพื่อให้นิสิตจะได้รับความสะดวก นิสิตและบัณฑิตแพทย์ยังมีความเห็นอีกด้วยว่าควรปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยสอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒให้มากขึ้น และควรมีการประเมินหลักสูตรหลังจากที่ใช้หลักสูตรแล้วประมาณ 3-5 ปี ดังที่ชาญชัย ศรีไสยเพชร (2528 : 19) ได้กล่าวว่า หลักสูตรที่ดีควรมีการประเมินผลที่เหมาะสม และต้องมีการประเมินอย่างเป็นระบบต่อเนื่องกัน เมื่อประเมินผลหลักสูตรแล้ว ควรนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับกาลสมัยอยู่เสมอ เนื่องจากวิทยาการทางการแพทย์ในปัจจุบันเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ส่วนการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานนั้น วิชัย วงษ์ใหญ่ (2535 : 29-30) ให้ความเห็นว่า การบริหารหลักสูตรเป็นกระบวนการต่อเนื่องกระบวนการหนึ่งของวงจร การพัฒนาหลักสูตร อันได้แก่ การดำเนินการตามแผนการต่าง ๆ เช่น การจัดโปรแกรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเตรียมคู่มือสำหรับผู้เรียน การเตรียมความพร้อมของผู้สอน การนิเทศกำกับดูแล และการประเมินผลการเรียน ซึ่งเป็นแนวทางที่คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ควรจะได้นำมาพิจารณาดำเนินการต่อไป

10. จากการประเมินประสิทธิภาพของบัณฑิตแพทย์พบว่า ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นโดยรวมว่า บัณฑิตแพทย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นแพทย์ที่ได้รับการยอมรับจากสังคม โดยในด้านความรู้ ด้านเจตคติ และการปฏิบัติงาน มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านทักษะมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์จะเห็นว่าด้านอื่น ๆ สูงกว่าเกณฑ์ แต่ด้านทักษะไม่แตกต่างจากเกณฑ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์ มีความคาดหวังต่อประสิทธิภาพด้านทักษะของบัณฑิตแพทย์สูง ดังนั้นผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์จึงมีความเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนควรมุ่งเน้นทางด้านทักษะเกี่ยวกับการป้องกัน การส่งเสริมสุขภาพ และการฟื้นฟูสมรรถภาพให้มากขึ้น ปัจจุบันคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ยังคงใช้สถานที่ฝึกในระยะคลินิกที่วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล และโรงพยาบาลตำรวจ ซึ่งอาจจะทำให้การฝึกปฏิบัติงานไม่คล่องตัว เนื่องจากวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาลผลิตแพทย์ของตนเองด้วยทำให้มีจำนวนนิสิตเพิ่มมากขึ้น ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งคือสถานที่และจำนวนคนไข้ต่อจำนวนนิสิตไม่ได้สัดส่วนกัน ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพน้อยกว่าที่ควรจะเป็น และเนื่องจากคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเน้นการผลิตแพทย์ชนบทซึ่งจะต้องส่งบัณฑิตแพทย์ไปปฏิบัติงานในท้องถิ่น

ดังนั้นด้านกระบวนการเรียนการสอน ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์จึงมีความเห็นว่าควรเน้น ทางด้านการป้องกัน การส่งเสริมสุขภาพ และด้านการฟื้นฟูสุขภาพให้มากขึ้น ดังที่กาญจนา คุณารักษ์ (2527 : 2) กล่าวว่า หลักสูตรที่ดีควรส่งเสริมให้เฝ้าบุคคลได้พัฒนาไปสู่ศักยภาพ สูงสุดของผู้เรียน รวมถึงลำดับของประสบการณ์ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสม เรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง และมีชีวิตที่ดีในสังคม

ข้อเสนอแนะ

1. **ด้านบริบท** จากการศึกษาพบว่าอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์มีความเห็นว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก แต่ยังมีวัตถุประสงค์ของ หลักสูตรบางข้อที่มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง คือ การส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ด้าน การวางแผนการให้บริการสาธารณสุขเพื่อแก้ปัญหาในระดับชุมชน ระดับครอบครัว และระดับ บุคคล และการส่งเสริมให้นิสิตมีความสามารถในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้าน ระบาดวิทยา สังคม การเมือง เศรษฐกิจ และการศึกษา ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่าคณะแพทย- ศาสตร์ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมในหัวข้อดังกล่าวให้มากขึ้น เพื่อนิสิตจะได้ นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น

2.1 โครงสร้างของหลักสูตร จากการศึกษาพบว่า อาจารย์มีความเห็นว่าโครงสร้างของ หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง จึงมีข้อเสนอแนะว่าควรปรับปรุงและปรับลด จำนวนหน่วยกิตเพื่อให้นิสิตมีเวลาที่จะศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และควรแยกจำนวน หน่วยกิตระหว่างภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในระดับพรีคลินิกออกจากกัน

2.2 เนื้อหาของหลักสูตร จากการศึกษาพบว่า อาจารย์มีความเห็นว่าเนื้อหาของ หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่าผู้รับผิดชอบการจัด การเรียนการสอนของคณะแพทยศาสตร์ควรเชิญอาจารย์พรีคลินิกและคลินิกมาประชุมร่วมกัน เพื่อหาวิธีที่จะเชื่อมโยงเนื้อหาวิชาของพรีคลินิกไปประยุกต์ใช้ทางคลินิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ในส่วนของคลินิก ในแต่ละกลุ่มวิชาควรจะมีการประชุมร่วมกันเพื่อปรับปรุง แก้ไขความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชาด้วย

2.3 คุณลักษณะของอาจารย์ จากการศึกษาพบว่า อาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ มีความเห็นว่าคุณลักษณะของอาจารย์มีความเหมาะสมในระดับมาก อย่างไรก็ตามเนื่องจาก วิทยาการทางการแพทย์มีพัฒนาการก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่าเพื่อ เป็นการคงไว้ซึ่งคุณลักษณะที่เหมาะสมดังกล่าว คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ควรจัดให้มีการพัฒนาอาจารย์ในด้านการสอนและความรู้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น นอกจากการจัดอบรมแพทยศาสตรศึกษาเบื้องต้นและขั้นสูงที่คณะแพทยศาสตร์ดำเนินการ

อยู่แล้ว คณะแพทยศาสตร์ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้อาจารย์ได้มีโอกาสไปเพิ่มพูนความรู้ โดยการเข้าร่วมการประชุมและอบรมในสายงานของตนเองให้มากขึ้นอีกด้วย

3. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา จากการศึกษาพบว่า อาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์มีความเห็นสอดคล้องกันว่าการสอบคัดเลือกเข้าเป็นนิสิตของคณะแพทยศาสตร์ ควรมีเกณฑ์ที่เหมาะสมที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ดังนั้น คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจึงควรกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการคัดเลือกนิสิตและดำเนินการให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

4. อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน และจำนวนคนใช้ จากการศึกษาพบว่า อาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์มีความเห็นว่าอุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน และจำนวนคนใช้มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง จึงมีข้อเสนอแนะว่า คณะแพทยศาสตร์ ควรมีการสำรวจคุณภาพการใช้งาน เพื่อบำรุงรักษา ซ่อมแซมอุปกรณ์การเรียนการสอน ให้สามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพ ควรจัดซื้อตำราเรียนที่ทันสมัยให้มากขึ้น ห้องสมุดควรอำนวยความสะดวกในการสืบค้นข้อมูลเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการ และควรปรับปรุงห้องเรียนให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนและมีห้องเรียนเพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน และควรมีสถานที่ฝึกปฏิบัติงานที่เหมาะสมอีกด้วย

3. ด้านกระบวนการ

3.1 กระบวนการจัดการเรียนการสอน จากการศึกษาพบว่า อาจารย์และบัณฑิตแพทย์มีความเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง จึงมีข้อเสนอแนะว่า อาจารย์ผู้สอนควรปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอน และปรับปรุงเทคนิคการสอน โดยใช้สื่อการสอนที่ทันสมัยเพื่อกระตุ้นความสนใจให้นิสิตเกิดการเรียนรู้ และสนใจศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากขึ้น

3.2 การวัดและประเมินผล จากการศึกษาพบว่า นิสิตและบัณฑิตแพทย์มีความเห็นว่าการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง จึงมีข้อเสนอแนะว่าควรมีการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบให้มีมาตรฐานเดียวกันทั้งคณะ สามารถประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง ตลอดจนมีการวัดผลและประเมินผลที่บริสุทธิ์และยุติธรรม

3.3 การบริหารหลักสูตร จากการศึกษาพบว่า อาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์มีความเห็นว่าการบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง จึงมีข้อเสนอแนะว่า คณะกรรมการอาจารย์ที่ปรึกษาที่คณะแพทยศาสตร์ได้จัดตั้งขึ้นควรมีการจัดประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะได้นำแนวทางมาปรับปรุงและดูแลนิสิตให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น ควรจัดสภาพแวดล้อมให้มีบรรยากาศทางวิชาการเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน นอกจากนั้นควรจัดให้มีการพัฒนาหลักสูตรและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างจริงจังและต่อเนื่อง รวมทั้งควรมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้เป็นที่แพร่หลาย

ด้านผลผลิต จากการศึกษาพบว่า ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์มีความเห็นว่าการบัณฑิตแพทย์มีความรู้ทางด้านวิชาชีพ โดยเฉพาะด้านการป้องกัน การส่งเสริมสุขภาพ และด้าน

การฟื้นฟูสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่าการจัดการเรียนการสอนควรเน้นทางด้านการป้องกัน การส่งเสริมสุขภาพ และด้านการฟื้นฟูสุขภาพให้มากขึ้น และควรส่งเสริมให้นิสิตแพทย์มีความรู้ด้านทฤษฎีควบคู่กับการปฏิบัติงาน และเพื่อให้หลักสูตรสาขาวิชาแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัย และสามารถผลิตแพทย์ที่มีคุณลักษณะตรงตามที่สังคมไทยต้องการ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตแพทย์ เพื่อจะได้แนวทางมาเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เนื่องจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนในระดับพรีคลินิกและคลินิกมีรูปแบบที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงควรมีการประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนระดับพรีคลินิกและคลินิกแยกจากกัน
3. ควรมีโครงการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยการศึกษาข้อมูลจากสภาพความเป็นจริงและนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา คุณานุรักษ์. (2527). *หลักสูตรและการพัฒนา*. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ก่อ สวัสดิพานิชย์. (2517). *บนเส้นทางการแสวงหาโฉมหน้าใหม่ของการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ.
- ชูจิตร์ รินทะวงศ์. (2541). *การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาอาหาร และโภชนาการ สายวิชาคหกรรมศาสตร์ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) พุทธศักราช 2534 ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.*
- ชมพันธุ์ ภูษธร ณ อยู่ธยา. (2530). *เอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อัดสำเนา.
- ชาญชัย ศรีไสยเพชร. (2528). *หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตร และการสอน วิทยาลัยครูพระนคร.
- โชติ เพชรชื่น. (มปป). *เทคนิคการประเมินหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- (2536). "การประเมินหลักสูตร," ใน *สารานุกรมศึกษาศาสตร์*. หน้า 570-573 , กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เดือนใจ เกตุษา. (2531). *การประเมินผลหลักสูตรปริญญาตรีวิชาเอกวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทิศนา แคมมณี. (2535). "การประเมินผลหลักสูตร," ใน *รวมบทความทางการประเมินโครงการ*. หน้า 133 – 151. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรชัย ชัยจิระยากุล. (2529). *การพัฒนาหลักสูตรจากแนวคิดสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- ธารี วารีสัจ. (2537). *การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทเกษตรกรรม พ.ศ.2521 ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตปทุมธานี. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.*
- ธำรง บัวศรี. (2532). *ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา*. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2528). *การพัฒนาหลักสูตรและการสอน*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐาน การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.

- บรรทม บัวเล็ก. (2536). การประเมินหลักสูตรสายเทคโนโลยีอุตสาหกรรม โปรแกรมวิชา
ก่อสร้างระดับอนุปริญญา สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ ฉบับพุทธศักราช 2528 ของ
สภาการฝึกหัดครู. กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ : ศึกษาเฉพาะกรณี
สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ และคนอื่น ๆ. (2531). การวิจัยและประเมินประสิทธิภาพ
ทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ : สามเจริญพานิช.
- ปทีป เมธาคณวุฒิ. (2532). หลักสูตรอุดมศึกษา : การประเมินและพัฒนา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปัญญา หิรัญรัศมิ วิจิต ไวยศนันท์ และโสภณ ธนะมัย. (2520). ความรู้พื้นฐานการศึกษา
เกษตร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์.
- ปานสิริ พันธุ์สุวรรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุทัศน์ย์ สุขประเสริฐ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ฝ่ายวิชาการ
ชั้น 4 คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 14 กันยายน
พ.ศ. 2543.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). การบริหารวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
- พรสุข หุ่นรินทร์. (2534). การพัฒนาหลักสูตรสุขศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ :
ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็กซ์เพรสมีเดีย.
- พิศวง เทียมคลี. (2538). การประเมินหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรม-
ไฟฟ้า พุทธศักราช 2530 ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.
(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- แพทยสภา. (2536). เกณฑ์มาตรฐานการประกอบวิชาชีพเวชกรรมสำหรับแพทย์. ถ่ายเอกสาร.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2530 , เมษายน – มิถุนายน). “แนวโน้มในการพัฒนาหลักสูตรระดับ
อุดมศึกษา,” วารสารครุศาสตร์. หน้า 43 –55 .
- ไพโรจน์ จงบัญญัติเจริญ. (2542). การติดตามประเมินผลบัณฑิตแพทย์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- ไพศาล หวังพานิช. (2536). “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ,” ในเอกสาร
ประกอบการอบรมเทคนิคการประเมินโครงการ. หน้า 1-10 กรุงเทพฯ : สำนัก
ทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ภัคตร์เพ็ญ ทิพยมนตรี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุทัศน์ย์ สุขประเสริฐ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ภาควิชา
สรีรวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 14 กันยายน
พ.ศ. 2543.

- แพทยศาสตร์.คณะ.(2540). *หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. กรุงเทพฯ : วิจัยการพิมพ์.
- มยุรี พลังกูร. (2529). *การประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตของวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า*. ปริญญาโท กศ.ด. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- เยาวดี วิบูลศรี. (2535). "การประเมินผลโครงการ," ใน *รวมบทความทางการประเมินโครงการ*. หน้า 91- 99 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุ่งตะวัน สุภาพผล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุทัศน์์ สุขประเสริฐ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ภาควิชาสรีรวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2543.
- ลัดดาวัลย์ ผิวทองงาม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุทัศน์์ สุขประเสริฐ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ภาควิชาเภสัชวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2543.
- วราภรณ์ ตราชู. (2542). *การประเมินหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ (หลักสูตรปรับปรุงใหม่) พุทธศักราช 2537 ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี*. ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). *พัฒนาหลักสูตรและการสอน-มิติใหม่*. กรุงเทพฯ : ธเนศวรการพิมพ์.
- (2527). *กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการสอนภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- (2530, เมษายน-มิถุนายน). "การพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจร," *วิจัยการศึกษา*. 17(2) : 75-76 .
- (2532). *การพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจร*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2535ก). *การประเมินหลักสูตรแบบครบวงจร*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.
- (2535ข). *การพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจร*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์นจัดพิมพ์.
- (2536). *ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตรและวิทยาวิธีการสอน*. ม.ป.ท..
- วิชัย แหวนเพชร. (2530). *เทคนิคและวิธีการสอนอุตสาหกรรมศึกษา*. กรุงเทพฯ : คณะวิชาอุตสาหกรรมศึกษา วิทยาลัยครูพระนคร.
- วิเศษ นีรันตรานนท์. (2535). *การประเมินหลักสูตรปริญญาตรีในวิทยาลัยพลศึกษา*. ปริญญาโท ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วุฒิชัย ธนาพงศธร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุกตัญญ์ สุขประเสริฐ เป็นผู้สัมภาษณ์, ฝ้ายวิชาการ
ชั้น 4 คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 14 กันยายน
พ.ศ. 2543.

ศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, (2538). สมาคม. และมูลนิธิคณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ลูกที่ดี.....ของแม่ศรีนครินทร์.

ศรีนครินทรวิโรฒ, มหาวิทยาลัย. โครงการศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี. ฝ่ายกิจการพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2534.
อัดสำเนา.

สังัด อุทรานันท์. (2532). พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สันต์ ธรรมบำรุง. (2527). หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพัฒนบริหารศาสตร์
เอกสารกรมการฝึกหัดครู.

สมชาย สันติวัฒนกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุกตัญญ์ สุขประเสริฐ เป็นผู้สัมภาษณ์, ฝ้ายวิชาการ
ชั้น 4 คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 14 กันยายน
พ.ศ. 2543.

สมติ รัตนวิบูลย์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุกตัญญ์ สุขประเสริฐ เป็นผู้สัมภาษณ์, ฝ้ายวิชาการชั้น 4
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 12 กันยายน พ.ศ.2543.

สมบัติ คชสิทธิ์. (2536). "การประเมินหลักสูตร : ธรรมชาติของการประเมิน," ใน
ประมวลบทความหลักสูตร : สารร่วมสมัย. หน้า 67-77. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมบุรณ์ ชิตพงศ์. (2529). "รูปแบบการประเมินหลักสูตร," เอกสารการประชุมเรื่องการประเมิน
และหลักสูตรการศึกษา ระดับปริญญาตรี. หน้า 1. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สมพงศ์ ตั้งพงษ์. (2533). การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิชาเอก
พลศึกษา พุทธศักราช 2529 ของกรมพลศึกษา. ปริญญาโท กศ.ม.กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อัดสำเนา.

สมสุดา ผู้พัฒน์ และโสภณ ธนะมัย. (2534). การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาเกษตร. กรุงเทพฯ :
กองวิทยาลัยเกษตรกรรมกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

สุกตัญญ์ วิวัฒน์ปฐพี. (2527). การประเมินหลักสูตรกายภาพบำบัด คณะแพทยศาสตร์ศิริราช-
พยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุบิน ปิ่นขยัน. (2530, กุมภาพันธ์). “การปรับปรุงหลักสูตรอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน,” *อุดมศึกษา*. หน้า3-7.
- สุมิตร คุณานุกร. (2520). *หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ทฤษฎีแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : สารมวลชน.
- อมรวิทย์ นาครทรรพ. (2530, กุมภาพันธ์). “จุดอับและความหวังหลักสูตรอุดมศึกษาไทย,” *วารสารวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. 1(11) : 106 –119.
- อรพิน ชูชม. (2529). *เอกสารประกอบการสอนวิชาวิจัย 521 วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อัจฉรา ผ่องพิทยา. (2538). *การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป (หลังอนุปริญญา) วิทยาลัยครูเทพสตรี. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.*
- อุทัย หิรัญโต. (2532). *การบริหารประยุกต์*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อุทุมพร (ทองอุทัย) จามรมาน. (ม.ป.ป.). *การวัดและประเมินการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดฟีนีเพลบลิชชิง.
- (2520). *การประเมินทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ปรีชาการพิมพ์.
- อำนาจ แพร่ตกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุทัศน์ย์ สุขประเสริฐ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ภาควิชา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2543.
- Beauchamp, George A. (1981). *Curriculum Theory*. 4th ed. Alasca Illinois : F.E. Peacock Publisher.
- Carol H. Weiss, (1973). *Evaluation Action Program*. Boston : Allyn and Bacon.
- Chlapowski,Anthony Joseph. (1987). *A Fifteen-year Follow-up Study of Master 's Degree Graduates from the Department of Vocational Education at the University of Wyoming*. Doctor 's Dissertation : Universtiy of Wyoming.
- Cronbach, Lee Joseph. (1971). *Essentials of Psychological Testing*. 3rd ed. New York : Harper & Row.
- Dyess, Jerry Sue. (1982, May). “Follow-up of San Jacinto College 1977-1981 Business Administration Graduate with Implications for Curriculum Revisions,” *Dissertation Abstracts International*. 42 : 4702-A .
- Ferguson, George A. (1981) *Statistical Analysis in Psychology and Education*. 5th ed. Tokyo : McGraw-Hill.
- Flemming, Michael C. and Joseph G. Nellis. (1994) *Principles of Applied Statistics*. London : Routledge.

- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. New York : McGraw – Hill, Book Company.
- Hammond,R. (1969, January). "Content Evaluation of Instruction in Local School Districts," in *Educational Technology*. p.13 – 18.
- Kirkeby, Michale Scott. (1975, January). "A Follow-up Study of the Doctor 's Degree Graduates in the School of Education of the University of Montana," *Dissertation Abstracts International*. 36 : 4227-A.
- Margot, Gary Lunn. (1992, April, 1987). "An Investigation of the Management Information Systems Curriculum in Ohio Post-secondary Schools Compared to the Needs of Business," *Dissertation Abstracts International*. 53(5) : 1372-A.
- Nagel, Joseph Robert. (1986, October). "An Evaluation of the Doctoral Program in Educational Administration at the University of Akron as Perceived by Its Graduates, 1969 – 1984," *Dissertation Abstracts International*. 47 : 1140.
- Nancy, Roseberry Billingsley. (1978, May). "A Follow-up Study of Guidance and Counselor Education Doctoral Graduates, the Ohio State University. 1956-1977," *Dissertation Abstracts International*. 38 : 6526.
- Neagley Ross L. and N. Dean Evans. (1967). *Handbook for Effective Curriculum Development*. Englewood Cliffs : Prentice – Hall.
- Provus, Malcolm. (1979). "Evaluation of Ongoing Program in Public School System," In *Educational Evaluation : New Roles New Means*. P. 242-283. Chicago: National Society for the Study of Education.
- Saylor,J.Galen and William M. Alexander. (1974). *Planning Curriculum for School*. New York : Holt, Rinehart and Winston, Inc.
- Schaefer,Reed M. (1961, March). "An Evaluation of Teacher Program at Parson College," *Dissertation Abstracts International*. 23 : 3106-A.
- Scriven, Michael. (1967, 1 November). "The Methodology of Evaluation," In *Perspective of Curriculum Evaluation*. P. 39-83. Chicago : American Educational Research Association Monograph Series on Evaluation.
- Stake, R.E. (1967, April). "The Countenance of Educational Evaluation," *Teachers College Record*. 68 : 523-540.

- Stufflebeam, Daniel. (1968). *Evaluation as Enlightenment for Decision-Making*. Ohio : Ohio State University, Evaluation Center.
- Taba, Hilda. (1962). *Curriculum Development : Theory and Practice*. New York : Brace & World Inc.
- Taylor, Fred James. (1963, April-May). "An Appraisal of Selected Aspects of the Master of Teaching Degree Program at Teaching Educational Institution," *Dissertation Abstracts International*. 23(10):3806-A.
- Trump, J. Lloyd. and Delmas E. Miller. (1968). *Secondary School Curriculum Improvement : Proposal and Procedures*. Boston : Allyn and Bacon.
- Tyler, Ralph W. (1970). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago : University of Chicago Press.
- Worthen, Blaine R. and James R. Sanders. (1973). *Educational Evaluation Theory and Practice*. Wadsworth Publishing Company, Inc.

ภาคผนวก ก
หนังสือนำและแบบสอบถาม

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. ๕๗๒๖, ๕๖๔๖

ที่ ทม ๑๐๑๒/๑๑๑๕

วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน

เนื่องด้วย นางสาวสุทศนีย์ สุขประเสริฐ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การประเมินหลักสูตร แพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี อาจารย์ ดร.สมสุข ชีระพิจิตร และ อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกุลฤ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความ จำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้บัณฑิตแพทย์ (แพทย์ใช้ทุน) ที่สำเร็จการศึกษาจากคณะแพทย ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน คน และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์ (แพทย์ใช้ทุน) ตอบแบบสอบถามการประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในระหว่าง เดือนมีนาคม ๒๕๕๔

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสุทศนีย์ สุขประเสริฐ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบ พระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

แบบสอบถาม ชุดที่ 1

การประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (สำหรับอาจารย์ นิสิต และผู้สำเร็จการศึกษา)

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้มุ่งที่จะประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ให้ท่านตอบแบบสอบถามทั้ง 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรมี 9 ด้าน ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร
2. โครงสร้างของหลักสูตร
3. เนื้อหาของหลักสูตร
4. คุณลักษณะของอาจารย์
5. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา
6. อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียนและจำนวนคนไข้
7. กระบวนการเรียนการสอน
8. การวัดและประเมินผล
9. การบริหารหลักสูตร

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตร

ตอนที่ 1 โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน () ที่เป็นจริงและกรอกข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

ตอนที่ 2 โปรดประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด โดยเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน ตามเกณฑ์ต่อไปนี้

คะแนน 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุดหรือเหมาะสมมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง เห็นด้วยมากหรือเหมาะสมมาก

คะแนน 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลางหรือเหมาะสมปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อยหรือเหมาะสมน้อย

คะแนน 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุดหรือเหมาะสมน้อยที่สุด

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริงและกรอกข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ

() อาจารย์ ภาควิชา

() นิสิต (กำลังสำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2543 นี้)

() ผู้สำเร็จการศึกษา รุ่นที่

ตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

โปรดพิจารณาวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตต่อไปนี้ แล้วตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อ 1-19

หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความมุ่งหมายให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถ :-

1. ชี้บ่งปัญหาสุขภาพของประชากร
 - 1.1 ทั้งทางกาย ทางจิต และสิ่งแวดล้อม
 - 1.2 ทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ ระดับชุมชน ระดับครอบครัว และระดับบุคคล
 - 1.3 โดยการอธิบายถึงสาเหตุของปัญหา
 - 1.4 โดยการอธิบายวิธีแก้ปัญหาแบบวิทยาศาสตร์ และวิธีวิจัยปัญหาสุขภาพ
2. วางแผนระบบการให้บริการสาธารณสุข เพื่อแก้ปัญหาสุขภาพ
 - 2.1 ทางกาย และทางจิต
 - 2.2 ทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ ระดับชุมชน ระดับครอบครัว และระดับบุคคล
 - 2.3 โดยการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้านระบาดวิทยาสังคม การเมือง เศรษฐกิจและการศึกษา
3. บริหารองค์การและสถานบริการสาธารณสุข โดยปฏิบัติหน้าที่ต่อไปนี้ได้
 - 3.1 ให้บริการผู้ป่วยด้านการวินิจฉัยโรค การรักษาพยาบาลทางกาย ทางจิต และการฟื้นฟูสุขภาพ ทั้งผู้ป่วยภายใน ผู้ป่วยภายนอก และหน่วยเคลื่อนที่
 - 3.2 ให้บริการส่งเสริมสุขภาพประเภทต่างๆ ดังนี้ การอนามัยแม่และเด็ก การวางแผนครอบครัวการอนามัยโรงเรียน การโภชนาการ การสุขศึกษาทั้งภายใน และภายนอกองค์การ
 - 3.3 ให้บริการและดำเนินงานสุขภาพเฝ้าระวัง และป้องกันโรค
 - 3.4 ให้บริการชั้นสูตรสาธารณสุขภายในองค์การและสถานบริการสาธารณสุขต่างๆ
 - 3.5 จัดระบบรับมอบ-ส่งผู้ป่วย เพื่อตรวจหรือรักษาต่อให้มีประสิทธิภาพ
 - 3.6 สนับสนุนและ/หรือนิเทศงานทางด้านวิชาการ ตามแผนงานสาธารณสุขจังหวัด
 - 3.7 รวบรวมสถิติข้อมูล และจัดทำรายงานเสนอต่อผู้บังคับบัญชา
4. วางแผนและจัดการศึกษาให้ความรู้ทางสาธารณสุขและสุขภาพแก่บุคคล ครอบครัวและชุมชนได้

5. แก้ปัญหาสุขภาพระดับบุคคลได้ โดยสามารถ
 - 5.1 อธิบายสภาพร่างกายและจิตใจของบุคคลปกติและป่วยได้
 - 5.2 รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของสภาพร่างกาย และจิตใจที่ผิดปกติเพื่อหาสาเหตุของโรคด้วยวิธี
 - ชักประวัติ
 - ตรวจร่างกายโดยใช้อุปกรณ์การตรวจ
 - แปลผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ และผลการตรวจพิเศษต่างๆ
 - 5.3 ให้ข้อยุติหรือการวินิจฉัยโรคได้
 - 5.4 ตัดสินใจ ให้การรักษาแล้วติดตามผลการรักษาและฟื้นฟูสุขภาพได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมและทันเวลา
 - 5.5 ประเมินผลการรักษา และปรับปรุงแก้ไขการวินิจฉัยโรคเมื่อจำเป็น เพื่อให้สุขภาพของผู้ป่วยกลับคืนสู่ปกติอย่างรวดเร็ว
- 6 พัฒนาคณะเอง
 - 6.1 ให้มีความรู้ความสามารถสูงขึ้น ทนต่อความก้าวหน้าทางวิชาการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ให้รอบรู้และเชี่ยวชาญทางด้านวิชาการ เพื่อก่อประโยชน์ด้านการพัฒนาการรักษาพยาบาล
 - 6.2 ให้มีคุณธรรม จริยธรรมให้รู้จักตนเอง ใฝ่รู้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รับผิดชอบ มีศีลธรรม และเสียสละ

1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ข้อความ	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
ท่านเห็นว่าหลักสูตรแพทยศาสตร- บัณฑิต ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ความ สามารถในเรื่องต่างๆ ต่อไปนี้ในระดับใด					
1. ระบุปัญหาสุขภาพของประชากรทางกาย ทางจิตและสิ่งแวดล้อมได้					
2. ระบุปัญหาสุขภาพของประชากรทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ ระดับชุมชน ระดับครอบครัว และระดับบุคคลได้.....					
3. อธิบายสาเหตุของปัญหาได้.....					
4. อธิบายวิธีแก้ปัญหาแบบวิทยาศาสตร์และ วิธีวิจัยปัญหาสุขภาพได้					
5. วางแผนระบบการให้บริการสาธารณสุข เพื่อแก้ปัญหาสุขภาพทางกายและทางจิต ได้					
6. วางแผนระบบการให้บริการสาธารณสุข เพื่อแก้ปัญหาทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ ระดับ ชุมชน ระดับครอบครัวและระดับบุคคลได้					
7. สามารถรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ด้านระบาดวิทยาสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และการศึกษาได้					
8. ให้บริการผู้ป่วยด้านการวินิจฉัยโรค การ รักษาพยาบาลทางกาย ทางจิต และการ ฟื้นฟูสุขภาพ ทั้งผู้ป่วยใน ผู้ป่วยนอกและ หน่วยแพทย์เคลื่อนที่ได้					
9. ให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้านการอนามัย แม่และเด็ก การวางแผนครอบครัว การ อนามัยโรงเรียน การโภชนาการ การสุข- ศึกษาทั้งภายในและภายนอกองค์กร					
10. ให้บริการและดำเนินงานสุขภาพีบาลและ ป้องกันโรคได้.....					

ข้อคำถาม	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
11. ให้บริการชั้นสูตรสาธารณสุขภายในองค์ การและสถานบริการสาธารณสุขต่าง ๆ ได้					
12. จัดระบบรับ-มอบส่งผู้ป่วยเพื่อตรวจหรือ รักษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ.....					
13. วางแผนและจัดการศึกษาให้ความรู้ทาง สาธารณสุขและสุขภาพแก่บุคคล ครอบครัวและชุมชนได้.....					
14. อธิบายสภาพร่างกายและจิตใจของบุคคล ปกติและผู้ป่วยได้.....					
15. รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของสภาพ ร่างกายและจิตใจที่ผิดปกติเพื่อหาสาเหตุ ของโรคด้วยการ					
15.1 ชักประวัติได้					
15.2 ตรวจร่างกายโดยใช้อุปกรณ์การ- ตรวจได้.....					
15.3 แปลผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ และผลการตรวจพิเศษต่าง ๆ ได้					
16. ตัดสินใจให้การรักษาและติดตามผลการ รักษาและฟื้นฟูสุขภาพได้อย่างถูกต้องและ ทันเวลา.....					
17. ประเมินผลการรักษาและปรับปรุงแก้ไข การวินิจฉัยโรคเมื่อจำเป็นเพื่อให้สุขภาพ ของผู้ป่วยกลับคืนสู่ปกติอย่างรวดเร็ว....					
18. เป็นพื้นฐานในการพัฒนาตนเองด้าน					
18.1 ความรู้ทางวิชาการและความ เชี่ยวชาญ					
18.2 คุณธรรมและจริยธรรม					
18.3 รู้จักตนเอง					
18.4 ความใฝ่รู้					
18.5 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์.....					
18.6 ความรับผิดชอบ					
18.7 ศิลธรรมและเสียสละ					

ความคิดเห็นและข้อเสนอทั่ว ๆ ไป

.....

.....

.....

.....

.....

.....

โครงสร้างของหลักสูตร

ให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาโครงสร้างของหลักสูตรดังต่อไปนี้ แล้วตอบแบบสอบถาม ข้อ1-6

โครงสร้างหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รวมจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร 271 หน่วยกิต จัดโครงสร้างการศึกษา ดังนี้

1. หมวดวิชาบังคับพื้นฐาน	114 หน่วยกิต
1.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	52 หน่วยกิต
ประกอบด้วย	
กลุ่มภาษา	8 หน่วยกิต
กลุ่มมนุษยศาสตร์	6 หน่วยกิต
กลุ่มสังคมศาสตร์	6 หน่วยกิต
กลุ่มวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	31 หน่วยกิต
กลุ่มพลศึกษา	1 หน่วยกิต
1.2 หมวดวิชาบังคับพื้นฐานเฉพาะแพทย์	62 หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเอก	157 หน่วยกิต

2. โครงสร้างของหลักสูตร

ข้อคำถาม	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
ท่านเห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสมระดับใด					
1. สัดส่วนของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปจำนวน 52 หน่วยกิต หมวดวิชาบังคับพื้นฐาน เฉพาะแพทย์ 62 หน่วยกิต และหมวดวิชา เอก 157 หน่วยกิต					
2. จำนวนหน่วยกิตที่ต้องเรียนตลอดหลักสูตร จำนวน 271 หน่วยกิต					
3. การกำหนดให้เรียนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 52 หน่วยกิต					
ประกอบด้วย					
3.1 กลุ่มภาษาจำนวน 8 หน่วยกิต.....					
3.2 กลุ่มมนุษยศาสตร์จำนวน 6 หน่วยกิต..					
3.3 กลุ่มสังคมศาสตร์จำนวน 6 หน่วยกิต ..					
3.4 กลุ่มวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ จำนวน 31 หน่วยกิต					
3.5 กลุ่มพลศึกษาจำนวน 1 หน่วยกิต.....					
4. การกำหนดจำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชา บังคับพื้นฐานเฉพาะแพทย์เท่ากับ 62 หน่วยกิต					
ประกอบด้วย					
4.1 กลุ่มวิชากายวิภาคศาสตร์จำนวน 21 หน่วยกิต					
4.2 กลุ่มวิชาจุลชีววิทยาจำนวน 10 หน่วยกิต					
4.3 กลุ่มวิชาชีวเคมีจำนวน 6 หน่วยกิต					
4.4 กลุ่มวิชาพยาธิวิทยาจำนวน 11 หน่วยกิต					

ข้อคำถาม	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
4.5 กลุ่มวิชาเกษตรวิทยาจำนวน 7 หน่วยกิต.....					
4.6 กลุ่มวิชาสรีรวิทยาจำนวน 7 หน่วยกิต.....					
5. การกำหนดจำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชาเอกเท่ากับ 157 หน่วยกิต					
ประกอบด้วย					
5.1 กลุ่มวิชาภูมิมาตรศาสตร์จำนวน 18 หน่วยกิต					
5.2 กลุ่มวิชาจักรวิทยาจำนวน 3 หน่วยกิต.....					
5.3 กลุ่มวิชาจิตเวชศาสตร์จำนวน 6 หน่วยกิต.....					
5.4 กลุ่มวิชานิติเวชศาสตร์จำนวน 3 หน่วยกิต					
5.5 กลุ่มวิชารังสีวิทยาจำนวน 4 หน่วยกิต.....					
5.6 กลุ่มวิชาวิสัญญีวิทยาจำนวน 4 หน่วยกิต					
5.7 กลุ่มวิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคมจำนวน 24 หน่วยกิต					
5.8 กลุ่มวิชาศัลยศาสตร์จำนวน 32 หน่วยกิต					
5.9 กลุ่มวิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์จำนวน 7 หน่วยกิต					
5.10 กลุ่มวิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยาจำนวน 22 หน่วยกิต					
5.11 กลุ่มวิชาสัตว ศอ นาสิก ลาริงซ์วิทยาจำนวน 3 หน่วยกิต					
5.12 กลุ่มวิชาอายุรศาสตร์จำนวน 31 หน่วยกิต					

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร

.....

.....

.....

.....

3. เนื้อหาหลักสูตร

ข้อคำถาม	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
ท่านเห็นว่าเนื้อหาของรายวิชาในหลักสูตรมีความเหมาะสมระดับใด					
1. ส่งเสริมให้นิสิตสามารถนำความรู้ทางทฤษฎีไปปฏิบัติงานได้					
2. ส่งเสริมให้นิสิตมีความกระตือรือร้น ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ					
3. ส่งเสริมให้นิสิตมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์..					
4. ส่งเสริมให้นิสิตมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ...					
5. ความสอดคล้องของเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับความมุ่งหมายของหลักสูตร.....					
6. เนื้อหารายวิชาแต่ละรายวิชา เหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิต.....					
7. รายวิชาในหลักสูตรมีความเหมาะสมกับเวลาเรียน					
8. เนื้อหาในรายวิชาเป็นความรู้ที่ทันสมัย...					
9. เนื้อหาในรายวิชาเป็นพื้นฐานที่จะศึกษาขั้นสูงต่อไป.....					
10. มีการจัดลำดับเนื้อหาในการเรียนได้เหมาะสม					

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่ว ๆ ไป เกี่ยวกับเนื้อหาของหลักสูตร

.....

.....

.....

.....

.....

4. คุณลักษณะของอาจารย์

ข้อคำถาม	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถเหมาะสมระดับใด					
1. อาจารย์ผู้สอนเตรียมการสอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์รายวิชา					
2. มีความสามารถในการเลือกวิธีสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา.....					
3. มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี .					
4. มีการนำความรู้ใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน					
5. ปฏิบัติตัวเป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน.....					
6. ส่งเสริมให้นิสิต					
6.1 มีความสามารถในการค้นคว้า วิจัยทางด้านแพทยศาสตร์					
6.2 รู้จักใช้เหตุผล.....					
6.3 มีคุณธรรมและจริยธรรม					
6.4 รู้จักดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข					

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่ว ๆ ไป เกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์

.....

.....

.....

.....

5. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

ข้อคำถาม	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
ท่านเห็นว่าการกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาแพทยศาสตรบัณฑิตมีความเหมาะสมในระดับใด					
การสมัครสอบ					
1. เป็นผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์...					
2. มีคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ไม่ต่ำกว่า 2.50					
3. ไม่เป็นผู้มีโรคติดต่อร้ายแรง					
4. ไม่มีความพิการพิกลของร่างกายที่ทำให้เสียบุคลิกลักษณะ					
5. ไม่เป็นโรคที่สังคมรังเกียจ.....					
6. ไม่เป็นโรคที่เป็นอุปสรรคต่อการศึกษา.....					
7. มีคุณสมบัติที่จะเข้ารับราชการได้ หลังจากสำเร็จการศึกษา.....					
8. ก่อนเข้าศึกษาจะต้องทำสัญญาเข้ารับราชการหลังจากสำเร็จการศึกษา ตามระเบียบและเงื่อนไขของมหาวิทยาลัย.....					
9. สำหรับนิสิตที่จะสมัครสอบในระบบโควต้า จะต้องศึกษาในเขตการศึกษา 1 , 5 , 6 ,11 และ 12 ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงปัจจุบัน(ไม่จำเป็นต้องเป็นจังหวัดเดียวกัน)					

เขตการศึกษา 1 ได้แก่ จังหวัดนครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร

เขตการศึกษา 5 ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี สมุทรสงคราม สุพรรณบุรี

เขตการศึกษา 6 ได้แก่ จังหวัดชัยนาท พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง อุทัยธานี

เขตการศึกษา 11 ได้แก่ จังหวัดชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ สุรินทร์

เขตการศึกษา 12 ได้แก่ จังหวัดจันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี ระยอง สระแก้ว

ข้อคำถาม	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
การสอบคัดเลือก					
10. การสอบชั้นที่ 1 ได้แก่การสอบข้อเขียน...					
11. การสอบชั้นที่ 2 ได้แก่					
11.1 การตรวจร่างกาย					
11.2 การสอบทัศนคติต่อวิชาชีพทาง					
การแพทย์					
11.3 การสอบสัมภาษณ์					

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่ว ๆ ไป เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

6. อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน และจำนวนคนใช้

ข้อคำถาม	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
ท่านเห็นว่าอุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน และจำนวนคนใช้ มีความเหมาะสมในระดับใด					
1. อุปกรณ์การเรียนการสอนประเภท โสตทัศนูปกรณ์					
1.1 มีจำนวนเพียงพอ					
1.2 มีคุณภาพอยู่ในสภาพที่ใช้การได้.....					
1.3 มีความทันสมัย.....					
1.4 มีความสะดวกในการให้บริการ.....					
2. อุปกรณ์การเรียนการสอนประเภท เครื่องมือที่ใช้ในห้องปฏิบัติการ					
2.1 มีจำนวนเพียงพอ					
2.2 มีคุณภาพอยู่ในสภาพที่ใช้การได้.....					
2.3 มีความทันสมัย.....					
2.4 มีความสะดวกในการให้บริการ.....					
3. ตำราเรียน					
3.1 มีจำนวนเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน.....					
3.2 ห้องสมุดมีหนังสือที่ทันสมัย.....					
3.3 ความสะดวกในการยืม-คืนหนังสือจาก ห้องสมุด.....					
4. ความเหมาะสมของสถานที่เรียน					
4.1 ขนาดของห้องบรรยายเหมาะสมกับ จำนวนผู้เรียน					
4.2 การจัดห้องปฏิบัติการสอดคล้องกับ ลักษณะเนื้อหาวิชา					
4.3 ขนาดของห้องปฏิบัติการเหมาะสมกับ จำนวนผู้เรียน.....					
4.4 สถานที่ฝึกปฏิบัติงานมีความเหมาะสม.					
5. จำนวนคนใช้					

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่ว ๆ ไป เกี่ยวกับอุปกรณ์การเรียนการสอน
ตำราเรียน สถานที่เรียน และจำนวนคนใช้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. กระบวนการเรียนการสอน

ข้อคำถาม	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
ท่านเห็นว่ากระบวนการเรียนการสอนและ การจัดการเรียนการสอนของคณะแพทย- ศาสตร์ มีความเหมาะสมในระดับใด ระดับพรีคลินิก					
1. กระบวนการเรียนการสอนสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร.....					
2. อาจารย์สามารถสอนเนื้อหาต่าง ๆ ได้ ครอบคลุมตามที่ระบุไว้ในหลักสูตร.....					
3. อาจารย์ผู้สอนเน้นเนื้อหาทางด้านทฤษฎี...					
4. อาจารย์ผู้สอนเน้นเนื้อหาทางด้านปฏิบัติ...					
5. มีกิจกรรมส่งเสริมความรู้และทักษะนอก เหนือชั้นเรียน					
6. มีการสอดแทรกจริยธรรมให้นักศึกษา					
7. ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอน..					
8. สามารถนำความรู้ที่ได้รับในระดับพรีคลินิก ไปประยุกต์ใช้ในระดับคลินิกได้					
ระดับคลินิก					
9. กระบวนการเรียนการสอนสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร.....					
10. อาจารย์สามารถสอนเนื้อหาต่าง ๆ ได้ ครอบคลุมตามที่ระบุไว้ในหลักสูตร.....					
11. อาจารย์ผู้สอนเน้นเนื้อหาทางด้านทฤษฎี..					
12. อาจารย์ผู้สอนเน้นเนื้อหาทางด้านปฏิบัติ..					
13. มีกิจกรรมส่งเสริมความรู้และทักษะนอก เหนือชั้นเรียน					
14. มีการสอดแทรกจริยธรรมให้นักศึกษา.....					
15. ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอน.....					

ข้อคำถาม	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
16. ส่งเสริมให้นิสิต					
16.1 นำความรู้ทางด้านทฤษฎีไปประกอบวิชาชีพเวชกรรมได้					
16.2 นำความรู้ทางด้านปฏิบัติไปประกอบวิชาชีพเวชกรรมได้.....					
16.3 เป็นแพทย์ที่มีคุณภาพ					
16.4 เป็นแพทย์ที่มีคุณธรรม					
16.5 นำความรู้ไปใช้ในการวิจัยและพัฒนา					

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่ว ๆ ไป เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

8. การวัดและประเมินผล

ข้อคำถาม	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
ท่านเห็นว่าการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนสาขาแพทยศาสตร์มีความเหมาะสมในระดับใด					
1. การประเมินความรู้ทางด้านทฤษฎี					
2. การประเมินความรู้ทางด้านปฏิบัติ.....					
3. การวัดและประเมินผลเหมาะสมกับเนื้อหา รายวิชา					
4. มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลรายวิชา อย่างเหมาะสม					
5. มีการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ					
6. มีการวัดและประเมินผลที่ยุติธรรม					

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่ว ๆ ไป เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล

.....

.....

.....

.....

9. การบริหารหลักสูตร

ข้อคำถาม	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
ท่านเห็นว่าการบริหารหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับใด					
1. วิธีการคัดเลือกนิสิต					
2. การจัดตารางเรียน ตารางสอน.....					
3. การจัดตารางสอบ					
4. การจัดสอบ Comprehensive มีความเหมาะสมระดับใด					
4.1 ระยะเวลาที่ใช้ในการสอบ					
4.2 จำนวนข้อสอบ					
5. ระบบการลงทะเบียน					
6. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้นิสิตมีประสิทธิภาพ					
7. การจัดสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา					
8. การให้บริการด้านวิชาการแก่นิสิต					
9. ความเหมาะสมของคุณภาพของอุปกรณ์การเรียนการสอน.....					
10. สถานที่ฝึกในระดับคลินิก					
11. การจัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษา.....					
12. อาจารย์ที่ปรึกษามีส่วนช่วยในการเรียน...					
13.การจัดอาจารย์ผู้สอนแต่ละรายวิชา					
14. การจัดสรรงบประมาณเพียงพอ					
15. ห้องสมุด					
16. สภาพแวดล้อม					
17. การประชาสัมพันธ์หลักสูตร.....					

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่ว ๆ ไป เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

แบบสอบถามชุดที่ 2

การประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (สำหรับผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา)

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้มุ่งที่จะประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรในด้านประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตร

ตอนที่ 1 โปรดกาเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริงและกรอกข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

ตอนที่ 2 โปรดประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ว่าเป็นความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด โดยกา / ลงใน () ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ตามเกณฑ์ต่อไปนี้

คะแนน 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด หรือเหมาะสมมากที่สุด หรือต้องการมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก หรือเหมาะสมมาก หรือต้องการมาก

คะแนน 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง หรือเหมาะสมปานกลาง หรือต้องการปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย หรือเหมาะสมน้อย หรือต้องการน้อย

คะแนน 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด หรือเหมาะสมน้อยที่สุด หรือต้องการน้อยที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริงและกรอกข้อความลงใน
ช่องว่างตามความเป็นจริง

1. สถานภาพผู้บังคับบัญชาสังกัด

- () คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัย.....
- () กระทรวงกลาโหม (หน่วยงานในสังกัด).....
- () กระทรวงมหาดไทย (หน่วยงานในสังกัด).....
- () กระทรวงสาธารณสุข (หน่วยงานในสังกัด).....
- () สภากาชาดไทย (หน่วยงานในสังกัด).....
- () สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (หน่วยงานในสังกัด).....
- () อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรในด้านประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษา

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
ท่านเห็นว่าบัณฑิตมีประสิทธิภาพทางด้านความรู้ ทักษะ จิตพิสัยและการปฏิบัติงานในระดับใด					
1. เป็นแพทย์ที่เป็นที่ยอมรับของสังคม					
ด้านความรู้					
2. ด้านทฤษฎี					
3. ด้านการปฏิบัติ.....					
4. ทางด้านวิชาชีพ					
4.1 ด้านการรักษา (Curative)					
4.2 ด้านการป้องกัน (Preventive)					
4.3 ด้านการส่งเสริมสุขภาพ (Promotive)					
4.4 ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ (Rehabilitative)					
5. ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้.....					
6. มีความสามารถในการประยุกต์ใช้วิทยาการด้าน การแพทย์					
ด้านทักษะ					
ความชำนาญ					
7. ในการถ่ายทอดความรู้					
8. ทางด้านวิชาชีพ					
8.1 ด้านการรักษา (Curative)					
8.2 ด้านการป้องกัน (Preventive)					
8.3 ด้านการส่งเสริมสุขภาพ (Promotive)					
8.4 ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ (Rehabilitative)					
9.ในการใช้เครื่องมือในการประกอบวิชาชีพ.....					
10. มีความสามารถในการประยุกต์ใช้วิทยาการด้าน การแพทย์					
ด้านจิตพิสัย					
11. มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การปฏิบัติงาน.....					
12. มีมนุษยสัมพันธ์					
13. มีระเบียบวินัย					
14. มีความซื่อสัตย์สุจริต					
15. มีคุณธรรม จริยธรรม					

ภาคผนวก ข

หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เมื่อนิสิตแพทย์จบการศึกษาเป็นบัณฑิตแล้วสามารถ

1. ชี้นำปัญหาสุขภาพของประชากรดังต่อไปนี้
 - 1.1 ทั้งทางกาย ทางจิต และสิ่งแวดล้อม
 - 1.2 ทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ ระดับชุมชน ระดับครอบครัว และระดับบุคคล
 - 1.3 อธิบายถึงสาเหตุของปัญหา
 - 1.4 อธิบายวิธีแก้ปัญหาแบบวิทยาศาสตร์
2. วางแผนระบบการให้บริการสาธารณสุข เพื่อแก้ปัญหาสุขภาพ
 - 2.1 ทางกาย และทางจิต
 - 2.2 ทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ ระดับชุมชน ระดับครอบครัว และระดับบุคคล
 - 2.3 โดยการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้านระบาดวิทยาสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และการศึกษา
3. บริหารองค์การให้บริการสาธารณสุข โดยปฏิบัติหน้าที่ต่อไปนี้ได้
 - 3.1 ให้บริการผู้ป่วยด้านการวินิจฉัยโรค การรักษาพยาบาลทางกาย ทางจิต และการฟื้นฟูสุขภาพ ทั้งผู้ป่วยภายใน ผู้ป่วยภายนอก และหน่วยเคลื่อนที่
 - 3.2 ให้บริการส่งเสริมสุขภาพประเภทต่างๆ ดังนี้ การอนามัยแม่และเด็ก การวางแผนครอบครัว การอนามัยโรงเรียน การโภชนาการ การศึกษาทั้งภายในและภายนอกองค์การ
 - 3.3 ให้บริการและดำเนินงานสุขภาพิบาล และป้องกันโรค
 - 3.4 ให้บริการชั้นสูตรสาธารณสุขภายในองค์การและสถานบริการสาธารณสุขต่างๆ
 - 3.5 จัดระบบรับมอบ-ส่งผู้ป่วย เพื่อตรวจหรือรักษาต่อให้มีประสิทธิภาพ
 - 3.6 สนับสนุน และ/หรือ นิเทศงานทางด้านวิชาการ ตามแผนงานสาธารณสุขจังหวัด
 - 3.7 รวบรวมสถิติ ข้อมูล และจัดทำรายงานเสนอต่อผู้บังคับบัญชา
4. วางแผนและจัดการศึกษาให้ความรู้ทางสาธารณสุขสุขภาพแก่บุคคล ครอบครัว และชุมชนได้
5. แก้ปัญหาระดับบุคคลได้ โดยสามารถ
 - 5.1 อธิบายสภาพร่างกายและจิตใจของบุคคลปกติและป่วยได้
 - 5.2 รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของสภาพร่างกาย และจิตใจที่ผิดปกติ เพื่อหาสาเหตุของโรคด้วยวิธี
 - ชักประวัติ
 - ตรวจร่างกายโดยใช้อุปกรณ์การตรวจ
 - แปลผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ และผลการตรวจพิเศษต่างๆ
 - 5.3 ให้ข้อยุติหรือการวินิจฉัยโรคได้

5.4 ตัดสินใจให้การรักษาแล้วติดตามผลการรักษาและฟื้นฟูสุขภาพได้อย่างถูกต้อง และทันเวลา

5.5 ประเมินผลการรักษา และปรับปรุงแก้ไขการวินิจฉัยโรคเมื่อจำเป็นเพื่อให้สุขภาพของผู้ป่วยกลับคืนสู่ปกติอย่างรวดเร็ว

6. พัฒนตนเอง

6.1 ให้มีความสามารถสูงขึ้น ทนต่อความก้าวหน้าทางวิชาการให้รอบรู้และเชี่ยวชาญทางด้านวิชาการ เพื่อก่อประโยชน์ด้านการพัฒนาการรักษาพยาบาล

6.2 ให้มีคุณธรรม จริยธรรมให้รู้จักตนเอง ใฝ่รู้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รับผิดชอบ มีศีลธรรมและเสียสละ

โครงสร้างของหลักสูตร

หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นหลักสูตร 6 ปี มีจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร 271 หน่วยกิต โดยมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	52	หน่วยกิต
หมวดวิชาบังคับพื้นฐานเฉพาะแพทย์	62	หน่วยกิต
หมวดวิชาเอก	157	หน่วยกิต

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป กำหนดให้เรียน 52 หน่วยกิต โดยเรียนจากกลุ่มรายวิชาต่อไปนี้

1) กลุ่มภาษา	8 หน่วยกิต
1.1 ภาษาไทย	2 หน่วยกิต
ทย 101 ทักษะทางภาษา 1	2 (2-0)
1.2 ภาษาต่างประเทศ	6 หน่วยกิต
อก 101 ภาษาอังกฤษ 1	3 (3-0)
อก 102 ภาษาอังกฤษ 2	3(3-0)
2) กลุ่มมนุษยศาสตร์	6 หน่วยกิต
บร 101 สารนิเทศและการศึกษาค้นคว้า	2(2-0)
จต 101 จิตวิทยาเบื้องต้น	2(2-0)
มน102 มนุษย์กับการใช้เหตุผลและจริยธรรม	2(2-0)
3. กลุ่มสังคมศาสตร์	6 หน่วยกิต
สศ 101 มนุษย์กับอารยธรรม	2(2-0)
สศ 102 มนุษย์กับสังคม	2(2-0)
สศ 103 มนุษย์กับโลกปัจจุบัน	2(2-0)

4. กลุ่มวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	31 หน่วยกิต
4.1 หมวดวิทยาศาสตร์	28 หน่วยกิต
วท101 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับสิ่งแวดล้อม	2 (2-0)
คม105 เคมีพื้นฐาน 1	5 (4-3)
คม 106 เคมีพื้นฐาน 2	5 (4-3)
ชว 105 ชีววิทยาพื้นฐาน 1	5 (4-3)
ชว 106 ชีววิทยาพื้นฐาน 2	5 (4-3)
ฟส 103 ฟิสิกส์พื้นฐาน 1	2 (2-0)
ฟส 183 ปฏิบัติการฟิสิกส์พื้นฐาน 1	1 (0-3)
ฟส 104 ฟิสิกส์พื้นฐาน 2	2 (2-0)
ฟส 184 ปฏิบัติการฟิสิกส์พื้นฐาน 2	1 (0-3)
4.2 หมวดคณิตศาสตร์	3 หน่วยกิต
คพ 101 คอมพิวเตอร์และการประมวลผลข้อมูล	3 (3-0)
5. กลุ่มวิชาพลศึกษา	1 หน่วยกิต

หมวดวิชาบังคับพื้นฐานเฉพาะแพทย์ กำหนดให้เรียน 62 หน่วยกิต จากรายวิชาดังต่อไปนี้

กภ 201 มหกายวิภาคศาสตร์ 1	5 (3-6)
กภ 202 มหกายวิภาคศาสตร์ 2	4 (3-3)
กภ 203 จุลกายวิภาคศาสตร์	5 (3-6)
กภ 204 กายวิภาคการเจริญเติบโต	2 (1-3)
กภ 205 ประสาทศาสตร์	5 (4-3)
จช 201 พันธุศาสตร์การแพทย์	1 (1-0)
จช 301 จุลชีววิทยาการแพทย์	4 (3-3)
จช 302 ปาราสิตวิทยาการแพทย์	3 (2-3)
จช 303 อิมมูโนวิทยา	2 (1-3)
ชค 201 ชีวเคมีการแพทย์	6 (4-6)
พช 301 พยาธิวิทยาทั่วไปและตามระบบ	8 (7-3)
พช 302 พยาธิวิทยาคลินิก	3 (2-3)
ภส 301 เภสัชวิทยาการแพทย์	7 (6-3)
สร 301 สรีรวิทยาการแพทย์	7 (5-6)

หมวดวิชาเอก กำหนดให้เรียน 157 หน่วยกิต จากรายวิชาดังต่อไปนี้

1. กุมารเวชศาสตร์		
กม 501	กุมารเวชศาสตร์ 1	5 (5-0)
กม 511	กุมารเวชศาสตร์ปฏิบัติการทางคลินิก 1	5 (0-5)
กม 611	กุมารเวชศาสตร์ปฏิบัติการทางคลินิก 2	8 (0-8)
2 จักษุวิทยา		
จษ 401	จักษุวิทยา	1 (1-0)
จษ 511	จักษุวิทยาปฏิบัติการทางคลินิก	2 (0-2)
3 จิตเวชศาสตร์		
จว 301	จิตเวชคลินิก	2 (2-0)
จว 502	จิตเวชศาสตร์	2 (2-0)
จว 511	จิตเวชศาสตร์ปฏิบัติการทางคลินิก	2 (0-2)
4 นิติเวชศาสตร์		
นว 401	นิติเวชศาสตร์	1 (1-0)
นว 511	นิติเวชศาสตร์ปฏิบัติการทางคลินิก	2 (0-2)
5 รังสีวิทยา		
รส 501	รังสีวิทยา	2 (2-0)
รส 511	รังสีวิทยาปฏิบัติการทางคลินิก	2 (0-2)
6 วิสัญญีวิทยา		
วญ 501	วิสัญญีวิทยา	2 (2-0)
วญ 511	วิสัญญีวิทยาปฏิบัติการทางคลินิก	2 (0-2)
7 เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม		
วช 201	เวชศาสตร์ชุมชน 1	1 (1-0)
วช 281	เวชศาสตร์ชุมชนภาคปฏิบัติ 1	2 (0-2)
วช 301	เวชศาสตร์ชุมชน 2	2 (2-0)
วช 381	เวชศาสตร์ชุมชนภาคปฏิบัติ 2	2 (0-2)
วช 302	เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม 1	1 (1-0)
วช 382	เวชศาสตร์ป้องกันและสังคมภาคปฏิบัติ 1	1 (0-1)
วช 401	เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม 2	2 (2-0)
วช 481	เวชศาสตร์ชุมชนภาคปฏิบัติ 3	3 (0-3)
วช 501	เวชศาสตร์ชุมชน 3	1 (1-0)
วช 511	เวชศาสตร์ป้องกันและสังคมภาคปฏิบัติ 2	3 (0-3)

วช 681 เวชศาสตร์ชุมชนภาคปฏิบัติ 4	6 (0-6)
8. ศัลยศาสตร์	
ศศ 401 ศัลยศาสตร์ 1	7 (7-0)
ศศ 411 ศัลยศาสตร์ปฏิบัติการทางคลินิก 1	7 (0-7)
ศศ 501 ศัลยศาสตร์ 2	3 (3-0)
ศศ 511 ศัลยศาสตร์ปฏิบัติการทางคลินิก 2	3 (0-3)
ศศ 611 ศัลยศาสตร์ปฏิบัติการทางคลินิก 3	12 (0-12)
9 ศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์	
ศธ 401 ศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์ 1	1 (1-0)
ศธ 511 ศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์ปฏิบัติการทางคลินิก 1	2 (0-2)
ศธ 611 ศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์ปฏิบัติการทางคลินิก 2	4 (0-4)
10. สูติศาสตร์นรีเวชวิทยา	
สน 401 สูติศาสตร์นรีเวชวิทยา 1	7 (7-0)
สน 411 สูติศาสตร์นรีเวชวิทยาปฏิบัติการทางคลินิก 1	7 (0-7)
สน 611 สูติศาสตร์นรีเวชวิทยาปฏิบัติการทางคลินิก 2	8 (0-8)
11. โสต ศอ นาสิก ลาริงซ์วิทยา	
สล 401 โสต ศอ นาสิก ลาริงซ์วิทยา	1 (1-0)
สล 511 โสต ศอ นาสิก ลาริงซ์วิทยา ปฏิบัติการทางคลินิก 1	2 (0-2)
12. อายุรศาสตร์	
อย 301 บทนำทางคลินิก	1 (1-0)
อย 401 อายุรศาสตร์ 1	7 (7-0)
อย 411 อายุรศาสตร์ปฏิบัติการทางคลินิก 1	7 (0-7)
อย 501 อายุรศาสตร์ 2	3 (3-0)
อย 511 อายุรศาสตร์ปฏิบัติการทางคลินิก 2	3 (0-3)
อย 611 อายุรศาสตร์ปฏิบัติการทางคลินิก 3	10 (0-10)

ความหมายของเลขรหัสวิชา

เลขรหัสตัวแรก	หมายถึง	ชั้นปีที่เปิดสอน
เลขรหัสตัวกลาง	หมายถึง	ลักษณะของการจัดการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้
เลข 0	หมายถึง	การบรรยาย
เลข 1	หมายถึง	การปฏิบัติ
เลข 2	หมายถึง	การบรรยายและการปฏิบัติ
เลข 7	หมายถึง	อภิปรายปัญหาและสัมมนา
เลข 8	หมายถึง	การศึกษานอกสถานที่
เลข 9	หมายถึง	วิจัย
เลขรหัสตัวสุดท้าย	หมายถึง	ลำดับรายวิชาในหมวดหมู่

ความหมายของเลขรหัสแสดงจำนวนหน่วยกิต

เลขรหัสวงเล็บนอก	หมายถึง	จำนวนหน่วยกิตทั้งหมดวิชานั้น
เลขรหัสในวงเล็บตัวที่หนึ่ง	หมายถึง	จำนวนชั่วโมงภาคทฤษฎี
เลขรหัสในวงเล็บตัวที่สอง	หมายถึง	จำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานในห้อง ปฏิบัติการทางการแพทย์

ภาคผนวก ค

ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย

เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2542

ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย
เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2542

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีของทบวงมหาวิทยาลัยที่ใช้ในปัจจุบันให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ในการรักษามาตรฐานวิชาการและวิชาชีพ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์การรับรองวิทยฐานะและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อให้การบริหารงานด้านวิชาการดำเนินไปด้วยดี อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 4(2) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบการปฏิบัติราชการของทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2520 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบการปฏิบัติราชการของทบวงมหาวิทยาลัย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 ทบวงมหาวิทยาลัยจึงกำหนดเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี ดังต่อไปนี้

1. เกณฑ์มาตรฐานนี้เรียกว่า “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2542”
2. ให้ใช้เกณฑ์มาตรฐานนี้สำหรับหลักสูตรระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชา
3. ให้ยกเลิก
 - 3.1 ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2532
 - 3.2 ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรีทางการศึกษา พ.ศ. 2521
4. **ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร** มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ และสอดคล้องกับปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานทางวิชาการและวิชาชีพของสาขาวิชานั้น ๆ โดยมุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถในการคิดและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ รวมทั้งเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม
5. **ระบบการจัดการศึกษา** ใช้ระบบทวิภาค โดยหนึ่งปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษาปกติ หนึ่งภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ สถาบันอุดม

ศึกษาที่เปิดการศึกษาภาคฤดูร้อน ให้กำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิตโดยมีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับการศึกษาภาคปกติ

สถาบันอุดมศึกษาใดที่จัดการศึกษาระบบอื่น เช่น ระบบไตรภาค ระบบจตุรภาค ให้ถือแนวทางดังนี้

ระบบไตรภาค หนึ่งปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ภาคการศึกษาปกติรวมภาคฤดูร้อน หนึ่งภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 12 สัปดาห์

ระบบจตุรภาค หนึ่งปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ภาคการศึกษาปกติรวมภาคฤดูร้อน หนึ่งภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 10 สัปดาห์

6. การคิดหน่วยกิต

6.1 รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยาย หรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า 15 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา

6.2 รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

6.3 การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

6.4 การทำโครงการหรือกิจกรรมการเรียนรู้อื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย ที่ใช้เวลาทำโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาระบบไตรภาค หรือระบบจตุรภาค ให้เทียบเคียงหน่วยกิต กับระบบทวิภาค ดังนี้

ระบบไตรภาค

1 ระบบไตรภาค เทียบได้ 12/15 หน่วยกิตระบบทวิภาค

หรือ 4 หน่วยกิตระบบทวิภาค เทียบได้ 5 หน่วยกิตระบบไตรภาค

ระบบจตุรภาค

1 หน่วยกิตระบบจตุรภาค เทียบได้ 10/15 หน่วยกิตระบบทวิภาค

หรือ 2 หน่วยกิตระบบทวิภาค เทียบได้กับ 3 หน่วยกิตระบบจตุรภาค

7. จำนวนหน่วยกิตรวมและระยะเวลาการศึกษา

7.1 **หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี)** ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต และอย่างมากไม่เกิน 150 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาอย่างมากไม่เกิน 8 ปีการศึกษาสำหรับหลักสูตรที่เรียนเต็มเวลา และอย่างมากไม่เกิน 12 ปีการศึกษาสำหรับหลักสูตรที่เรียนไม่เต็มเวลา

7.2 **หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี)** ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต และอย่างมากไม่เกิน 188 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาอย่างมากไม่เกิน 10 ปีการศึกษาสำหรับ

หลักสูตรที่เรียนเต็มเวลา และอย่างมากไม่เกิน 15 ปีการศึกษาสำหรับหลักสูตรที่เรียนไม่เต็มเวลา

7.3 หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 210 หน่วยกิต และอย่างมากไม่เกิน 263 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาอย่างมากไม่เกิน 12 ปีการศึกษา สำหรับหลักสูตรที่เรียนเต็มเวลา และอย่างมากไม่เกิน 18 ปีการศึกษาสำหรับหลักสูตรที่เรียนไม่เต็มเวลา

7.4 หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต และอย่างมากไม่เกิน 87 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาอย่างมากไม่เกิน 4 ปีการศึกษาสำหรับหลักสูตรที่เรียนเต็มเวลา และอย่างมากไม่เกิน 6 ปีการศึกษาสำหรับหลักสูตรที่เรียนไม่เต็มเวลา

ทั้งนี้ ให้นับเวลาศึกษาจากวันที่เปิดภาคการศึกษาแรกที่รับเข้าศึกษาในหลักสูตรนั้น

สำหรับหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) จะต้องถือเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรปริญญาตรี และจะต้องสะท้อนปรัชญาและเนื้อหาสาระของหลักสูตรปริญญาตรีนั้น ๆ โดยครบถ้วน และให้ระบุว่า “ต่อเนื่อง” ในวงเล็บต่อท้ายชื่อหลักสูตร

8. โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี โดยมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชา ดังนี้

8.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง วิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี มีคุณธรรมตระหนักในคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี

สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการก็ได้ โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มนุษย์ศาสตร์ ภาษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของวิชาศึกษาทั่วไป โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

อนึ่ง การจัดวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) อาจได้รับการยกเว้นรายวิชาที่ได้ศึกษามาแล้วในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือระดับอนุปริญญา ทั้งนี้ จำนวนหน่วยกิตของรายวิชาที่ได้รับการยกเว้นดังกล่าว เมื่อนับรวมกับรายวิชาที่จะศึกษาเพิ่มเติมในหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ต้องไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

8.2 หมวดวิชาเฉพาะ หมายถึง วิชาแกน วิชาเฉพาะด้าน วิชาพื้นฐานวิชาชีพและวิชาชีพ ที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติงานได้ โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมดังนี้

1) **หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี)** ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 84 หน่วยกิต

2) **หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี)** ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 114 หน่วยกิต

3) **หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี)** ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 174 หน่วยกิต

4) **หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง)** ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต

สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดหมวดวิชาเฉพาะในลักษณะวิชาเอกเดี่ยว วิชาเอกคู่ หรือวิชาเอกและวิชาโทก็ได้ โดยวิชาเอกต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และวิชาโทต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต ในกรณีที่จัดหลักสูตรแบบวิชาเอกคู่ ต้องเพิ่มจำนวนหน่วยกิตของวิชาเอกอีกไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต

8.3 **หมวดวิชาเลือกเสรี** หมายถึง วิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ตามที่ตนเองถนัดหรือสนใจ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาใด ๆ ในหลักสูตรระดับปริญญาตรีตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

สถาบันอุดมศึกษาอาจยกเว้นหรือเทียบโอนหน่วยกิตรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี ให้กับนักศึกษาที่มีความรู้ที่สามารถวัดมาตรฐานได้ เพื่อให้สามารถเทียบโอนหน่วยกิตระหว่างสถาบันได้ในทุกชั้นปี

9. **จำนวนและคุณสมบัติของอาจารย์** ต้องมีอาจารย์ประจำที่มีคุณสมบัติตรงตามสาขาวิชาที่เปิดสอนไม่น้อยกว่า 3 คน และในจำนวนนั้นต้องเป็นผู้ที่มีคุณวุฒิปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ จำนวนอย่างน้อย 1 คน

10. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

10.1 **หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี 5 ปี และไม่น้อยกว่า 6 ปี)** จะต้องรับผู้สำเร็จระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

10.2 **หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง)** จะต้องรับผู้สำเร็จระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือเทียบเท่า หรือระดับอนุปริญญา ในสาขาวิชาที่ตรงหรือเทียบเท่าวิชาเอกของหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง)

11. การลงทะเบียนเรียน ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต และไม่เกิน 22 หน่วยกิตในแต่ละภาคการศึกษาปกติสำหรับหลักสูตรที่เรียนเต็มเวลา ส่วนหลักสูตรที่เรียนไม่เต็มเวลาให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต และไม่เกิน 18 หน่วยกิตในแต่ละภาคการศึกษาปกติ และจะสำเร็จการศึกษาได้ดังนี้

11.1 หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 6 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับหลักสูตรที่เรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 7 ภาคการศึกษาปกติสำหรับหลักสูตรที่เรียนไม่เต็มเวลา

11.2 หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 8 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับหลักสูตรที่เรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 9 ภาคการศึกษาปกติสำหรับหลักสูตรที่เรียนไม่เต็มเวลา

11.3 หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 9 ภาคการศึกษาปกติสำหรับหลักสูตรที่เรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 11 ภาคการศึกษาปกติสำหรับหลักสูตรที่เรียนไม่เต็มเวลา

11.4 หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 4 ภาคการศึกษาปกติ ทั้งหลักสูตรที่เรียนเต็มเวลาและไม่เต็มเวลา

สถาบันอุดมศึกษาใดที่จัดการศึกษาภาคฤดูร้อน ให้มีการลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 10 หน่วยกิต

หากสถาบันอุดมศึกษาใดมีเหตุผลและความจำเป็นพิเศษ การลงทะเบียนเรียนที่มีจำนวนหน่วยกิตแตกต่างไปจากเกณฑ์ข้างต้นก็อาจทำได้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบกระเทือนต่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

12. เกณฑ์การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา ให้สถาบันอุดมศึกษากำหนดเกณฑ์การวัดผล เกณฑ์ขั้นต่ำของแต่ละวิชา และเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร โดยไม่ต้องเรียนครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดของแต่ละหลักสูตร และต้องได้แต่ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.00 จากระบบ 4 แต่ระดับคะแนน จึงถือว่าเรียนจบหลักสูตรปริญญาตรี ในกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาใช้ระบบการวัดผลและการสำเร็จการศึกษาที่แตกต่างจากนี้จะต้องกำหนดให้มีค่าเทียบเคียงกันได้

13. ชื่อปริญญา ให้ใช้ชื่อปริญญาตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาของแต่ละสถาบัน ในกรณีที่ยังไม่มีกำหนดชื่อปริญญาในพระราชกฤษฎีกา ให้ใช้ชื่อปริญญาตามหลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญาของทบวงมหาวิทยาลัย

14. ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานนี้ได้ ให้เสนอทบวงมหาวิทยาลัยพิจารณาเป็นกรณีไป

เกณฑ์มาตรฐานนี้ให้ใช้กับหลักสูตรที่จะเปิดใหม่ รวมทั้งหลักสูตรเก่าที่จะปรับปรุงใหม่ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2542

(นายประจวบ ไชยสาส์น)

รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

1. ชื่อ รองศาสตราจารย์ ดร.ปานสิริ พันธุ์สุวรรณ
 วุฒิการศึกษา ปร.ด. (กายวิภาคศาสตร์)
 ตำแหน่ง รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย (พรีคลินิก)
 สังกัด คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์วันชัย บุพพันเหรียญ
 วุฒิการศึกษา ว.ว. (อายุรศาสตร์ทั่วไป)
 ตำแหน่ง หัวหน้าภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม
 สังกัด คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์
 วุฒิการศึกษา Ed.D. (Curriculum and Instruction)
 ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
 สังกัด คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนางรงค์
 วุฒิการศึกษา Ed.D (Higher Education)
 ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
 สังกัด คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

5. ชื่อ อาจารย์อรุณศรี กุมุท
 วุฒิการศึกษา กศ.ม. (จิตวิทยาแนะแนว)
 ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร
 สังกัด สำนักทดสอบทางจิตวิทยาและการศึกษา
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก จ
ประวัติย่อของผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	นางสาวสุทัศนีย์ สุขประเสริฐ
เกิดวันที่	24 ตุลาคม 2512
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	23 หมู่ 2 ถนนชลประทาน ตำบลบางจาน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 76000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	นักวิชาการศึกษา ระดับ 5
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2531	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ จังหวัดเพชรบุรี
พ.ศ. 2536	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (เทคโนโลยีทางการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
พ.ศ. 2544	การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ